

Foto DPD

Msgr. Carlo Roberto Maria Redaelli je nastopil službo nadškofa

Nov veter v goriški Cerkvi

Gorica ima novega nadškofa. To je msgr. Carlo Roberto Maria Redaelli, rojen leta 1956 v Milanu. Že prva srečanja s krajevno stvarnostjo kažejo na to, da bo - 50 let po koncilu in ob začetku leta vere - v naših krajih zavel nov veter.

V Tržiču z delavci

Svoje pastoralno delovanje je msgr. Redaelli želel začeti med delavci. Zaveda se, v kakšnem času živimo. V soboto, 13. oktobra popoldne, se je množica delavcev in radovednežev, med katerimi je vladalo veliko pričakovanje, kot napovedano, zbrala na trgu Republike v Tržiču, a zaradi dežja je srečanje potekalo v bližnji pokriti tržnici. V imenu mestne uprave je gosta pozdravila županja Silvia Altran. Spregovorila je o težki ekonomski krizi, ki pesti tudi našo družbo, o družinah, ki so v vsakdanjem življenju v hudih preizkušnjah. Gre za krizo, ki je v prvi vrsti kriza vrednot, saj ljudje izgubljajo zaupanje v prihodnost; izguba delovnega mesta in brezposelnost, zraven pa tudi kalni nestrpnosti postavljajo pod vprašaj družbeno kohezijo. Krajevne uprave imajo nalogo pomagati ljudem; da bi pa ti gledali na prihodnost z večjim upanjem, pričakujejo še naprej podporo Cerkve, ki je delavcem doslej vedno stala ob strani. Na srečanju, ki ga je požlahtnil mladinski pevski zbor Audite nova pod taktirko Gianne Visintin, je upokojenec Armando Benes v imenu več generacij tržičkih delavcev povedal, da je svet dela in proizvodni sistem tudi v Tržiču doživel korenite spremembe. Integracija številnih skupin priseljencev je v zadnjih letih rešila nekatere probleme, je dejal, hkrati pa je povzročil nove. Še vedno prihaja do smrti na delu, še bodo ljudje umirali zaradi azbestoze. Cerkve je bila vedno zraven, p. Paolo je bil varilec v ladjedelnici, njegov naslednik p. Gildo zgledno nadaljuje njegovo poslanstvo. Z delavci je manifestiral že nadškof Cocolin, tudi msgr. De Antoni jim je izkazal svojo bližino, je dejal Benes. V imenu priseljencev je s svojo ganljivo

zgodbo prišel do besede mladi Benjamin. V rodni afriški državi Burkina Faso je bil sirota. Petnajstleten in brez dokumentov je šel v svet s trebuhom za kruhom. Naposled je prišel v Lampeduso, nato v zbirni center v Gradišče; v Tržiču se je naučil brati in pisati ter se usposobil za mehanika. Sedaj upa, da se bo lahko vrnil domov, kjer bi rad pomagal bolnim rojakom. Inž. Claudio Simion je na koncu spregovoril o ekonomskih in družbenih spremembah, v katerih bomo vzdržali, le če bomo spet našli skladje med institucijami in ljudmi, pa tudi več odgovornosti in etike pri teh, ki odločajo o usodi ljudi.

Msgr. Redaelli, ki ga je spremljal dosednji nadškof msgr. Dino De Antoni, je dejal, da je ta kriza nekoliko drugačna od drugih, "količki se premikajo vedno bolj naprej, nihče ne ve, če in kdaj ji bomo videli konec". Sam je dejal, da ni "ne strokovnjak ne tehnik, sem pa tu z vami". Cerkve niso samo škofje, duhovniki in redovniki, temveč vsi krščenci, zato je Cerkve že na tak način prisotna tudi med delavci. "Skupaj bomo ostali zraven tistih, ki živijo sredi težav". Poudaril je tri načela, ki so v tem trenutku

posebno pomembna: odgovornost, solidarnost in upanje. Nadvse pomembno je, da mladi ne izgubijo zaupanja v prihodnost, da jim je dana možnost priti do zaposlitve. "Delo je temeljna stvarnost vsakdanjega življenja ljudi", zato Cerkve ne more ostati križem rok, saj se prav v poklicu vsakdo uresničuje kot posameznik in v službi skupnosti. "Vsako delo ima svoje dostojanstvo", je pribil. Njegov oče je na glavni železniški postaji v Milanu delal kot nosač, in vendar se nikoli ni čutil ponižanega ali manj pomembnega niti od uglednih osebnosti, ki jim je nosil kovčke, je dejal nadškof.

/ dalje na str. 16

Pomladanska parada

ROBERT STOLZ

opereta v dveh dejanjih

za soliste, igralce, baletke, otroški in mešani
zbor, godbo in orkester

Režija Jože Hrovat
Dirigent Hilarij Lavrenčič

PONOVITVE:

četrtek, 18. oktobra 2012, ob 20.30
nedelja, 21. oktobra 2012, ob 16.30

PRODAJA VSTOPNIC: tel. 0481 531445
mail kcl.bratusz@libero.it

Kulturni center Lojze Bratuž
Drevored 20. septembra 85, Gorica

Manjšina se bo morala odločno boriti za manjkajoči denar

SSk je zaskrbljena zaradi občutnega znižanja zneska

Deželno tajništvo SSK sporoča, da je stranka Slovenska skupnost sprejela s previdnim zadovoljstvom novico, da je zakladno ministrstvo v Rimu podpisalo odlok za prenos finančnih sredstev za slovensko narodno manjšino na deželno upravo FJK. Ta prvi korak daje upanje na vsaj delno pozitivno rešitev hude finančne krize, v katero so zašli slovenske organizacije in društva, zaradi zamude pri prenosu iz države na deželo sredstev, ki so določena na podlagi zaščitnega zakona 38/01. Stranka Slovenska skupnost poziva pristojne deželne organe, da sedaj pospešeno uredijo dodelitev finančnih sredstev, še posebno za vse tiste slovenske organizacije, kjer morajo poskrbeti za izplačilo plač uslužbencem.

Slovenska skupnost, zbirna stranka Slovencev v Italiji, se zaveda resnosti, ki jo predstavlja občutno zmanjšanje tako skupne vsote sredstev kot vsote, ki zadeva slovenske organizacije in društva. Čeprav je sedanja finančna kriza huda in mora država močno varčevati na vseh področjih, ni mogoče prezreti dejstva, da smo kot Slovenci imeli vedno precejšnje težave z dodeljevanjem sredstev iz zakona 38/2001, kot tudi, da je ravno njihova vrednost ostala nespremenjena vse od leta 2001. Zato si bo SSK preko svojih predstavnikov prizadevala, da bo Republika Italija čim prej dodelila še manjkajoči del sredstev. Slovenska skupnost ocenjuje, da je ta prvi korak pomemben uspeh sodelovanja vseh sil v skupnem predstavništvu ter odločilnega posredovanja

Republike Slovenije preko konzularnih predstavnikov. Ravno posredovanje Republike Slovenije pa bo tudi nadalje odločilnega pomena, da lahko pridobimo manjkajoči delež. Slovensko narodno manjšino čaka torej še pomembno in vztrajno delo, ki se bo moralo koordinirano razvijati od deželne, državne do mednarodne ravni. Predvsem pomemben bo odnos do ministrstev in državnih institucij, ki so pristojna za določitev in dodeljevanje sredstev. Bolj kot v prejšnjih mesecih bo potrebno dosledno spremljati postopke in primerno posegati, da ne pride do ponovnih zapletov in zamud. Pri tem pa morajo slovenske organizacije in društva še toliko bolj pozorno doletati, kako dodeljena sredstva uprablajo, ob upoštevanju kriznega časa, v katerem smo.

Prva deželna konferenca o zaščiti slovenske manjšine v Gorici

Zavzemanje, da bi Dežela FJK za nas naredila več!

Foto DPD

V Gorici je bila v soboto, 13. oktobra, celodnevna in prva deželna konferenca o zaščiti slovenske manjšine v Italiji; pred začetkom jo je označil miren in dostojanstven protest uslužbencev v slovenskih kulturnih in javnih ustanovah. Šlo je za preverjanje stanja zaščite naše narodne skupnosti v deželi FJK, ki ima poseben statut prav zaradi prisotnosti naše skupnosti. Da usoda naše narodne skupnosti še kako zanima matično domovino, je na srečanju pričel generalni konzul Republike Slovenije dr.

Dimitrij Rupel, iz govorov številnih diskutantov, bilo jih je več kot trideset, so na konferenci izstopali predvsem zaskrbljenost nad našo skupno usodo, napovedano znižanje finančnih prispevkov s strani Italije in tudi odsotnost Tondove deželne uprave pri reševanju težav naše skupnosti. Tako dr. Drago Štoka za Svet slovenskih organizacij kot

Foto IG

Rudi Pavšič za SKGZ, deželna svetovalec Igor Kocijančič ter Igor Gabrovec, predsednica paritetnega odbora Jole Namor ter vrsta drugih so opozorili na vlogo, ki bi jo morala imeti pri reševanju težav naše narodne skupnosti deželna uprava. Deželni odbor Elio De Anna je ob koncu konference jasno povedal, da zaščitni zakon za našo manjšino in za jezikovne manjšine ne predvidevata zaščite za rezijansko narečje, ki je narečje slovenskega jezika, kot je tudi nakazal, naj bi

denar za našo narodno skupnost le prišel, kar je v ponedeljek zvečer, 15. t. m., potrdila tudi deželna odbornica za finance Sandra Savino, ki je napovedala, da je Rim sprostil za slovensko manjšino 4,8 milijona evrov.

K sami konferenci se bomo v prihodnje še večkrat vrnili.

Zaščitni zakon je potreben dopolnil

Dežela FJK mora takoj porazdeliti 3.000.000 evrov

V četrtek, 11. oktobra, je v Devinu zasedal Izvršni odbor SSO v razširjeni obliki, ker so bile na zasedanje povabljene tudi članice. Izredno srečanje je zadevalo obravnavo hude finančne krize in morebitne ukrepe po prvem vladnem omizju in po podpisu odloka zakladnega ministrstva, ki Deželi FJK nakazuje finančna sredstva. Predsednik SSO Drago Štoka je v svojem posegu podrobno

poročal o razvoju dogodkov, povzel sklepe vladnega omizja in s pomočjo funkcionarja Iva Corve seznanil članice z dodeljenimi sredstvi. Zadovoljstvo je izrazil zato, ker je Slovenija razpolovila predvideni rez finančnih prispevkov iz 20% na 10%. SSO se zaveda, da je prišlo do 15% krčenja italijanskih sredstev, namenjenih organiziranosti slovenske manjšine. Nikjer pa ni

napisano, da je to krčenje dokončno. Glede na pozitivne dosežke, pridobljene preko skupnega predstavništva, je potrebno na isti način in z enako vztrajnostjo zahtevati še preostala sredstva. Nesporečno bi bilo, da pride do krčenja na postavki za organiziranost, saj na drugih postavkah, ki zadevajo izvajanje določil zakona 38/01, ostaja precej neizkoriščenih sredstev. Iz dolge razprave, ki je sledila predsedniškemu poročilu, je bilo mogoče povzeti, da je sedaj najbolj pomembna vloga pristojnega deželnega odbora. Ta lahko takoj porazdeli 3.000.000 evrov, ki jih ima kot jamstvo že v proračunu, in tako omogoči organizacijam, da nekoliko zadihajo. Obenem pa sproži upravni postopek za porazdelitev ostale razlike. Za manjkajoči del sredstev, ki jih Rim še ni nakazal, pa se mora manjšina odločno boriti in v to vključiti tudi Republiko Slovenijo. Nadaljnji sklep Izvršnega odbora SSO je zadeval potek 1. deželne konference o zaščiti slovenske manjšine. Opozoriti je treba deželne organe, da tako igranje z usodo organizacij in predvsem v njih zaposlenega osebja je nedopustno. Slovenska manjšina je temeljnega pomena za Deželo FJK, ki na tej podlagi uživa svojo statutarno in upravno avtonomijo. Potrebno je torej, da pride do tistih zakonskih in upravnih sprememb, ki bodo zagotavljale določeno vsoto zneskov in gotovost časovnih rokov pri dodeljevanju finančnih sredstev. Dovolj mora biti vsakoletnih prosjačenj za tisto, kar bi moralo biti zagotovljena pravica.

Ljubljana

Ministrica Ljudmila Novak s predsednikoma SSO in SKGZ o finančni problematiki

Ministrica Ljudmila Novak je 12. oktobra 2012 na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu sprejela predsednika SSO Drago Štoka in SKGZ Rudija Pavšiča. Tema delovnega sestanka je bila problematika financiranja slovenske manjšine v Italiji.

Slovenska narodna skupnost v Italiji se tudi letos sooča s težavami pri izplačevanju finančnih sredstev s strani Italijanske republike. Prihaja do zamud pri izplačilih in do zmanjševanja sredstev, zaradi česar so slovenske organizacije in društva zašli v velike finančne stiske. Na sestanku je bila dana pobuda, da slovenska manjšina pri italijanski vladi zahteva izplačilo vseh sredstev.

Foto JMP

Problematika izplačevanja finančnih sredstev slovenski manjšini v Italiji je posledica pomanjkljivosti zaščitnega zakona, ki ne predvideva sistemske rešitve financiranja, prav tako z zakonom ni zagotovljena višina sredstev. Na sestanku so tako govorili tudi o morebitnih spremembah tega zakona, v katerem bi bila določena rok izplačila in višina zneska.

Težave z izplačevanjem sredstev se pojavljajo tudi zaradi pomanjkanja dialoga med Vlado Italijanske republike in Avtonomno deželo FJK. Ministrica Ljudmila Novak je izrazila pričakovanje, da se bo dialog okrepil znotraj delovnega omizja za slovensko manjšino v Italiji, ki je bilo vzpostavljeno septembra letos. Hkrati pričakuje, da se bodo pri tem delovnem omizju poskušala rešiti vsa odprta vprašanja slovenske manjšine. O problematiki financiranja slovenske manjšine s strani italijanske države bo predvidoma govor tudi na koordinaciji ministrov Vlade Republike Slovenije in Vlade Italijanske republike v petek, 19. oktobra 2012, na Brdu pri Kranju.

1. Deželna konferenca Manifest

Slovenski kulturni delavci v Italiji in upravitelji slovenskih ustanov, ki nas že leta pesti huda kriza in smo danes na robu propada, izražamo svoj protest, ker nam italijanska Vlada in tudi sama Dežela Furlanija Julijska krajina odrekata možnost, da bi dobro delali za slovensko narodno skupnost v Italiji in v korist tega večkulturnega prostora. Stopnjo pravic, ki jih uživa manjšinska narodna skupnost, kot smo Slovenci v Italiji, določa več elementov, kot so raba jezika v javnosti, vidna dvojezičnost, pravica do izvirnega priimka in imena in drugi. Ob vsem tem pa je pomembno, da lahko naša skupnost razvija svoj jezik, svojo kulturo, umetnost in znanost,

goji spomin, načrtuje prihodnost in se izobražuje, se udeležuje v športnih in drugih dejavnostih, ki zbira ljudi, in je v sodobnosti opremljena s primernimi sporocilnimi sredstvi in mediji. V letih so se naše organizacije razvijale, sedaj pa imamo ustanove in več sto visoko izobraženih delavcev, ki jih je italijanska država s svojim dolgoletnim neprijemnim ravnanjem pahnila v položaj začasnosti. Do danes vemo, da bodo manjšinske organizacije za leto 2012 prejele skoraj milijon evrov manj od vsote, ki je ostala na isti ravni od leta 1991 dalje. Nadalje so odmanjkali prispevki iz drugih postavk, ki ne sodijo v zaščitni zakon št. 38/2001. Tako so v Rimu blokirana sredstva za Primorski dnevnik in tisk in edina gotovost je, da bo teh sredstev v prihodnje vedno manj. Dežela FJK nam v tej krizi ni po-

magala v zadostni meri. Kljub zakonu št. 26 iz leta 2007, ki si ga je Dežela sama dala, letos ni v sklad za slovensko manjšino prispevala skoraj nič. Dialog med slovenskimi organizacijami in deželno upravo je bil skromen. Hvalavredna množična zasedanja, kot je današnje, niso zadostna za tvorno sodelovanje in za premoščanje kroničnih kriz manjšinskih ustanov in organizacij, ki so iz leta v leto bolj negotove in brez trdnje prihodnosti. V tej negotovosti sta jezik in kultura slovenske narodne manjšine v Italiji iz leta v leto bolj ogrožena in tako ne moreta imeti nobene prihodnosti. Iz teh razlogov menimo, da današnja konferenca nikakor ni v skladu s stopnjo ogroženosti, v kateri živijo slovenske organizacije in kulturni ter drugi družbeni delavci slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Povejmo na glas

Kako odgovoriti na neprijazne razmere?

Živimo v nelahkem času, ko ekonomska kriza vse bolj zaseda prostor našega življenja in čutimo, da bodo šle zadeve kar lep čas po tej poti. Istočasno se politika trudi, da bi preprečila preostre padce, zaradi česar pa smo deležni druge nič manj obremenjujoče neprijaznosti, in ta je počasno drsenje v slabše pogoje. In prav počasno drsenje na slabo, ki je povrhu vsega zavito v mučno negotovost takšne ali drugačne prihodnosti, je pojav, ki z veliko težo pritiska na nas, na vsakega človeka, pa naj se pojava zaveda ali ne. Iz vsega tega je v dobri meri izvzel bogati sloj, kar tudi ne prispeva k boljšemu počutju večine, saj po mnenju izvedencev družba vse bolj razpada v dva dela, v tistega "dobro stoječega" in v t. i. "srednji razred" - dobro stoječi imajo vedno več in srednji razred vedno manj. In nobenih izgledov ni, da bi se takšno razpadanje družbe ustavilo, narobe, velikemu kapitalu je to všeč, saj je bogati sloj nje-gov zaveznik. Kazalci družbenega razslojevanja so naravnost dramatični: leta 1970 je bila plača vrhunskega ameriškega menedžerja 30-krat višja od dohodka povprečnega delavca, danes je 260-krat (!) višja. Gre seveda za skrajnost, toda ista težnja je značilna tudi za druge države razvitega sveta. Tu pa smo že pri uvodni trditvi, da je sedanje počutje težko in vsekakor zelo neprijetno, čemur pritrjuje Robert Skidelsky, član zgornjega doma britanskega parlamenta in univerzitetni profesor politične ekonomije: "V praksi to pomeni konec družbene enotnosti, na

kateri temelji demokracija - pa tudi konec vseh oblik miroljubne in zadovoljne družbe". Kako smo pač lahko zadovoljni, če vemo, da sicer še nimamo večjih problemov, da pa je približno vsaka sedma oseba na robu revščine, točneje rečeno na robu dostojnega življenja in socialne izključenosti. Slovenija je ugotovila, da je na robu dostojnega življenja oseba, ki ne premore več kot 600 evrov mesečnega dohodka, istočasno povprečna pokojnina navedeni znesek le malo presega. V Goriški pokrajini je okrog štiri tisoč upokojencev z manj kot 500 evri pokojnine. Obubožanje prebivalstva pa se nadaljuje in pri tem izvedenci opozarjajo, da se s poglobljanjem ekonomske stiske povečuje število ljudi, ki obnemorejo in duševno zbolijo, vse več je nasilja znotraj družine, vse več kaznivih dejanj, kot so kraje in vlomi in še kaj hujšega. Ob vsem tem pa niti sledu o politični podpori ljudem v stiski, skratka, vsi znaki dobesedno poganske družbe. In kako naj torej na vse to odgovorimo, kaj naj storimo? Od politike bi morali zahtevati, naj za prijaznejšo družbo končno nekaj stori, sicer bo splošno počutje ljudi vse slabše in slabše. V takšni situaciji se namreč vsi še bolj zapirajo vase, bogati, ker nočejo nič vedeti o problemih drugih, tisti ogroženi, ker so v stiski in jih je zato sram. In vse slabotnejši so vzgibi solidarnosti z bližnjim, ki so edino možno svetlo obzorje in edini izhod iz grenkega nelagodja v duši.

Janez Povše

Ob 50-letnici Kulturnega centra Lojze Bratuž: premiera operete Pomladanska parada

Žuboreč, kristalno čist slap sveže ustvarjalnosti

Nenapisano, a od mnogih prejšnjih uspehov kleno potrjeno pravilo je, da se v Kulturnem centru Lojze Bratuž, enem izmed pomembnih kulturnih hramov slovenskega življa v Gorici, ob okroglih obletnicah postavi na oder operete. To je glasbeno-gledališki žanr, ki v svojem ekletičnem izrazu združuje prav vse tiste raznolike sestavine, ki zlahtnijo naše kulturno življenje na Gorškem. V njej se glasbeni deli prepletajo s pevskimi, plesnimi in gledališkimi. To pa je vse tisto, kar naša narodna skupnost skrbno goji in katerega začetki segajo že v davnino. Zato je samo po sebi umevno, da se je Kulturni center Lojze Bratuž, kljub finančni krizi, ki jemlje dih in moč našemu delu, tako pogumno odločil, da častiljiv zlati jubilej obeleži s postavitvijo operete. Spet se je ta odločitev pokazala kot izredno posrečena, čeprav zahteva od organizatorjev in izvajalcev izrednega truda, vztrajnosti in požrtvovalnosti. Vse to pa daje tudi ogromno zadoščenja, kar se je izkazalo na samem premierskem večeru, v petek, 12. oktobra 2012, ko je na velikem odru KCLB ob uglednih gostih, med katerimi sta bila ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Ljudmila Novak in generalni konzul Republike Slovenije v Trstu Dimitrij Rupel, zaživel v sijaju, ki ga premore ta umetniški žanr, ki je lahkoten, a ne tudi lahko izvedljiv, kot bi morda kdo napačno mislil, opereta *Pomladanska parada* izpod peresa plodovitega avstrijskega glasbenika Roberta Stolz (1880-1975), zadnjega velikega mojstra operetnih del. Libreto sta podpisala Ernest Marischki, ki je umrl, preden ga je končal, in Hugo Wiener, ki ga je po njegovi smrti dokončal. Opereto je za to priložnost iz nemškega izvirnika prepravil v slovenski jezik in dogajanje z Dunaja prenesel v Gorico, nekdanjo avstrijsko Nico, tržaški pesnik prof. Ivan Tavčar, ki je že poskrbel tudi za prevod Grofice Marice Emmericha Kalmana, operete, ki je na gorškem odru l. 2009 proslavila 50-letnico Zveze slovenske katoliške prosvete. Tudi tokrat se je moral Tavčar "spopasti" s pastmi, ki jih predstavlja besedilo zaradi ritmičnih pravil. Spet je delo suvereno opravil. Kakor je suvereno, disciplinirano in odločno, kot je njemu lastno, "vihtel" dirigentsko palčko Hilarij Lavrenčič, naš talentirani pevec, ki je kot korepetitor v tržaškem gledališču Verdi poklicno že velikokrat sodeloval pri operetnih postavitvah in se srečal tudi s tem delom, ki je bilo v Italiji postavljeno na oder samo v tržaškem Verdiju. Lavrenčič je sicer stalen, izredno dragocen dirigent vseh uspešnih operetnih uprizoritev v KCLB in je tudi tokrat izkazal ves svoj prirojeni čut in smisel za ritmične poudarke in vso svojo spretnost v izoblikovanju zvočnih odtenkov. Te je iz svojih glasbil izvabljal 41-članski orkester ArsAtelier, ki deluje v Slovenskem centru za glasbeno vzgojo Emil Komel in je nastal po zamisli nedavno, prerano preminulega prof. Silvana Kerševana, ravnatelja te gorške glasbene šole. V njem sodelujejo slovenski in italijanski že uveljavljeni, pa tudi

mladi glasbeniki iz širšega gorškega, tržaškega in čezmejnega prostora. Poleg njih je Lavrenčič vodil 39-članski združeni zbor, sestavljen iz pevcev MePZ Hrast - Doberdob, Lojze Bratuž - Gorica, F. B. Sedej - Števerjan, Štandrež, Rupa-Peč, MoPZ Štmaver in DVS Bodeča neža - Vrha Sv. Mihaela. Pevci so z glasovno zlitostjo in igralsko aktivnim nastopom prispevali k živahni, barviti podobi celote. Pomladno svežino je po odru v vlogi šolarčkov razpršil 26-članski otroški zbor Veseljaki iz Doberdoba pod vodstvom Lucije Lavrenčič Terpin. Pod taktirko Hilarija Lavrenčiča so zapeli tudi solisti, ki jih je bilo kar nekaj, saj ta Stolzeva opereta predvideva nekaj uravnovešenih pevsko-igralskih parov. Glasbeno radoživost je dopolnjeval Pihalni orkester Ricmanje pod vodstvom Aljoše Starca. Vso to pisanost je v gledališki voz vpregel režiser Jože Hrovat, član SNG Nova Gorica, ki mu je vodstvo KCLB zaupalo režijske vaje. Sam je ta izziv rad sprejel, a z velikim občutkom odgovornosti, saj se je kot režiser ljubiteljskih gledaliških skupin - v štandreškem dramskem odseku je od l. 2004 do danes ustvaril nekaj posrečenih uprizoritev - prvič soočil z opereto, zapletenim odrskim zalogajem, zaradi katerega je prebedel marsikatero nočno urico od skrbi, kako bo vse čim bolj izpeljal. Sedaj lahko prepričano zatrdimo, da mu je nelahki podvig odlično uspel in da sta bila z Lavrenčičem izvrstni tandem, saj sta vsak s svojega zornega kota poskrbela, da so prišli do izraza tudi drobni detajli, ki napravijo zelo všečno in seveda kakovostno celoto, ki nima

preko cesarjevega namestnika skladba prišla do samega cesarja. Potem ko je njeno izvedbo strogo prepovedala grofica Klotilda, saj je izvedba koračnice skalila popol-

nejšem duetu ali po razkošnih skupinskih prizorih. Ti pa se niso zaiskrili samo zaradi dobrega in zvočno polnega zborovskega petja, ampak tudi zaradi plesnih

sarjev služabnik Ketterl - režiser mu je duhovito potisnil v roke nočno posodo - za cesarja, seveda! - in Marko Brajnik kot cesarjev pribočnik. Izreden prispevek k uspešni postavitvi operete je dal scenograf Aleksander Starc. Zelo premišljeno je izkoristil vsak meter razpoložljivega prostora na odru KCLB, ki mu je prednji del odskrinila odprtina za orkester. Kljub temu je Starcu uspelo komorne prizore prikazati v ospredju za črno zaveso, ki se je spuščala ob igranju orkestra. Sploh so se scenski elementi ob menjavi prizorišč brez zastojev pojavljali na odru med glasbenim izvajanjem. Tudi po Starčevi zaslugi je zelo učinkovito izzvenel uvodni prizor živahnega vrveža Andrejevega sejma na gorškem Travniku s cerkvijo sv. Ignacija in bližnjimi palačami ter gorškim gradom nad njimi na desni strani odra in z vrtljakom s konjički v ozadju. Scenski elementi v sivojarem barvnem tonu so ustvarjali videz stare fotografije, utrinka iz

Marija Vižintin, Irena Ferlat in Eva Tomašević. Za rekvizite so bile zadolžene Tamara Kosič, Betty in Bogdana Maraž. Korepetitorsko delo sta opravili Beatrice Zonta in Neva Klanjšček. V zaodru sta pozorno spremljali odrsko dogajanje šepetalki Katja Dorni - tudi natančna asistentka režije - in Marinka Leban, dolgoletna sodelavka dramskega odseka PD Štandrež. Scenografu Starcu so pomagali odrski delavci Jurij Hlede, Matjaž Pintar, Matija Klanjšček, Jernej Kerševan in Niko Di Battista, odrski rekvizitorji pa so bili Ivan Vinciguerra, Jurij Faggiani in Francesco Tomadin. Lučne efekte, ki so po režiserjevih občutkih ustvarjali čarobne svetlobne odtenke in z vsebino skladno ozračje, sta uresničila David Vizintin in Niko Klanjšček. Katja Bresciani je bila glasbeni asistent. Igralcem je z zasluci, predvsem pa z masko predru-gačila obraze - še posebno izrazito Goranu Ruzzierju kot Francu Jožefu - maskerka Maura Delpin, ki je ta poklic dolgo let opravljala v novogoriškem gledališču. Pomagali sta ji Liza Terčič in Monika Zajšek. Za pričeske je poskrbela Erika Leban.

Temu dolgemu seznamu moramo pripisati še dve osebi, ki sta veliko naporov in vložitve v organizacijo in uresničitev tega zahtevnega glasbeno-plesnega gledališkega dogodka: to sta predsednica KCLB Franke Žgavec in njena desna roka Tamara Kosič.

Ob premieri je izšel gledališki list, na naslovnici katerega je Marika,

kot si jo je zamislila ilustratorica Danila Komjanc. V njem so poleg seznama nastopajočih in podatkov o avtorju in opereti zapisala predsednica KCLB Franke Žgavec in režiserja Jožeta Hrovata ter kopica lepih barvnih fotografij z vaj, ki jih je naredil časnikar Novega glasa Danijel Devetak.

Vsem se iz srca zahvaljujemo vsi, ki smo bili na premierni uprizoritvi deležni enkratnega, približno dve uri trajajočega čudovitega umetniškega užitja in lepih sprostitvenih trenutkov, ki nam jih večkrat ne znajo nuditi niti poklicne gledališke ustanove in ki se bodo zapisali z zlatimi črkami v zgodovino pestrega delovanja našega Kulturnega centra Lojze Bratuž. Kdor se ni še prepustil tej očarljivi operetni vabi, lahko stori to na novovitvah, ki sta na sporedu še v četrtek, 18., in v nedeljo, 21. oktobra.

Iva Koršič

Več fotografij na: www.facebook.com/noviglas

V ospredju Julija Kramar in Nikolaj Pintar (foto DPD)

danski počitek nadvojvodinje Anunziate, ki je zaradi tega jezna odvihrala iz Gorice. Mlado podeželsko dekle Mariko, ki pride iz Doberdoba v Gorico, da bi obiskala teto Terezo, gospodinja slavne gorške slaščičarne, h kateri prihaja po rogljiče sam dvorni svetnik in tajnik cesarjevega namestnika, Neuwirth, in nehoti zakuha vse nevéščnosti, vključno z domnevnim atentatom na cesarjevega namestnika, je z mladostno svežim sopranskim glasom in igralsko sproščenim, pristnim izoblikovanjem vloge poosebila Julija Kramar, v glasbenih krogih v Sloveniji dobro poznana pevka, ki je sicer svojo pevsko pot začela pri nas. Po Hrovatovih režijskih nasvetih so njen mladostni pristop do interpretacije vloge, njena naravna preprostost in pristna odrska prisotnost očarali publiko. Njenega, včasih malce nerodnega zaročenca Willija, ki ji ga enigmatično napove na sejmju kupljeni ho-

roskop, je mestoma v prav komičnem tonu odigral in odpel tenorist Nikolaj Pintar. Tudi on je že nastopal v operetah. Drugi mladi par zaljubljenih go-lobčkov, operne pevke Hansi Gruber in poročnika Gustla von Lauegga, zvezi katerih ostro nasprotuje koristolovska Gustlova teta Klotilda, sta v sladkosti ljubezenskih klic ovila že prej omenjeni Sebastijan Podbregar in Mojca Milič. V delu sta

Z leve Alessandra Schettino in Martin Srebrnič (foto DPD)

le" nastopajoče in s tem prijetno popestrila vizualno podobo. Sodnika von Lauegga, ki ga je dolga leta po svoji volji "sukala" ukazovalna, nergaška žena grofica Klotilda, je najprej kot smešno neobglednega pokorneža, potem pa moža, odločnega se znebiti ženinega utesnjujočega jarma, izrisal Marko Černic. Trdosrčno Klotildo je v ostre obrise odela Marinka Černic. Prizorček na sodišču bi sicer, kljub njuni prizadevnosti igrati, dobil drugačno komično razsežnost, ko bi bili ti dve vlogi dodeljeni najboljši igralski dvojici na gorškem, pa tudi širšem ljubiteljskem gledališkem obzorju, Majdi Zavadlav in Božidarju Tabaju, ki mu je bila drobna vloga Mittermeierja, Willijevega vojaškega strežnika, malce utesnjujoča. Avstro-ogrskega cesarja Franca Jožefa, ki kot antični deus ex machina razreši vsebinsko šteno, je dostojanstveno, v prijetni Marikini družbi očetovsko ljubeznivo, prikazal basist Goran Ruzzier, ki je bil kot naročen za to vlogo. Njegov veličastni prihod v dvorano ob zvokih avstro-ogrske himne so gledalci sprejeli stoje (!) in se tako realistično vpletli v odsko iluzijo. Ob imenovanih so manjše, a zaradi režiserjevih nians učinkovite vloge izoblikovali David Mugerli kot prodajalec horoskopov in policaj v družbi Gabrijela Langa, Mojca Dolinšek kot tankovestna učiteljica, ki svoje učence in učence pelje na obisk k cesarju - z otroško ljubko neposrednostjo so jih upodobili člani OPZ Veseljaki -, Egon Cijan kot gostilničar v gostilni Pri Lojzicu (pred leti zelo priljubljeno gostišče na Placuti), Marjan Breščak kot ce-

nih kostumov, ki bi odražali modne utripe z začetka dvajsetega stoletja, je tankovestno opravila Nevenka Tomašević, vodja šiviljske delavnice v SNG Nova Gorica. Pri izbiranju kostumov, ki so jih blagovoljno posodili Opera in Balet Ljubljana in SNG Nova Gorica, s katerim naš Center plodno sodeluje že veliko let, so ji pomagale

nih kostumov, ki bi odražali modne utripe z začetka dvajsetega stoletja, je tankovestno opravila Nevenka Tomašević, vodja šiviljske delavnice v SNG Nova Gorica. Pri izbiranju kostumov, ki so jih blagovoljno posodili Opera in Balet Ljubljana in SNG Nova Gorica, s katerim naš Center plodno sodeluje že veliko let, so ji pomagale

Na premieri tudi ugledni gostje

Kulturni center Lojze Bratuž, v imenu katerega je ugledne goste in zbrano občinstvo pozdravila predsednica KCLB Franke Žgavec, je na premierski večer operete povabil veliko osebnosti iz slovenskih in italijanskih kulturnih in družbenopolitičnih, šolskih ter cerkvenih krogov. Med tistimi, ki so vljudno sprejeli povabilo, sta bila že omenjena ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Ljudmila Novak in konzul RS v Trstu dr. Dimitrij Rupel. Novakova je ob prisrčnem pozdravu izrazila svoje občudovanje ob tako bogati kulturni dejavnosti, ki poteka v Centru in društvih, včlanjenih v Zvezo slovenske katoliške prosvete, in je lahko v velik ponos ne samo Slovincem v "zamejstvu", ampak tudi v matici, ter zaželela še veliko nadaljnjih uspehov ob vztrajnem in pogumnem delu.

V dvorani so bili tudi generalni državni tožilec RS Zvonko Fišer, deželni svetnik SSK Igor Gabrovec, podpredsednica gorške pokrajine Mara Černic, svetnica SSK na gorški občini Marilka Koršič, deželni tajnik SSK Damijan Terpin, sovedenjska županja Alenka Florenin, doberdobska podžupanja Luisa Gergolet; števerjanska županja in predsednica ZSKP Franke Padovan je bila odsotna zaradi bolezni; iz srca ji želimo, da bi čim prej okrevala; deželni predsednik SSO Drago Štoka, gorški pokrajinski predsednik SSO Walter Bandelj, direktor SNG Nova Gorica Joško Čuk, predsednik Slovenske prosvete iz Trsta Marij Maver, predsednica ZSKD za Gorško Vesna Tomsic, predsednik SKGZ za Gorško Livio Semolič, predsednica Glasbene matice Nataša Paulin, ravnatelj Kulturnega doma Igor Komel, ravnatelj Glasbene matice Bogdan Kralj, ravnateljica večstopenjske šole Doberdob Sonja Klanjšček, odgovorni urednik slovenskega informativnega sporeda deželnega radiotelevizijskega programa RAI Marij Čuk, predstavnik Fundacije Gorške hranilnice Enrico Schmucker ter več cenjenih sodelavcev našega kulturnega hrama iz Slovenije. Opravičili pa so svojo odsotnost predsednik RS dr. Danilo Türk, predsednik vlade RS Janez Janša, poslanec v DZ RS Franc Pušič, poslanec v državnem zboru RS Mirko Brulc, gorški župan Ettore Romoli ter prefekinja Maria Augusta Marroso.

Mojca Milič in Sebastijan Podbregar (foto DPD)

kaj dosti zavidati poklicnim odrskim postavitvam. Po Stolzovem izredno spevnem in dopadljivem glasbenem valovanju, od sanjavih glasčkov do strumno zvenceh koračnic, spominjajočih na avstro-ogrske cesarske čase, in celo do "swingovsko" nadahnenih intermezzov, odražajočih melodije muzikalov, so nas poleg glasbenikov in zbora popeljali posrečeno izbrani solisti iz naših logov, katerim se je pridružil gost Sebastijan Podbregar, ki je že sodeloval pri opereti Grofice Marice. Pri Pomladanski paradi so za zaplet in razplet vsebinskih zgodb, v katere so vpleteni trije zaljubljeni pari, "krivi" sladki rogljički. Vanje je namreč, po nasvetu Marike, Daniele, vajenec v slaščičarni pri njeni teti Terezi, skril partituro koračnice Willija Sedlmeierja, podporočnika četrtega pehotnega cesarskega regimenta, dirigenta in skladatelja, da bi

imela nekaj omamnih duetov, ki sta jih s čistima, prodornima glasovoma znala dobro izkoristiti in pod režiserjevim vodstvom tudi igralsko poudariti. Bolj zrel par, ki svojo ljubezen bolj sramežljivo izkazuje, sta v domačo toplino odela Alessandra Schettino-Tereza, ki se je tokrat izkazala tudi v prepričljivem igralskem izrazu, in Martin Srebrnič kot njen galantni, včasih malce v zadregi se opotekajoč oboževalec Neuwirth. Pravi smeh in spontan aplavz vzbujajočo karikaturno pojavo, ki zaljubljenost v vlogi v Mariko in se trese pred morebitno kaznijo, je z likom furlanskega vajenca Danieleja, ki se izraža tudi v furlanščini, ustvaril basist Manuel Pintar in s svojim igralskim nastopom prav prijetno presenetil gledalce. Ti so svoje odobravajoče mnenje podrepili s prisrčnim ploskanjem, ki se je sicer oglašalo po vsakem in-

GORICA Doprsni kip ob 30-letnici smrti in 45-letnici imenovanja

Poklon dobrohotnemu nadškofu Petru Cocolinu

V znamenje hvaležnosti za vse, kar je na Goriškem dobrega naredil nadškof Peter Cocolin (1920-1982), so mu v petek, 12. oktobra, v eni izmed soban škofijske ordinariata v Gorici postavili doprsni kip, delo kiparja Gavina Pacorja iz Štarancana. Letos poteka namreč 30 let od njegove smrti in obenem 45 let od imenovanja na čelo krajevnne Cerkve. Na nadškofa Cocolina so bili - in so še - ljudje zelo navezani. Po rodu iz furlanske kmečke družine, je bil vzgojitelj, duhovnik in župnik v Ogleju ter Trzinu; nato goriški nadškof v letih 1967-1982, apostolski administrator v Trstu v letih 1975-1977. Goriško Cerkev je vodil v nelahkem obdobju po drugem vatikanskem cerkvenem zboru. Svoje pastirsko poslanstvo je uresničeval s srčno modrostjo in ljubeznijo, na prvo mesto je vedno postavjal dialog in srečanje v druž-

bi, v kateri jezikovne, narodnostne in kulturne razlike predstavljajo bogastvo in priložnost. Njegov občutek za služenje ljudem in pripadnost goriški zemlji, pa tudi dobrohotni pogled je na krajši slovesnosti prejšnji teden podčrtal g. Renzo Boscarol. Pozdravil je navzoče svoje pokojnega nadškofa in na kratko orisal njegovo pot. Med drugim je poudaril, da msgr. Cocolinu v Ogleju ni bila draga le bazilika, temveč prav vsaka hiša, saj je vsepovsod imel veliko prijateljev. V petnajstih letih

škofovske službe je v bratskem duhu naredil veliko dobrega, odprl je pot koncilu v naših krajih. "Bil je eden izmed nas".

Msgr. Dino De Antoni je povedal, da je spomin temeljnega pomena tako v družini kot v Cerkvi. V Cerkvi je tudi pomembna

kontinuiteta, ki jamči prisotnost Gospoda med nami. "Ne bi bilo Redaellija, če prej ne bi bilo Attemsa"... Konkretno uresničevati koncilске dokumente v prvih letih po cerkvenem zboru ni bilo lahko, saj je bilo treba narediti nekaj korakov naprej in hkrati ohranjati spoštovanje do tistih, ki premikov niso doumeli, je še dejal msgr. De Antoni. Posebno mesto v zgodovini nadškofije ima Cocolin tudi zaradi vsega, kar je naredil na področju misijonov: odpiral se je svetu in tudi prek krajevnne Cerkve skušal širiti Kristusovo besedo med ljudmi, ki je še niso poznali. / DD

Vi sprašujete, duhovnik odgovarja

Andrej Vončina

Ob smrti kard. Martinija je bilo kar nekaj govora tudi o evtanaziji, kaj pravi o tej zadevi Cerkev?

Tu je treba najprej povedati, da je pogled na tovrstne problematike predvsem odvisen od pogleda na človeka (antropologija). Katoliška Cerkev na človeško osebo gleda kot na enoto telesa, duše in duha, temu pa je podrejeno njeno moralno presojanje. Tu je treba povedati, da se zanjo življenje začne že s spočetjem, ki naj bi bilo naravno, kakor naj bi veljalo tudi za smrt, vsaj večinoma. Katoliška Cerkev se torej zavzema za življenje od naravnega spočetja do naravne smrti. Seveda ne pride vselej do naravne smrti, če vzamemo, da kdo umre v kaki nesreči ali ga ubijejo. Zakaj? Ker je gospodar življenja samo eden, mi pa si ne moremo lastiti teh pravic, ki jih nimamo - v tej smeri imamo dolžnosti, da spoštujemo in varujemo življenje. V tej smeri gre tudi to, da je gospodar nad smrtjo človeka samo Bog, ne moremo se mi sami odločiti, kdaj bo kdo umrl. Tu je več različnih problematik, ena od teh pa je tudi evtanazija. Gre za besedo grškega izvora, ki pa je problematična že sama po sebi. Predpona eu- namreč vedno pomeni nekaj dobrega, lepega, pozitivnega. Če samo pogledamo besedo evangelij, euangélion, to dobesedno pomeni dobro sporočilo, dobra novica. Drugi del besede je thanásis, ki označuje smrt. Prvo vprašanje, ki se

mi tu zastavlja, pa ne samo meni, je, kako lahko združimo dve tako nasprotujoči si zadevi, smrt je namreč nekaj, kar samo po sebi ne moremo imeti za nekaj lepega ali dobrega, saj to vendarle pomeni konec našega zemeljskega življenja. Smrt ni nikdar nekaj lepega, pa naj govorimo, kar hočemo. Je nekaj dramatičnega, hudega, nekaj, kar za reže globoko v neko skupnost, ki to doživlja. Ko smo to pojasnili, gremo naprej. Smrt je za človeka nujna in ji nihče ne uide, kakor je lepo v svoji Sončni pesmi dejal tudi sv. Frančišek Asiški. Je pa res, da različne ljudi doleti različna smrt. Nekateri umrejo hitro in sorazmerno "lepo", spet drugi po nekem obdobju bolezni in trpljenja, tretji za posledicami nesreče ali nasilja, torej tudi ti trpijo. Smrt je torej vedno nekaj slabega, kakor je nekaj slabega in nezaželenega, da človek ob tem trpi, je pa lahko neka milost v tem oziru, če kdo umre hitro in brez posebnih bolečin ali bolezni. Včasih se je prav v tej smeri molilo za "srečno zadnjo uro". Tisti namreč, ki umrejo zaradi posledic neke bolezni ali nesreče, doživljajo nekaj zelo težkega in dramatičnega, kar bi jim drugi radi olajšali. In pri tem ni nič narobe, lahko pa narobe postane, ko ni mogoče storiti več veliko v zdravstveno-terapevtskem smislu. Najprej so tu t. i. terminalni pacienti, za katere se ve, da bodo sorazmerno kmalu umrli. Tu se postavlja vprašanje, kako dolgo in v kakšni meri uporabljati terapevtska sredstva? Pri kard. Martiniju je bilo prav to vprašanje, saj je bil proti pretirani rabi terapevtskih sredstev za umetno podaljševanje življenja, kar je pri sebi nazadnje uresničil - vedel je namreč, da bo za posledicami svoje bolezni umrl, pa je želel biti deležen samo ti-

ste redne terapije in nič več kot to. Proti temu je bil npr. tudi bl. Janez Pavel II. in je to tudi uresničil, saj vemo, da je umrl doma. Tu torej Cerkev zagovarja tiste osnovne terapije in nič več kot to, zraven pa še vse, da bi bilo to zadnje obdobje bolnega ali poškodovanega človeka čim bolj polno v vseh ozirih. Zato je zelo zaželeno, da nekdo umre v domači oskrbi, če pa to ni mogoče, v takšnih ustanovah, ki omogočajo takšno terapijo, kot so, recimo, hospici. Trpljenje je pač del življenja in ga je treba kot takšnega tudi sprejeti. Poskrbeti je treba za osebo kot celoto in mu poleg telesne terapije nuditi zlasti duševno in duhovno oskrbo. Gotovo, je nekaj slabega, toda Bog lahko to obrne v dobro, odrešilno - za tistega človeka ali za koga drugega. Verjamem, da sta tako Janez Pavel II. kot kard. Martinij svoje trpljenje namenila v dobro svojega občestva. Napačno ni bilo torej v tem oziru vsiljevati neke prevelike terapije. Še bolj napačno pa bi bilo človeka usmrtiti, da bi ga rešili trpljenja in bolečine, ali tudi zato, da ga ne bi več gledali v vegetativnem stanju, češ da to ni za človeka dostojno. To je evtanazija, Cerkev pa to obravnava kot umor in vmešavanje v tisto, kar gre samo Bogu. Če tokrat pustimo ob strani tiste usmrtitve, ki doletijo prizadete ljudi ali tiste, ki so družbeno nezaželeni. Da bi seveda vse to razumeli in bi nam bilo kolikor toliko logično, je treba imeti tisti pogled čez, ki ga prinaša pogled vere. V tem pogledu imata lahko tudi trpljenje in bolečina smisel, kakor je smrt tudi neki prag, ki ga je treba nujno prestopiti. V tem pogledu ima svoje dostojanstvo tudi bolan, poškodovan ali prizadet človek, pa tudi starost ima svojo dragoceno družbeno vlogo.

Naš dostop do žive vere in življenja

Ob apostolskem pismu Vrata vere

Papež Benedikt XVI. je z Apostolskim pismom Porta fidei - Vrata vere razglasil leto vere, ki bo na ravni vesoljne Cerkve potekalo od 11. oktobra letos do 24. decembra drugo leto. V pismu je nakazal najprej pomen in cilj leta vere. Glavni poudarek je ta, da bi se v vsakem verniku zbudilo hrepenenje po izpovedovanju vere, s prenovljenim prepričanjem, zaupanjem in upanjem. Ob tem bo veliko priložnosti tudi za poglobitev praznovanja vere in bogoslužju, še zlasti pri maši, ki je vrhunec, h kateremu je vedno težilo delovanje Cerkve, obenem pa je tu tudi vir in izvir, iz katerega izhaja vse njeno delovanje. Istočasno naj bi verniki okrepili življenjsko pričevanje z verodostojnostjo vere in bi ob ponovnem odkrivanju osebne vere odkrili njeno vsebino, ki jo izpovedujemo, živimo in tudi zato molimo.

Vse skupaj se na prvi pogled zdi nepomembno, češ, saj vsi vemo, da so vrata k veri prav Cerkev z evharistijo. Končno na novo odkrivati vero? Vera je ve-

pričanjem in vrednotami. Posebej se pri mladih opaža odklonilni odnos do verskega beseđenja. Ob tem pozabljamo, da je dostop do žive vere odvisen od življenja. Tu so vrata, skozi katera skušamo priti do src mladih, da bi tako gradili nekakšen most med njimi in nami v vsakdanjem življenju na verskem področju in resničnim, živim krščanstvom. Če se naše versko prepričanje ne odraža v vsakdanjem življenju, naša vera ni živa, prepričljiva. Sicer je res, da vse tudi ni odvisno samo od nas - zavedamo se svojih meja, obenem pa vemo tudi, da obstaja zraven še brezmejno božje delovanje v svetu. Ob tem se mi zastavi še eno vprašanje: Ali pustimo Bogu dovolj prostora pri našem oznanjevanju vere? Tudi o tem vprašanju bi se vsaj kdaj morali zaustaviti. Ni vse odvisno od nas samih, ampak tudi in predvsem od Njega.

Povprašal sem starejšo ženo, ki je drsela z dvema berglama po hodniku v bolnišnici: "Ja, gospa, vi pa ste danes imeli največ obiskov na celém oddelku. Kar vrstili so se celo popoldne!"

ra, je ali pa je ni, ali je šibka, komaj nakazana, ali pa čvrsta, tako, kot so čvrste roke kovača, ki kuje železo ...

Ob apostolskem pismu Vrata vere se mi ponovno zastavlja vprašanje: kakšen je zgled nas kristjanov za druge, bodisi verne bodisi neverne? Pri mladih ljudeh je najpomembnejši naš zgled, kako mi živimo! Mladi in tudi manj mladi hitro reagirajo na vsako hinavščino, pa tudi na prisilo, ki jo kdo nad njimi dela na verskem področju. Tu moramo biti kristjani dosledni. Danes je pri oznanjevanju najpomembnejše naše življenje z našimi izkušnjami, pre-

"Veste, gospod, prišli so drug za drugim, prav tako so tudi odhajali. Vsakemu sem pri odhodu rekla: ne pozabi "nucat kolena", jaz sem jih za vas, ko ste bili mladi in ste bili v šolah, in jih "nucam" tudi danes, ko imate družine, čeprav imam dve bergli! Brez "nucanja kolena" v življenju ne gre! Vi niti ne veste, dragi gospod, ste premladi. Ljudje mislijo, da imajo toliko, kolikor imajo v "tašelnu" ali "prišparano" v banki. Ne, ne, ampak toliko imamo, kolikor smo izprosili od zgoraj na kolena!" - Modrost, ki se jo splača zapomniti!

Ambrož Kodolja

Apostolsko pismo papeža Benedikta XVI. (3)

Vrata vere

7. "Caritas Christi urget nos" (2 Kor 5,14): Kristusova ljubezen napolnjuje naša srca in nas žene v evangelizacijo. On nas danes tako kot takrat pošilja v svet, da bi oznanjali njegov evangelij vsem ljudstvom zemlje (prim. Mt 28,19). Jezus Kristus po svoji ljubezni priteguje k sebi vse ljudi. V vseh časih kliče Cerkev in ji izroča nalogo oznanjevati evangelij skozi nenehno aktualno poslanstvo. Zato je tudi danes potrebno bolj prepričano cerkveno prizadevanje za novo evangelizacijo, da bi znova odkrili radost verovanja in našli navdušenje za posredovanje vere. V vsakdanjem odkrivanju njegove ljubezni zajema moč in živahnost misijonarsko prizadevanje vernikov, ki ne sme nikoli izginiti. Vera namreč raste, kadar jo živi-

mo kot izkušnjo prejete ljubezni ter jo posredujemo naprej kot izkušnjo milosti in radosti. Vera nas napravlja rodovitne, saj širi srce v upanju in omogoča, da ponudimo prepričljivo pričevanje. Odpira srce in um tistih, ki prisluhnejo in sprejmejo Gospodovo povabilo k pripadnosti njegovi Besedi, da bi postali njegovi učenci. Kot dokazuje sv. Avguštin, se verniki "krepijo z vero". Sveti škof iz Hipona je imel tehtne razloge, da se je izrazil na tak način. Kot vemo, je bilo njegovo življenje eno samo neprekinjeno iskanje lepote vere, dokler se njegovo srce ni spočilo v Bogu. [13] Številni njegovi spisi, v katerih pojasnjuje pomen verovanja in resničnost vere, še danes predstavljajo bogastvo brez primere in omogočajo mnogim ljudem,

ki iščejo Boga, da najdejo pravo pot do "vrat vere". Vera raste in se krepi samo skozi verovanje. Ni druge možnosti za dosego gotovosti glede lastnega

življenja kot prepušči se vedno bolj v roke ljubezni, ki je toliko večja, kolikor bolj izvira iz Boga.

8. Ob tej priložnosti želim povabiti sobratе škofo z vsega sveta, naj se pridružijo Petrovemu nasledniku v času duhovne milosti, ki nam jo nudi Gospod, da bi se spomnili dragocenega daru vere. To leto želimo obeležiti na dostojen in plodovit način. Poglobiti bomo morali razmišljanje o veri, da bi vsem, ki verujejo v Kristusa, pomagali k bolj zavestni in poživljeni pripad-

nosti evangeliju, zlasti v trenutku globokih sprememb, ki jih doživlja človeštvo. Imeli bomo priložnost izpovedati vero v vstalega Gospoda po naših stolnicah

in cerkvah po vsem svetu, po naših hišah in družinah, da bi vsak začutil globoko potrebo po boljšem poznavanju in posredovanju vere prihodnjim rodovom.

Verske in župnijske skupnosti ter vse stare in nove cerkvene stvarnosti bodo v tem letu vere iskale načine za javno oznanilo izpovedi vere.

9. Želim si, da bi to leto v vsakem verniku vzbudilo hrepenenje po izpovedovanju vere v polnosti s prenovljenim prepričanjem, zaupanjem in upanjem. To bo priložnost tudi za poglobitev praznovanja vere v bogoslužju, zlasti v evharistiji, ki je "vrhunec, h kateremu teži delovanje Cerkve, in hkrati vir, iz katerega izhaja vsa njena moč". Hkrati pa upam, da bo življenjsko pričevanje vernikov raslo v svoji verodostojnosti. Znova odkriti vsebine vere, ki jo izpovedujemo, živi-

mo in molimo, [15] in razmišljati o samem dejanju vere sta nalogi, ki si ju mora zlasti v tem letu zadati vsak vernik.

Ni naključje, da so se morali kristjani v prvih stoletjih izpoved vere naučiti na pamet. Ta jim je služila kot vsakdanja molitev, da ne bi pozabili na dolžnost, ki so jo sprejeli s krstom. Zelo pomembljivo na to opozarja sv. Avguštin, ko v pridigi o javni izpovedi vere pravi: "Izpoved svete skrivnosti, ki ste jo prejeli vsi skupaj in ste jo danes eden za drugim izrekli, so besede, na katerih se gradi vera Matere Cerkve, ki sloni na trdnem temelju, ki je Kristus Gospod... Vi ste jo torej prejeli in izpovedali, toda v mislih in v srcu jo morate imeti vedno pred očmi, ponavljati jo morate na svojih ležiščih, razmišljati o njej na trgih in je ne pozabljati med obroki: pa tudi kadar s telesom spite, morate bedeti v njej s srcem".

/ dalje

POGOVOR Mlada Vipavka Polona Puc o Taizeju

“V enotnem duhu je marsikaj sila preprosto”

Letošnje poletje je koledar krščanskih praznikov ali boljše praznovanj popestrila 50-letnica Cerkve sprave v Taizeju, ki jo je leta 1962 v tej francoski vasi ustanovil brat Roger. Pred njo je že 22 let delovala Taize' skupnost, v katero se

so meniške zaobljube napravili leta 1949, število bratov od takrat narašča, danes jih je v Taizeju okoli 100 iz več kot 25 držav, protestantov in katolikov. Od konca 50. let so v Taize' v večjem številu začeli prihajati tudi mladi, ki jih je navduševalo skromno

so obiskana poleti, ko se na taizejskem griču zbere vsak teden od 3 do 6 tisoč ljudi, predvsem mladit. V ostalih obdobjih leta je udeležencev med 500 in 1000. Vzdušje med mladimi je sproščeno in barvito, kot je slikovita burgundska pokrajina s sončnicami in prostranimi polji. Vsak prinese v Taize' svojo zgodbo: tu srečaš vedno nasmejane in razigrane Afričane, preudarne in razmišljujoče Skandinavce, Evropejce širijo obzorja poznanstva z mladimi drugih celin. Vsem pa je skupno iskanje enotnosti, solidarnosti in sprave po vzoru taizejskih bratov in krščanstva.

Polona, povej, prosim, nekaj o tipičnem taizejskem vsakdanu in aktivnostih.

Življenje v Taizeju je kljub množicam zelo umirjeno, preprosto, skromno. Zdi se kar težko verjetno, da na tako majhnem prostoru skupaj biva toliko različnih ljudi iz kulturno in gospodarsko raznobarnih delov sveta. Pa vendar: taizejski sistem v duhu preprostega življenja deluje. Spominjam se svojega prvega prihoda v Taize' in kopice praktičnih vrašanj: kako je mogoče nahraniti ti-

so skupaj biva toliko različnih ljudi iz kulturno in gospodarsko raznobarnih delov sveta. Pa vendar: taizejski sistem v duhu preprostega življenja deluje. Spominjam se svojega prvega prihoda v Taize' in kopice praktičnih vrašanj: kako je mogoče nahraniti ti-

so skupaj biva toliko različnih ljudi iz kulturno in gospodarsko raznobarnih delov sveta. Pa vendar: taizejski sistem v duhu preprostega življenja deluje. Spominjam se svojega prvega prihoda v Taize' in kopice praktičnih vrašanj: kako je mogoče nahraniti ti-

so skupaj biva toliko različnih ljudi iz kulturno in gospodarsko raznobarnih delov sveta. Pa vendar: taizejski sistem v duhu preprostega življenja deluje. Spominjam se svojega prvega prihoda v Taize' in kopice praktičnih vrašanj: kako je mogoče nahraniti ti-

so skupaj biva toliko različnih ljudi iz kulturno in gospodarsko raznobarnih delov sveta. Pa vendar: taizejski sistem v duhu preprostega življenja deluje. Spominjam se svojega prvega prihoda v Taize' in kopice praktičnih vrašanj: kako je mogoče nahraniti ti-

so skupaj biva toliko različnih ljudi iz kulturno in gospodarsko raznobarnih delov sveta. Pa vendar: taizejski sistem v duhu preprostega življenja deluje. Spominjam se svojega prvega prihoda v Taize' in kopice praktičnih vrašanj: kako je mogoče nahraniti ti-

letno odpravlja tudi veliko slovenske mladine. O svoji izkušnji smo povprašali mlado slovenistko in hribovlazko Polono Puc iz Vipave.

Najprej predstaviva ekumensko samostansko skupnost Taize' tistim, ki je še ne poznajo. Ustanovil jo je švicarski brat Roger Schutz leta 1940 v vzhodni Franciji.

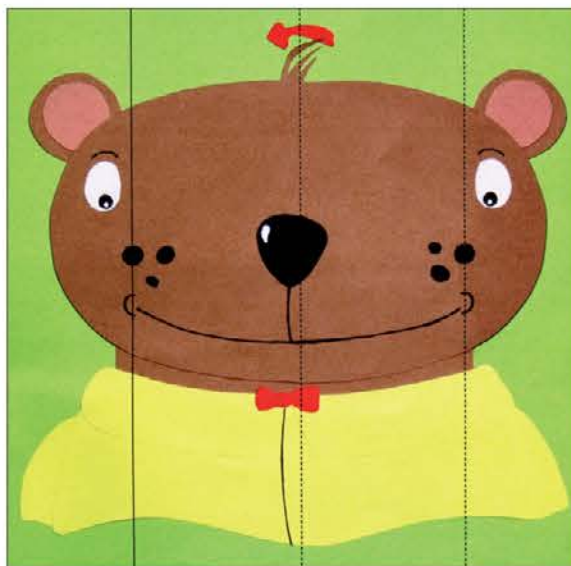
Ustanovitelj taizejske skupnosti je brat Roger, sin protestantskega pastora, ki je skozi študij teologije iskal pot do Boga. Zgled v darovanju sebe najbolj potrebnim in v prizadevanju za spravo med kristjani mu je bila njegova babica, ki je med vojno pomagala potrebnim beguncem. Najbolj jo je bolelo, da so se med sabo pobijali prav kristjani, ki so prvi poklicani k miru. Leta 1940 se je zato preselil v Francijo, v vasiči blizu Clunija je našel hišo in začel uredništvati idejo o občestvu v solidarnosti in spravi. Tu je sprva skrival politične begunce, veliko molil in premišljeval. Prvi bratje

Druška številka otroške revije Pastirček Z darovi bogat oktober

Jo, kako bežijo dnevi! Že je namreč tu oktober, ki prinaša s seboj obilico jesenskih sadov, pa tudi veliko darov za dušo. Kot opozarja urednik Pastirčka Marijan Markežič v svoji beležki, si sledi v tem mesecu kar nekaj pomembnih dni: 2. oktobra godujejo naši angeli varuhi, ki nam stojijo zmeraj ob strani, kot realistično pripoveduje zgodica *Nevidni spremljevalci* na tretji strani druge številke, pod njo je začetek molitve Sveti angel, ki jo bodo dopolnili mali bralci. Sv. Frančišek, ki je neizmerno ljubil živali in naravo nasploh, praznuje 4. oktobra; na ta dan v več krajih podelijo blagoslov domačim živalim. O sv. Frančišku je na besedilo *Brat Frančišek* Berte Golob zložil pesmico Janez Bitenc. 7. oktobra je praznik Rožnovenske Matere Božje, ki nas vabi k molitvi rožnega venca; nekoč so ga pogosto molili v vsaki verni hiši. O tej molitvi je govor v zapisu *Rože na vrvi*. Na nesebično in velikodušno delo misijonarjev nas opominja misijonska nedelja 21. oktobra. Po svetu je tudi veliko slovenskih misijonarjev. Zelo znan je Pedro Opeka, argentinski Slovenec, ki je v Atanarive, prestolnici Madagaskarja, l. 1989 na nekdanjem smetišču zgradil vasi s šolami, vrtci Zato so ga pred-

lagali za Nobelovo nagrado. Jože Možina je o njem posnel dokumentarni film, ki je bil nagrajen na festivalu v Hollywoodu. O njem in o pomenu misijonske nedelje poroča zapis na 22. strani oktobrske številke. Ob koncu oktobra (31.) je dan varčevanja, ki je v časih krize še posebno priporočljivo. V tokratnem kottičku drobcev zgodovine sta Berta Golob in ilustrator Marjan Manček osvetlila sveta brata Cirila in Metoda, ki sta širila krščansko vero v slovanskem svetu. Pastirček je tudi tokrat namenil nekaj prostora poglobljanju verskega znanja. Paola Bertolini Grudina s križanko in ilustracijami, ki jih bodo otroci pobarvali, vabi k spoznavanju Sv. pisma, in sicer zgodbe o Davidu. Mali bralci, ki se zanimajo za živali, bodo na dveh straneh lahko izvedli marsikaj iz življenja netopirjev. Zapis sta z besedo in ilustracijami prispevali Nina Grudina in Paola Bertolini. Kako in zakaj so se izgubili dežnik, šolsko berilo, peresnica in črtalo, razkriva pravljica Marize Perat ob ilu-

straciji Zlate Volarič. Česa se najbolj boji Dojenčica izpod peresa Barbare Rustja in simpatičnih risb Svetlane Breclj, bo razodelo nadaljevanje pod naslovom *Dojenčico je strah*. Basen Janeza Trdine *Poslušaj, preden ni prepozno* modro poučuje, da je treba zmeraj upoštevati modre besede izkušenih ljudi, drugače nam bo trda predla. Zvedavi Fof se v stripu Antonelle Del Bianco odprav-

lja na potovanje skozi čas. Jesen nam podarja tudi sladki kostanj. Njegove lastnosti predstavlja Pastirček ob pomoči Ane Rupil in Danile Komjanc, ki je za vse najmlajše bralce in risarje pripravila prerez stanovanjske hiše in želi, da otroci poimenujejo dele pohištva. Hema je izbrala dve igri,

den izmed bratov. Sledita pogovor in razprava v narodnostno mešanih malih skupinah (do 10 zbranih), ki s svojim mnenjem dejavno sodelujejo, predvsem pa poslušajo drug drugega in sprejmejo njegovo drugačnost. Malo pred 12.30 se življenje v Taizeju zopet ustavi pri skupni molitvi. Sledijo kosilo, pevskaja vaja, različne zanimive delavnice in predavanja o aktualnih temah mladih v svetu. Po večerji ob 19. uri so večerna molitev, prijetno druženje, navezovanje stikov in sproščeni pogovori, ki se nadaljujejo v Oyaku, majhnem baru s prostorom za skupno druženje. Potrebno je poudariti, da vsa dela, od kuhanja, pomivanja posode, deljenja hrane, čiščenja sanitarij do priprave in urejanja cerkve ... prostovoljno opravljajo mladi.

Kako si ti spoznala Taize', zakaj in s kom si se odločila za obisk? Si se vrnila s pozitivnimi občutki in, če je tako, nam jih lahko poskušaš ubesediti?

Moje prvo srečanje s Taizejem je bilo preko evropskih srečanj zaupanja in sprave, ki jih taizejski bratje organizirajo v evropskih prestolnicah za novo leto. Takrat se je nekaj mojih prijateljev namenilo v Varšavo in z veseljem sem se jim pridružila. Spočetka se mi je ideja o trikratni molitvi vsak dan zdela skoraj nemogoča, a ko sem v novoletnem zimskem vzdušju začutila enost zbranih, tako različnih in drugačnih med

skarje, kamen, list in strupena roža, ki jih bodo bralci lahko igrali s prijatelji. To so preproste igrice, ki pa otroke odtegnejo od sedenja pri računalniku. Mali sladkosnedi si bodo ob maminini pomoči spekli Hemine in Polonine kokosove hlebčke. Tatjana Ban je pripravila dve nazorni ustvarjalni strani, ki ju bodo otroci gotovo veselili. Neža ob ilustraciji Danile Komjanc predstavlja čistilko, ki skrbi za čistočo šolskih prostorov. Stric Maks je svoje izletnike popeljal skozi Kozino proti Kopru in Črnuemu Kalu. Šli so na ogled razvalin Črnokalskega gradu iz 11. stoletja, ki ga je dal zgraditi istrski mejni grof Ulrih I., da bi obvladal poti v dolini. Potepuški izletniki so si ogledali cekvico Marije Snežne iz turških časov, pa še Črni Kal. Spet so s stricem Maksom, čigar pota usmerja Marjan Markežič, odkrili nekaj zanimivosti, ki jih ne poznamo, a jih imamo "pred nosom". Oktobrska številka prinaša še razvedrilne zanke, nemarnega Packa avtorja Walterja Grudine, ki brez zvezkov in knjig dirja v šolo, in osem čudovitih strani Pastirčkove pošte z zapisi in krasnimi risbicami.

sabo, z vseh koncev Evrope, v skupni pesmi, meditaciji in predvsem tišini ... ja, bila sem navdušena nad mirom, ki me je prevzel. Stari in izkušeni "Taizejci",

če jim lahko tako rečem, se mojemu pozitivnemu odzivu seveda niso čudili in so me takoj povabili, skoraj ukazali so mi, da se moram nujno odpraviti v tisti pravi Taize', v Francijo. In res: poleti sem obiskala to malo simpatično vasico in našla sem potrditev njihovih besed. V šali rečeno, zdaj sem sama med tistimi starimi in izkušenimi "Taizejci", ki se vedno znova odpravljajo v to malo, a bogato oazo in navdušujejo nove ljudi.

Zakaj in komu predlagaš obisk Taizeja?

Taize' sprejme vsakogar. Tu srečamo mlade družine z otroki, pa starejše pare, ki hodijo sem že 40 let. Seveda je tu največ mladih, globokovernih in trdnoverujočih. Taize' pa je pravi kraj tudi za mlade iskalce, raziskovalce vere in skupnih vrednot, odprte za mnenje bližnjega. Tu se razliknosti

povezujejo v eno.

V Sloveniji prireja obiske društvo Slovenske katoliške mladine (SKAM). Ali spremljaš njihovo delovanje oz. ali se udeležuješ kakih drugih katoliških srečanj, npr. duhovnih vaj, Stične mladih, evropskih dnevov mladih, raznih tečajev?

V Taize' se lahko odpravimo z avtom, kolesom, vlakom, nekateri poromajo celo peš. Kot si dejal, iz Slovenije avtobusni prevoz v Francijo in na evropska srečanja pripravlja SKAM. Njihovo organizacijo lahko samo pohvalim. Kot članica društva spremljam tudi njihove ostale dejavnosti, vendar se jih redno ne udeležujem. Letos za novo leto romajo na evropsko srečanje zaupanja in sprave v Rim - več informacij najdete na njihovi spletni strani. Vabljeni.

Kako sama doživljaš in živiš katoliško vero? Je duhovnost zate predvsem intimna molitev, nedeljska dolžnost, vrednotni smerokaz, opora za boljše življenje v družbi, pot do sreče?

Živim v okolju Vipavske doline, kjer nas je večina gotovo vzgojenih v katoliškem duhu. Vera je zame dar, za katerega se v naši družini trudimo, da bi bil zgledno negovan. Verjamem, da je vsak človek duhovno bitje, ki nosi v sebi vero v nekaj, zdi se mi pa, da je prav krščanstvo posamezniku Zahoda najbližje, ga najbolj izpolnjuje in dopolnjuje.

Živim v okolju Vipavske doline, kjer nas je večina gotovo vzgojenih v katoliškem duhu. Vera je zame dar, za katerega se v naši družini trudimo, da bi bil zgledno negovan. Verjamem, da je vsak človek duhovno bitje, ki nosi v sebi vero v nekaj, zdi se mi pa, da je prav krščanstvo posamezniku Zahoda najbližje, ga najbolj izpolnjuje in dopolnjuje.

Kratke

Terčeljev shod v Logu pri Vipavi

V nedeljo, 21. oktobra, bo v cerkvi Marije Tolažnice žalostnih v Logu pri Vipavi potekal Terčeljev shod. Ob 15.00 bo molitvena ura, ob 16.00 pa sveta maša, ki jo bo daroval postulator dr. Primož Krečič ob somaševanju vipavskih duhovnikov. Lepo vabljeni!

Dobrodelni koncert v Rovtahn

Župnijska Karitas Rovte vabi v nedeljo, 4. novembra, ob 15. uri v Dom krajanov Rovte na 17. dobrodelni koncert z geslom "Veselite se sožitju". Na Dobrodelnem koncertu bodo sodelovali: OŠ Rovte, pevka, Romana Bele, ansambel Narcis, pevec Ivan Hudnik, skupina JAZZVA, Rovtarske pritrkovalke - ci, Petra Slapar skupina Genialci, Mešani cerkveni pevski zbor župnije Rovte, harmonikarica Karmen Razbornik, skupina Dominik, Ložanske vrane, Donačka. Osrednji govornik bo generalni tajnik Slovenske Karitas, Imre Jerebic. Koncert povezuje Rezka Drmota in Maja Nagode. Pozdravila bo tudi ministrica za Slovence po svetu in zamejstvu, Ljudmila Novak. S svojim obiskom in prostovoljnimi prispevki lahko skupaj pomagamo ljudem v stiski.

Kulturno srečanje o temi Poroka in izvenzakonske zveze

V predavalni dvorani Goriških pokrajinskih muzejev v palači Attems na Kornu bo v petek, 19. oktobra, ob 16. uri, kulturno srečanje o aktualni tematiki poroke in izvenzakonskih zvez "Il matrimonio e le unioni di fatto", ki ga prireja Zveza italijanskih katoliških pravnikov iz Vidma in Gorice (Unione giuristi cattolici italiani di Udine e Gorizia) v sodelovanju z Zbornico goriških odvetnikov in pod pokroviteljstvom Pokrajine Gorica. Predavala bosta prof. Francesco d'Agostino, redni profesor filozofije in prava na Univerzi Tor Vergata v Rimu in osrednji predsednik Zveze italijanskih katoliških pravnikov, ter prof. Ludovico Mazzarolli, redni profesor javnega prava na Univerzi v Vidmu. Moderator bo dr. Arrigo De Pauli, nekdanji predsednik tržaškega sodišča. Na srečanju bo prisoten tudi novi goriški nadškof Carlo Redaelli.

Na Škofijski gimnaziji Vipava / Comenius srečanje

Na Škofijski gimnaziji Vipava bo med 21. 10. in 27. 10. 2012 potekalo Comenius srečanje. V projektu Matematika, znanost in svet poleg Škofijske gimnazije Vipava sodeluje še šest srednjih šol, in sicer so to šole iz Italije, Španije, Velike Britanije, Grčije, Poljske, Francije in seveda Škofijska gimnazija Vipava. V Sloveniji se bodo dijaki in profesorji ukvarjali s temo zabavne matematike. Na ekskurzijah bodo spoznali Postojnsko jamo, Pipistrelvo tovarno, Bled in Ljubljano ter Slovensko obalo. Program na šoli bo potekal v ponedeljek (ko se bodo tuji dijaki tudi pridružili rednim uram), v torek in v četrtek; sredo in petek pa bosta namenjena spoznavanju Slovenije. S projektom Matematika, znanost in svet želijo poudariti uporabnost naravoslovja, še posebej matematike in jo približati dijakom. V izmenjavi sodeluje 21 dijakov Škofijske gimnazije Vipava in 21 dijakov iz omenjenih držav, na šoli pa se bo v tem tednu mudilo tudi 13 tujih profesorjev. Dijaki in profesorji ŠGV so pred organizacijo Comenius srečanja že obiskali šole iz Italije, Španije, Velike Britanije in Grčije.

Kratke

Goriška Brda se bodo predstavila v Št mavru

Bi radi podrobneje spoznali Goriška Brda? Ste se tudi vi zaljubili v valovito pokrajino, prekrito z žarečimi vinogradi? Ste radovedni in bi radi izvedeli, kakšno je bilo v Brdih življenje pred mnogimi leti? Kulturno društvo Sabotin iz Št mavra je pripravilo privlačen večer ravno za vas, za ljudi, ki jih zanimajo kultura, zgodovina in etnologija našega prostora. Medse je povabilo Darinko Sirk, ki bo v sodelovanju z mnogimi Brici predstavila svojo knjigo 99 meštirjev 100 mižerij. Kulturni večer bo uvedel letošnji pohod na Sabotin s prireditvijo v soboto, 20. oktobra, ob 20. uri na sedežu društva v Št mavru. Poleg pogleda v briško kulturno dediščino bo na vrsti tudi odprtje fotografske razstave Silvana Pittolija Skrta lepota. Razstavo je fotograf predstavil maja v novogoriški rotundi, z njo se bo predstavil tudi domači publiki. Večer bo popestril moški pevski zbor Št maver pod vodstvom Nadje Kovic. Veliko zabave obeta tudi **nedelja, 21. oktobra**, ko bo potekal **tradicionalni pohod na Sabotin**. Zbiranje bo ob 8.30 na mostu čez sabotinsko cesto, začetek pohoda pa bo ob 9. uri. Ob 10.30 bo župnik Marijan Markežič daroval sv. mašo pri ruševinah cerkvice sv. Valentina, nato pa bo od 12.30 dalje kosilo na sedežu društva v Št mavru.

Pester kulturni program v soboto in lepote favne in flore Sabotina so zagotovo kazatelj lepega dogodka, na katerega člani društva toplo vabijo. Preživite torej lep večer v briški družbi in nedeljo na svežem zraku s Št mavrci in člani društva.

V cerkvi sv. Silvestra v Pevmi / Koncert Cerkevna glasba skozi stoletja

V petek, 26. oktobra, ob 20.30, bodo ljubitelji cerkvene glasbe in petja lahko prisluhnili enkratnemu koncertu, edinstvenemu glasbenemu potovanju skozi stoletja, ki ga bodo oblikovali pevke in pevci Mešanega pevskega zbora PD Sele in člani orkestra slovenske Glasbene šole Glasbena promlad pod vodstvom Romana Verdela. Na orgle bo igral Andrej Feinig. Za povezavo bo poskrbel Aleksander Mak. S koralom Veni Creator Spiritus bo moški del zbora popeljal v prvi del koncerta. Zvrstile se bodo renesančne in baročne skladbe (J. Gallus, J. S. Bach in D. Scarlatti) za zbor in orgle. Sledili bosta dunajska klasika (W. A. Mozart) in romantika (A. Bruckner in F. Mendelssohn Bartholdy). V drugem delu bodo zapeli slovenske cerkvene pesmi, od preproste ljudske do novokomponiranih mašnih delov izpod peresa Romana Verdela. Koncert bodo končali s pravoslavno pesmijo Tebe pojem. Toplo vabljeni!

Predstavitve knjige mag. Renata Podbersiča

Študijski center za narodno spravo vabi na predstavitev knjige Revolucionarno nasilje na Primorskem Goriška in Vipavska, 1941-1945, ki bo v ponedeljek, 22. oktobra 2012 ob 18. uri, v prostorih Mestne občine Nova Gorica – Velika dvorana (prilifčje), Trg Edvarda Kardelja 1, Nova Gorica. O knjigi bosta spregovorila avtor mag. Renato Podbersič ter novinar in zgodovinar Jože Možina.

Druga Pravljiačna urica v Feiglovi knjižnici / Tomov Repek

V ponedeljek, 8. oktobra 2012, je druga Pravljiačna urica priklivala v mladinsko sobo Feiglove knjižnice na Verdjevem korzu v Gorici nad petnajsticibanov, ki so razigrano posedli po blazinah in zvedavo čakali, kaj se bo prikazalo izza zavese.

Spet je namreč pravljiačno srečanje imelo gledališki značaj. Malčke sta v prelepi svet domišljije peljali mladi študentki Stefania Beretta in Lucrezia Bogaro. Tokrat sta zamenjali vloži. Stefania je bila pripovedovalka pravljice o prašičku, ki ni hotel svojega zavitega repka, Lucrezia pa se je z živahno iskristovostjo prelevila v prikupnega prašička (tudi kostumsko je poudarila simpatičnega protagonista s kratkim zavitim repkom). Tom je hotel na vsak način raztegniti svoj repek. Uspelo mu je, ko mu je krava Amalija rekla, naj da repek v blato. Ko se je plast blata posušila, je bil repek raven, a ojej, bodeč kot bodalce! Tom se ni mogel približati nikomur, saj je njegov repek vsakogar zbodel. Še mamica ga ni marala ob sebi. Bil je prav žalosten, ko je sameval pod dežjem. A dežne kapljice so sprale blato in repek je bil v Tomovo veliko veselje spet zavit. Stefaniino živo pripovedovanje in Lucreziina razgibana živitev v rožnatega prašička, živahnega značaja, sta drobčen gledališki prikaz, ob plišastih živalicah in figurah iz stropora, napravila še bolj privlačen. Otroci in njihovi odrasli spemljevalci so z užitkom spremljali zgodbo. Res je treba pohvaliti izoblikovalki toplih pravljiačnih trenutkov, ki sta jih, kot smo izvedeli od knjižničarke Brede, pripravili v bliskovito kratkem času. Kot vselej so se otroci po pravljici zadržali med knjižnimi policami in izbrali najljubšo ilustrirano knjigo, ki jo bodo doma listali in brali v družbi staršev ali nonotov. / IK

Državni sekretar Matjaž Longar obiskal Zadrugo Goriška Mohorjeva

"Pomembno je biti modri in se znati koordinirati"

Matjaž Longar, državni sekretar na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, je 10. oktobra obiskal slovenske ustanove, ki delujejo v stavbi na Travniku v Gorici, ter se še posebej ustavil v upravitelji in člani Zadruga Goriške Mohorjeve, ki izdaja tednik Novi glas, otroško revijo Pastirček in knjige Goriške Mohorjeve družbe. Skupno z višjo svetovalko Polonco Flego si je državni sekretar najprej ogledal Katoliško knjigarno v pritličju, nato razstavo akvarelov Vesne Benedetič v galeriji Ars. Po obisku uredništva NG so mu člani upravnega odbora – s predsednikom Damjanom Paulinom na čelu – orisali idejne smernice in delovanje ter seveda finančne težave, v katerih se je znašla Zadruga v zadnjih letih pri izdajanju našega tednika, otroške revije in mohorjevk zaradi višanja stroškov in postopnega krčenja javnih prispevkov z italijanske in slovenske strani. In to kljub temu, da je upravni odbor na vse možne načine skušal zre-

ducirati izdatke na minimum, kljub temu da je utegnil ohraniti število naročnikov in hkrati kakovostno raven svojih uslug. "Stanje je zelo resno, problem je, da ni sistemske ureditve, ki bi omogočala redno delovanje, kaj še načrtovanje za naprej", je dejal Paulin. Državni sekretar Longar je pohvalil kakovost edicij in izrazil željo, da bi nadaljevali po tej poti. Za letos

spremeniti sistem dodeljevanja sredstev, in sicer iti v neposredno financiranje. Ko bo razpis, se bodo vse institucije prijavile; posredniki in krovne organizacije bodo lahko še naprej dali svoje mnenje, denar pa bo šel neposredno. "S tem je zagotovljena popolna transparentnost". S posebno prioriteto želijo ohraniti podporo programom, ki imajo za

"Konstantno pritiskamo na italijansko stran". Še v tem tednu bo slovensko-italijansko srečanje, na katerem bo ministrica Ljudmila Novak ponovno izpostavila to stanje. "Slovenski diplomati so vseskozi na stiku na finančnem ministrstvu v Rimu. Denar je predviden, ni ga pa". Na deželni ravni pritiska generalni konzulat, stalno in aktivno pa

bi morali pritiskati tudi krovni organizaciji.

"Pomembno je biti modri in se znati koordinirati, pustiti razlike ob strani, ko gre za bistvena vprašanja preživetja".

Govor je bil še o nezamisljivem delstvu, da si zaradi skromnih sredstev Novi glas ne more več privoščiti, da bi kadroval in oblikoval

nove časnikarje, kot je to delal v prvih desetih letih svojega obstoja, pa tudi o tem, da bi kazalo iskati vedno več poti na spletu. Sicer pa stojijo vsi tiskani mediji pred izzivi, ki se jim je treba prilagoditi, je še dejal državni sekretar. / DD

Foto DPD

Srečanje z deželnim svetnikom Gabrovcem
Skušajmo vsaj zajezi
nižanje prispevkov

Upravni odbor Zadruga Goriška Mohorjeva se je v iskanju izhoda iz kriznega stanja v torek, 9. oktobra, na svojem sedežu na Travniku v Gorici sestal z deželnim svetnikom iz vrst Slovenske skupnosti Igorjem Gabrovcem. Predsednik Damjan Paulin je izrazil skrb zaradi krčenja finančnih sredstev, ki hudo ogrožajo našo Zadrugo, saj se predvideni primanjkljaj stalno viša. Odločilno vlogo imajo deželna uprava, civilna družba in pritisk Slovenije na Italijo, je povedal svetniku, ki se mu je zahvalil za njegova dosedanja prizadevanja

in podporo. Naš tednik, ki ima posebno vlogo na deželni ravni, je pomemben že zato, ker pomeni jamstvo za medijski pluralizem v zamejstvu, je dodal Peter Černic. Gabrovec je pohvalil delo pri Novem glasu, Pastirčku in Mohorjevi družbi, pa tudi priložnost Bodi človek z odličnimi sodelavci. "Tednik je kapital, ki ga je treba obravnavati na deželni ravni". Vsake krize je enkrat konec, je de-

jal, "a denarja ne bo nikdar več toliko kot pred leti". Zato je pomembno, "da skušamo čim bolj zajezi nižanje prispevkov". Država bo sicer še naprej rezala sredstva; kdo bo najbolj prizadet, pa še ni jasno. Lahko le upamo, da bodo v Rimu dopolnili že nakazana sredstva. Glede Furlanije Julijske krajine, ki ni dovolj aktivna v odnosu do Rima, je dejal, da je brezbrizna že zato, ker ima

mного hujših problemov in se mora redno braniti pred novimi krčenji. Kaj več bi pa lahko naredili naši parlamentarci, saj so sredstva, ki bi omogočila našim ustanovam nemoteno delovanje, "rimski drobci". Skratka: "minili so časi denarja, pridobljenega z lahkoto". Zato je upravitelj spodbudil, naj skušajo ohraniti čim večjo skromnost in naj se ne spuščajo v pustolovščine. / DD

Foto DPD

SKD Hrast na oddihu v Žabnicah
Prijetno bivanje
v gorskih višavah

Tudi letos, kot je že vrsto let v navadi, so se člani SKD Hrast iz Doberdoba za dober teden nastanili v koči sv. Jožefa v Žabnicah. Prvi gostje so svoje bivanje v objemu Julijcev popestrili z večkratnimi vzponi na marsikateri vrh, sicer pa uživali v druženju in "lenarjenju" v gorskem miru pri koči. 15. avgusta se je številna skupina "Hrastovcev in Hrastovk" udeležila že tradicionalnega srečanja na Sv. Višarjah, kjer so pevci s svojimi glasovi obogatili opoldansko sveto mašo. Ko so se spustili s Sv. Višarij, je vse čakalo prijetno druženje pri koči.

Prva skupina gostov je v petek, 17. avgusta, predala štafetno palico mlajšim članom društva, ki so tako, že četrč zapored, odprli Hrast kamp. Claudio, predsednik društva in vsakoletni organizator teh "počitniških dni", se

je moral spopadati z živahnostjo in razposajenostjo kar dvajsetih mladih, ki so se letos udeležili petdnevnega bivanja v koči. Pri tem so mu pomagali še Mirko, Lorenzo, Boris in Jožica, ki so otroke stalno spremljali pri vseh dejavnostih - od kolesarjenja v Kranjsko Goro, do ture na Jof di Somdonia (prelepe razgledne točke na severni strani Montaža), pa do izleta k Rabeljskemu jezeru. Ob vseh teh športnorekreacijskih izkušnjah so se otroci naučili še plezanja, kuhanja, pripravljanja tabornega ognja, lovljenja v temi..., predvsem pa so spoznali, kaj pomeni biti del skupine in vsak v svojem malem prispevati k njeni rasti.

Nika Cotič

Ministrica Ljudmila Novak v Kulturnem centru Lojze Bratuž

Obisk in podpora ugledne gostje

Praznovanje 50. obletnice Kulturnega centra Lojze Bratuž je bilo v petek, 12. oktobra, ko je zvečer v premierni uprizoritvi zaživela opereta Pom-

ladanska parada, še bolj slovesno zaradi obiska ugledne gostje iz Ljubljane. V popoldanskih urah je namreč na Drevored 20. septembra prišla ministrica RS za Sloven- ce v zamejstvu in po svetu Ljudmila Novak.

Najprej si je ogledala prostore Kul-

turnega centra Lojze Bratuž, spominski park in Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel, nato pa je imela daljši pogovor z zastopniki glavnih ustanov in organizacij, ki imajo sedež oz. delujejo v tem za goriške Slovence pomembnem kulturnem središču. Predsed-

nica KC Bratuž Franka Žgavec je predstavila razvejeno delovanje centra in obširen program, ki redno poteka v teh prostorih. Omenila je gledališko, koncertno, razstavno in družbeno dogajanje, ki z gledalci povezuje slovenski življenjski vsi zamejstva, gradi pa tudi mo-

stove z italijanskim kulturnim miljejem. Kot vse druge slovenske ustanove v Italiji, se tudi Kulturni center srečuje z velikimi finančnimi težavami, ki postavljajo pod vprašaj njegovo prihodnje delovanje. Stanje je posebno kritično zaradi hudih zavlačevanj pri izplačevanju sredstev, ki bi jih po zakonu morala dodeljevati italijanska republika. Izredno hvaležni so Sloveniji, je poudarila Franka Žgavec, ki redno namenja sredstva za izvedbo programov, pa čeprav v zmanjšanem obsegu. O delovanju, uspehih in težavah ustanov, ki jih predstavljajo, so spregovorili Walter Bandelj (Svet slovenskih organizacij), Damjan Paulin (Katoliško tiskovno društvo), Miloš Čotar (Zveza slovenske katoliške prosvete), Dario Bertinazzi (Združenje cerkvenih pevskih zborov), Marjeta Kranner (SCGV Emil Komel), Andrej Vogrič (ASŽ Olympia) in Simon Peter Leban (Slovenska zamejska skavtska organizacija). Ministrica Ljudmila Novak je povedala, da se zaveda stiske naše organiziranosti, a tudi matična domovina doživlja krizo, zaradi česar je prisiljena zmanjševati stroške. Navzoče je seznanila s prizadevanji za reševanje situacije in jim izrazila podporo tudi v prihodnje. / DD

Foto DPD

Pokrajinsko tajništvo SSK za Goriško

Žgoče teme na zasedanju v Doberdobu

Pokrajinsko tajništvo SSK za Goriško je v torek, 2. oktobra 2012, zasedalo v Doberdobu. Zasedanja so se udeležili tudi člani svetniške skupine SSK v tamkajšnjem občinskem svetu. Na dnevnem redu so bili obravnavati aktualni vprašaji, ki zadevajo kraško občino, analiza političnega stanja in pogovor glede priprave na prihodnje deželne in državne volitve. Doberdobski sekcijski tajnik SSK Marko Jarc je predstavil prisotnim članom tajništva nekaj

žgočih tem, ki zadevajo upravljanje doberdobske občine. Najprej je orisal potek popravilnih del na šolskem poslopju, ki so sedaj prekinjena.

Dobra novica zadeva ustanavljanje jursarskega odbora v Jamljah, kjer je precej jursarske imovine. SSK je v občinskem svetu izrazila negativno mnenje o prodaji jursarskih zemljišč. Bolj primerno bi bilo, da bi ta zemljišča dali v najem. Na tak način bi boljše branili pravice jursarskih lastnikov, in to bi bilo v

veliko korist celotnega kraškega območja pri Jamljah.

Velik problem predstavlja kamnolom pri Devetakih. Podjetje, ki je dobilo koncesijo, je izkop ustavilo zaradi splošne gospodarske krize. To pa pomeni, da občina Doberdob ne bo unovčila predvidenega prihodka od izkopa, kar lahko spravi v težave občinski proračun, saj bo treba plačati vsa dela, ki jih je podjetje izvedlo. SSK je mnenja, da tiči glavni problem v pogodbi med podjetjem in občino; v njej namreč ni tistih členov, ki bi upoštevali morebitne spremembe na tržišču.

Sekcijski tajnik Jarc je nato spregovoril o evropskem projektu Natura 2000; zaradi tega načrta preti domačim kmetom nevarnost, da ne bi smeli več uporabljati vode iz Doberdobskega je-

zera. Nekaj dvomov je bilo izraženih tudi glede upravljanja centra Gradina in paludarija, saj pri tem občina nima nobenega dobička, letni deželni prispevki pa so zmeraj manjši. SSK je mnenja, da bi se morala taka struktura vzdrževati v večji meri samostojno.

Sledila je razprava o deželnih in političnih volitvah. Pokrajinski tajnik SSK Julijan Čavdek je prisotne seznanil z nekaterimi novostmi. Slovenska skupnost bo morala v teh mesecih vložiti več truda na tem območju in si predvsem za deželne volitve dati cilj povečanja števila glasov v primerjavi z letom 2008. Sodišljenike iz Doberdoba in Laškega je tudi povabil, da tajništvu predlagajo morebitne kandidate in kandidatnje s kraško-laškega področja.

Petek, 19. oktobra

Praznovanje 30-letnice goriških upokojencev

Društvo upokojencev za Goriško praznuje v petek, 19. oktobra, ob 17. uri v Kulturnem domu v Gorici tridesetletnico svojega nepretrganega delovanja, ki ga je začela leta 1982 v težkih razmerah skupina zelo delavnih in zaslužnih oseb. Goriški upokojenci so sicer že prej v 70. letih dobro opravljali načrtovane dejavnosti v tržaškem upokojenskem društvu. Od ustanovitve goriškega samostojnega društva, ki je nastalo iz socialnih in narodnostnih razlogov ter potreb, je število včlanjenih stalno rastle po zaslugi odbornikov in mnogih sodelavcev. Vse je potekalo na preprost, nezahteven, a učinkovit način. Zadnje čase so se razmere začele spreminjati. Toda delovanje, ki je slonel in vedno sloni na prostovoljnem pristopu upravnega odbora in sodelavcev ter na prijateljskem odnosu v obliki povezo- vanja in druženja članov, se je

kljub spremembam uspešno nadaljevalo. Število članov se je v zadnjih letih zelo povečalo, tako da društvo šteje nad 450 vpisanih oseb. Društvo vedno namenja svojo skrb razvejenim dejavnostim v prid naših ljudi na Goriškem kljub spremembam v načinu življenja in mišljenja, kljub novim navadam in razvadam ter različnostim v medsebojnih odnosih. Tudi gospodarska kriza negativno vpliva na društveno delovanje, poleg tega se mora društvo pri upravljanju raznih zadev soočiti tudi z birokratskimi predpisi in zapleti, ki otežujejo potek dela. Društvo si želi vztrajnega sodelovanja članov in tudi večjega priliva mlajših ljudi, ki bi v prihodnosti ohranjali trdnost slovenske ustanove na Goriškem. Na slovesnosti bosta vključena v program predstavitev razstave največjih del društvenih likovnih umetnic in nastop društvenega ženskega pevskega zbora. (ed)

MOŠKI PEVSKI ZBOR MIRKO FILEJ GORICA

prireja

KONCERT OB 100-LETNICI ROJSTVA PROF. MIRKA FILEJA

nedelja, 28. oktobra 2012, ob 15. uri
velika dvorana KC Lojze Bratuž – Gorica

sodelujejo MePZ ZVON s skupino tamburašev iz Šmartnega pri Litiji

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

KOROŠKI KULTURNI DNEVI NA PRIMORSKEM

OD 20. DO 30. OKTOBRA 2012

Prireditve na Goriškem

Torek, 23. 10. 2012, ob 18. uri

Gorica, komorna dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž
Srečanje glasbenih šol

Sodelujejo: SCGV Emil Komel, Koroška glasbena šola,
Glasbena matica

Soprireditelj Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel

Petek, 26. 10. 2012, ob 20.30

Pevma, cerkev sv. Silvestra

Cerkvena glasba skozi stoletja

Nastopajo: MePZ PD Sele, Orkester GŠ Glasbena Promlad,
Andrej Feinig - orgle

Soprireditelj KD Sabotin iz Štavra

Ponedeljek, 29. 10. 2012, ob 19. uri

Gorica, komorna dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž
Okrogla miza:

Različne ravni zastopnosti slovenske narodne manjšine v Avstriji in Italiji

Nastopajo predstavniki EL, SSK, NSKS, SSO, SJK in KZ

Soprireditelja Krožek Anton Gregorčič in Novi glas

Torek, 30. 10. 2012, ob 9.30 in 10.45

Gorica, velika dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž
Lutkovna predstava **Hruške gor, hruške dol**

Nastopa: Lutkovna skupina KPD Šmihel
Soprireditelj Kulturni center Lojze Bratuž

Zveza slovenske katoliške prosvete – Gorica
Slovenska prosveta – Trst
Krščanska kulturna zveza – Celovec

Obvestila

Prispevke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na ravnatelj prof. Silvana Kerševana lahko nakazate na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225; SWIFT CUIT2C
S pripisom: za SKLAD SILVANA KERŠEVANA. Informacije na tajništvu SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Prihodnjo nedeljo je svetovna misijonska nedelja. Pri vseh svetih mašah bo miloščina namenjena misijonom. Popoldne ob 16. uri v Štandrežu ura molitve za misijone, nato misijonska prireditve v župnijskem domu. Ves dan bo odprt v Štandrežu misijonski srečelov, ki ga pripravlja misijonski krožek.

V galeriji A. Kosič v Raštelu 7 (vhod skozi trgovino obutve Kosič) je na ogled slikarska razstava z naslovom Privatna soba umetnice Taše Turk. Urnik razstave: od torka do sobote, od 9.00 do 12.30 in od 15.30 do 19.30.

Slovenska skupnost sporoča, da bo v mesecu oktobru pokrajinski sedež (drevored 20. septembra 118, Gorica) odprt za javnost vsak ponedeljek od 16. do 18. ure. Goriški občani bodo tako lahko občinskim svetnikom SSK sporočili odprta vprašanja v odnosu do občine. Za informacije: 0481-549161.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v petek, 19. oktobra, ob 17. uri v Kulturnem domu v Gorici slovesnost ob 30-letnici društvenega delovanja. V program sta vključena predstavitev razstave novejših del društvenih likovnih umetnic in nastop pevskega zbora. Vljudno vabljeni člani in prijatelji!

V župnijski dvorani v Doberdobu bo v soboto, 20. oktobra, ob 20.30, predstava 110 okusnih let, ki jo Slovensko stalno gledališče v sodelovanju z društvoma SKRD Jezero in SKD Hrast ponuja kot vabilo k vpisu abonmaja za sezono 2012/2013.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vabi člane in prijatelje na kulturno-pevsko prireditev "Starosta mali princ", ki bo v nedeljo, 28. oktobra, ob 17. uri v Kulturnem domu v Novi Gorici (Bevkov trg 3) na pobudo Pokrajinske zveze DU (Nova Gorica) in Kruta v sodelovanju z upokojenskimi društvi. V dopoldanskem času je organiziran izlet z obiskom Goriških Brd. Ob 10. uri bo odhod z avtobusom izpred Rdeče hiše v Gorici. Ob 11. uri bo poklon žrtvam NOB pri spomeniku v Gonjačah, nato vodeni ogled vasi Šmartno. Po kosilu v gradu Dobrovo bo odhod v Novo Gorico na koncert. Na avtobusu je na razpolago 25 mest. Pohitite! Prijave za avtobus sprejemajo po tel. št.: 0481 882183 (Dragica V.), 3471042156 (Rozina F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 884156

(Andrej F.).

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v soboto, 3. novembra, tradicionalno martinovanje v restavraciji Kapriol (Dol). Vpisujejo do zasedbe mest na avtobusu po tel. št.: 0481 882183 (Dragica), 3471042156 (Rozina F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 884156 (Andrej F.).

Iščem delo kot pomočnica v gospodinjstvu (likanje, čiščenje, kuhanje) ali negovalka starejših oseb. Tel. 003865-3001328.

Nudim varstvo otrok na svojem domu, lokacija Miren. Starost: 0 mesecev - 5 let. Več informacij: 00386 40 700111.

Nudim likanje in čiščenje. Kličite na tel. 0038640153213.

Po poklicu sem ekonomist. Z veseljem bi nudila pomoč pri pisarniških delih za začetek tudi po 4 ure. Kličite na tel. 0038641529652.

Prijazna in zanesljiva mlajša gospa z izkušnjami nudi čiščenje in likanje ali nego starejših in bolnih ter pomoč pri gospodinjstvih delih. Tel. št. 00386 70777512.

Darovi

V počastitev spomina na pokojno Olgo Humar vd. Lipičar darujejo družine Blažič, Korošec, Kusič, Primožič, Primožič S. in Pahor za cerkev sv. Ivana v Gorici 150 evrov in za zbor Lojze Bratuž 150 evrov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 19.10.2012 do 25.10.2012)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, **razen ob sobotah**, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 19. oktobra (v studiu Niko Klavžiček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studija 2.

Nedelja, 21. oktobra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 22. oktobra (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Zborovski kotiček - Iz krščanskega sveta - Zanimivosti iz naših krajev - Obvestila.

Torek, 23. oktobra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 24. oktobra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Zamolčano taborišče Visco - Izbor melodij.

Četrtek, 25. oktobra (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti doma in po svetu - Obvestila.

OKUSI KRASA 2012

Predstavitev letošnjih Okusov Krasa v Katoliški knjigarni

V petek, 19. oktobra, ob 18.00, bo v Katoliški knjigarni v Gorici, Travnik 25, predstavitev enogastronske prireditve Okusi Krasa 2012. Okusi Krasa bodo letos od 20. oktobra do 11. novembra "posvečeni domačim dvoriščnim živalim". Vsaka gostilna bo imela svoj "Krožnik Okusi Krasa 2012" o tej temi, pekarnar pa bodo ponudile kruh iz moke, ki je mleta na mlinski kamen. Enogastronska in etnografska raziskovalka Vesna Guštin bo predstavila goriškemu občinstvu svoji uspešnici Je več dnevou ku klobas (ZTT) in Beri, beri, rožmarin zeleni (Transalpina editrice TS). Spremljal jo bo in kramljal z njo enogastronski kritik in zgodovinar Stefano Cosma.

Okusi Krasa 2012 so letos prisotni na Goriškem v Gostilni Pri Miljotu v Dolu pri Devetakih (Doberdob), združenje naturalističnih in zgodovinskih vodilcev JULIAEST pa sodeluje s svojimi lepimi in poučnimi izleti po goriškem Krasu. Oba se bosta predstavila, tajnik gostinske sekcije SDGZ Davorin Devetak pa bo na kratko orisal enogastronsko in turistično ponudbo.

Sledila bo zdravica k uspehu goriškega dela manifestacije z omenjeno gostilno in društvom ter sosednjim Wine Cafe 1628 Piazza Grande, ki ga upravlja Ronald in Ornella. Na zdravico so bili povabljeni vsi dosedanj goriški ponudniki Okusov Krasa in seveda proizvajalci.

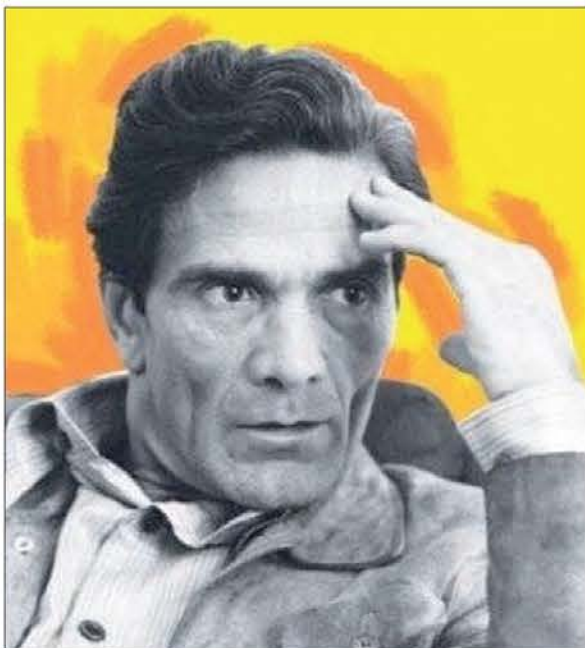
Pobudo "Sapori del Carso - Okusi Krasa 2012" je uresničilo Slovensko deželno gospodarsko združenje s prispevkom Trgovinske zbornice Trst, Dežele Furlanije Julijske krajine in Pokrajine Trst.

Slovesno odkritje spominske plošče "Pasolini in Idrija"

Idrija, ki je letos vstopila na Unescov seznam svetovne dediščine, je že v preteklosti, pospešeno pa po letu 1990 (ko je potekala 500-letnica rudnika oziroma mesta) namenjala pozornost obeleževanju spomina na pomembne osebnosti, ki so tu živele in ustvarjale ter s svojim prispevkom ponesle ime Idrije v širni svet. Med tiste znamenite ljudi, ki so sicer le zelo kratko obdobje svojega življenja prebivali v Idriji, a so vseeno od tod ohranili globoke spomine, ki so našli odmev v njihovem ustvarjalnem delu, se je mnogim (na primer Francu S. Finžgarju, dr. Andreju Budalu, Franu Milčinskemu, Božidarju Jakcu, Ivanu Čargu in drugim) pridružil tudi svetovno znani filmski ustvarja-

lec Pier Paolo Pasolini, rojen v Bologni leta 1922, umrl nasilne smrti v bližini Rima leta 1975. Že leta 1990 so v Idriji sprejeli načelni sklep, da se Pasoliniju postavi spominska plošča. Ponovno je bil predlog potrjen leta 1996 ob pomembni Pasolinijevi razstavi v Idriji, ki jo je priredil Mestni muzej Idrija ob odločilnem sodelovanju Občine Casarsa della Delizia in tamkajšnjega Pasolinijevega arhiva, predhodnika sedanjega študijskega centra Pier Paolo Pasolini. Končno je v letu, ko se kulturni svet spominja 90. obletnice njegovega rojstva, pobuda tik pred uredništvijo. Občina

ske kulture akademik Ciril Zlobec. Z idrijskim županom Bojanom Severjem in županjo iz Casarsa Lavinio Clarotto bo ploščo

Casarsa "Vecchie glorie". V program prireditve je prišla zato, da na Pasolinijevo slovesnost v Idrijo pride več ljudi iz Casarsa in ker je bil Pasolini vnet nogometaš in je v Casarsa med mladimi razvijal nogomet. Plošča bo namesto iz kamna (marmorja), ki je dražji in tudi zahtevnejši ter manj primeren za prefinjeno obde-

Idrija, z županom Bojanom Severjem na čelu se je zavzela, da Pier Paolo Pasolini na vogalu občinske stavbe, v kateri je leta 1930 in 1931 živel Pasolinijeva družina in je Pier Paolo v bližnji šoli obiskoval četrti razred, dobi primereno, že dolgo načrtovano spominsko obeležje. Spominsko ploščo bo oblikoval arhitekt Silvij Jereb, ki je bil za to izbran že pred skoraj 20 leti. Pri slovesnem odkritju, ki bo v **soboto, 20. oktobra 2012, ob 11.00** bo imel slavnostni govor poznavalec italijan-

tudi odkril. Moški oktet Godovič bo zapel dve slovenski ter po eno italijansko oziroma furlansko pesem. Na predvečer, v **petek, 19. oktobra 2012, ob 18.00** bodo v razstavnem prostoru "pri Črnem orlu" odprli razstavo fotografij (avtorja Mario Dondero in Andrea Paolella). Prvi razstavlja fotografije Pasolinija in njegovega kroga prijateljev in sodelavcev, drugi pa tudi "Pasolinijeve kraje", med katerimi ima pomembno mesto tudi Idrija oziroma Idrijca. Razstavo, ki jo pripravlja študijski center PPP (Pier Paolo Pasolini) - Casarsa della Delizia, bo v dneh odprtja (od 20. do 30. oktobra) v istem prostoru "non stop" spremljal tudi dokumentarni

film Majde Širca o Pasoliniju. Istega dne, **19. oktobra, ob 20.00** bo v Filmskem gledališču predstava enega od znamenitih Pasolinijevih filmov; oskrbela ga je Slovenska kinoteka.

V **soboto, 20. oktobra 2012 ob 15.00** bosta na idrijskem Stadionu odigrali prijateljsko nogometno tekmo ekipi "Veterani" Idrije:

"Pasolini in Idrija, Pasolini in Slovenija":

- biografsko-doživljajska vez: pesem Sciogliersi di canto al mattino (njegovo kratkotrajno bivanje v Idriji, ko je imel sošolce skoraj izključno Slovence;
- slovenska glasbenica Pina Kalc je bila učiteljica violine in njegova velika prijateljica;
- slovensko partizanstvo in vstop Garibaldincev v operativno povezavo z IX. Korpusom sta vplivala na tragične dogodke v II. svetovni vojni, ko so Pasolinije-

vega brata, komaj dvajsetletnega brata Guida, likvidirali garibaldinci ...

Izjava župana Bojana Severja: "Za nas je zgodovina zelo pomembna, vložili smo tudi kandidaturu Idrije in španskega Almadena za vpis na Unescov seznam svetovne dediščine. "Radi bi se bolj odprli svetu. Prav zato se nam zdi pomembno, da okrepimo sodelovanje z Italijo v imenu Pasolinija, ki je tukaj živel".

Pripravil Tomaž Pavšič

Pier Paolo Pasolini

Pesem v jutru se stopi

Samota, pesmi sveta, daj, spremeni mi mehki jutra žar, saj v ljubezni ves gorim, medlim kot mladeč, ki pleše čez vasi. čez predmestje, kjer Aguzze mlake rodne so snegov živózelenih, letečimi rokami malhjá slovéš prezgodnjih mi pozdrav ... Dotakne Idrije bregov se izgubljenih v spomina sanjah, trpkih od krikov mojih deških. O, jutro, prelet božanski nad mrtvimi stvarmi, vžiganje novih luči in bobnenje drugačnih enakih glásov, pod rastjem rádostno enakim! Zatrese burno struna se v srcu grenkem, in ti, smehljaje preletiš nad senčnimi razgledi mojega spomina; obudi mrtva jutra nad mojimi mrtvimi kraji.

Prevedel Tomaž Pavšič
(Delo, Književni listi, 30. maja 1991)

Prof. Jože Peterlin (1911-1976)

Življenje, delo in lik

Letošnji 47. študijski dnevi Draga so potekali v svečanem ozračju, ob 100. obletnici rojstva ustanovitelja Drage prof. Jožeta Peterlina, kulturnika, gledališčnika, organizatorja in publicista, ki velja za eno najmarkantnejših osebnosti povojnega slovenskega javnega življenja na Tržaškem. Ob tej priložnosti je bil ustanovljen ter je začel delovati nagradni sklad z njegovim imenom in sta bili podeljeni prvi dve nagradi, in sicer avtorju tega prispevka, za dolgoletno delo na področju osveščanja slovenske javnosti o dogajanjih ob zahodni meji in v zamejstvu v preteklih desetletjih ter za krepitev odnosov med matico, zamejstvom in zdomstvom, ter Slovenskemu prosvetnemu društvu Mačkölje, za dolgoletno požrtvovalno delo pri ohranjanju slovenskega jezika in kulture v duhu krščanske omike kot tudi za vzorno skrb za razvijanje prostovoljnega dela.

Kratek curriculum vitae

Prof. Jože Peterlin se je rodil na Vinjem Vrhu pri Beli cerkvi na Dolenjskem. Gimnazijo je obiskoval v Novem mestu in nato diplomiral na filozofski fakulteti v Ljubljani. Tam je bil najprej prefekt v Marjanišču in nato tajnik na Teološki fakulteti. Hkrati pa je sodeloval kot gledališki kritik pri

Slovincu, kot član odbora slovenskih radijskih postaj in kot urednik za narodoslovje. Leta 1945 je kot begunec preko Koroške in taborišča v Monigu pri Trevisu prispele v Trst, kjer je ustvaril svoj veliki življenjski opus in z njim neizbrisno zaznamoval slovensko družbeno življenje na Tržaškem, kjer je še v zrelih letih mnogo prezgodaj dobesedno omagal sredi dela.

Življenjski opus in njegov družbeni pomen

S sodelavci in prijatelji je v hudih povojnih časih s skromnimi sredstvi postavil na noge vrsto še de-

lujočih kulturnih ustanov in projektov, ki so predstavljali pomembne temelje slovenske kulture. Najprej je svoje izkušnje in znanje ponudil Zavezniki vojaški upravi, ko se je v prvih povojnih letih lotila obnavljanja, pod fašizmom ukinjenih srednjih šol, kljub bojkotu italijanskih oblastnih in političnih krogov in celo levo usmerjenih

manjšinskih vodstev, ki jim politična usmerjenost obnoviteljev šol očitno ni šla v nos. Ustanovil je *Radijski oder* (1946), ki je desetletja ponujal svojim poslušalcem na obeh straneh meje skoraj popoln izbor slovenske gledališke ustvarjalnosti, vzgojil nekaj generacij radijskih igralcev in napovedovalcev in jih vključil v Slovenski oder, ki je bil organizator nepozabnih večerov (Taborov) na Repentabru. Slovenska prosveta kot osrednja katoliška kulturna ustanova na Tržaškem je zaživela leta 1952. Iz nje je zrasel Slovenski kulturni klub kot priljubljena pripravnica mladim za vstopanje v družbeno življenje v duhu krščanskih vrednot, ki jih nikomur ni vsiljeval, in v duhu zavezanosti demokraciji ter zvestobe slovenstvu. Istočasno je zaživel tudi mladinski list *Mlada setev* in za njim revija *Mladika* (1957), ki je preživela vse viharje in je danes ugledna in najstarejša slovenska revija v zamejstvu. Ustanovil je tudi kulturno društvo *Finžgarjev dom* na Opčinah, ki je že desetletja osrednje prizorišče študijskih dnevo Draga. Kot gledališki kritik je vsa povojna leta spremljal in ocenjeval delo Slovenskega narodnega gledališča v Trstu. S sodelavci je nato ustanovil *Društvo slovenskih izobražencev*, ki je s svojimi ponedeljkovimi večeri v ulici Donizetti postal in ostaja gonilna sila kulturnih in družbenih pobud

na Tržaškem.

In na koncu je Peterlin zapustil temu prostoru svojo enkratno dediščino, ki ji je ime *Študijski dnevi Draga*, ki je bila zgodnja zibelka slovenske demokratične misli in slovenske državnosti. Na njej so namreč demokrati in domoljubi iz matic, zamejstva in zdomstva že sredi 60. let prejšnjega stoletja, pod budnim očesom, pritiski in grožnjami Udbe, začeli resno razmišljati in delovati v smeri vzpostavitve neodvisne demokratične slovenske države, iz česar se je potem rodila tudi ideja Slovenskega svetovnega kongresa. In to se je dogajalo v času, ko so v Sloveniji zaradi podobnih pobud ljudi postavljali pred sodišča zaradi rušenja ustavnega reda, a smo potem to vizijo v 90. letih vendarle uresničili. Na Dragi je Peterlin kot katoličan in demokrat s svojo dialoško držo ponujal roko vsem dobronamernim sogovornikom, kot je o njem lepo zapisala Mladika, in tako tlakoval pot spravi, kljub odporom leve in občasnemu nerazumevanju v lastnih vrstah. Dr. Štuhec je v zamejskem tedniku *Novi glas* zapisal, da je bila Draga "kraj idejnega bliska, osebne srčnosti, kulturnih širin, filozofskih globin, teoloških preseganj, družbenih analiz in političnega oporečništva ..."

Tako je prof. Jože Peterlin, še skoraj štiri desetletja po smrti v matici povsem zamočan, zaradi nekdanjega zatohlega enoumja, ki se je po sili inercije zavleklo tudi v tranzicijo, tudi eden izmed pomembnih tvorcev gigantskih zgodovinskih premikov, ki jih je slovenski narod doživel na prelomu stoletij. Njegov pomen daleč presega manjšinski okvir in ga bo morala matična Slovenija nekoč primerno in pošteno ovrednotiti.

Milan Gregorič

Ob obletnici zgodovinskega dogodka

Izid knjige o slovenskih pogledih na balkanski vojni

Ob stoti obletnici začetka prve balkanske vojne je zgodovinar dr. Andrej Rahten 10. oktobra v Ljubljani predstavil svojo knjigo z naslovom *Jugoslovanska velika noč. Slovenski pogledi na balkanski vojni (1912-1913)* in jugoslovansko vprašanje.

Kot je povedala dr. Petra Svoltjšak, predstojnica Zgodovinskega inštituta Milka Kosa ZRC Sazu, gre za zahtevno branje, v katerem pa avtor, sodelavec tega in še

dveh inštitutov, na berljiv način predstavlja takratna zapletena razmerja na Balkanu.

Kot je zapisal recenzent prof. dr. Franc Rozman, pomeni knjiga doslej najtemeljitejši prikaz dogodkov iz obdobja, ko so balkanske vojne spremenile politični zemljevid Balkanskega polotoka in vzpostavile nove silnice v zamajenem ravnotežju sil v Evropi.

Rahten je obdobje označil kot izjemno pomembno v slovenski zgodovini, saj je imel ta spopad pravoslavnih držav z osmanskim imperijem neposreden vpliv na notranjepolitična razmerja v habsburški monarhiji, še zlasti usodno pa je vplival na dojemanje jugoslovanskega vprašanja med slovensko elito. Jugoslovansko vprašanje je bilo eno od številnih narodnostnih problemov v Avstro-Ogrski, toda v prvem desetletju 20. stoletja je postalo vitalnega pomena za njen razvoj in sčasoma celo za njen obstoj, je avtor zapisal v uvodu knjige, v kateri je na skoraj 300 straneh analiziral temeljna dela slovenske in nemške publicistike v habsburški monarhiji o balkanskih vojnah in jugoslovanskem vprašanju, pa tudi arhivsko gradivo. V balkanskih vojnah se je pokazala nemoč diplomacije, pomenile pa so tudi uvod v tragedijo habsburške monarhije. Kar se je takrat zgodilo diplomaciji, pa je bila zlovesča napoved tega, kar je čakalo Balkan na prvi svetovni vojni, je med drugim dejal Rahten na predstavitvi knjige v prostorih Znanstveno-raziskovalnega centra Sazu.

Rahten se je v knjigi, ki je izšla pri GV Založbi, posebej posvetil slovenskim pogledom na tistem obdobju. Po njegovem mnenju tudi slovenska politika ni razumela prelomnosti dogajanja, ampak se je premikala iz enega tabora v drugega, tako da je na primeru balkanskih vojn tudi ona padla na izpitu zrelosti glede ravnanja in odzivov. Izpostavil pa je pomembno vlogo pisatelja Ivana Cankarja, čigar politični eseji, posebej pa predavanje Slovinci in Jugoslavlani iz 12. aprila 1913, so ga navdihnili za pisanje knjige o tem slabo razsvetljenem obdobju.

Dr. Andrej Rahten

V muzeju Cara' v Miljah Razstava Yoko, Lennon, Tito

V teh dneh se je končala čudna, na pol medijska, na pol umetniška in na pol politična razstava v Miljah z naslovom *Yoko, Lennon, Tito*. Gre za eksponate fotografij, uradnih dopisov med glasbenim parom John Lennon in Yoko Ono, jugoslovansko ambasado in drugimi diplomatskimi predstavništvi v Londonu in kabinetom predsednika Tita, figurativnega drevesa z listki, na katerega so lahko obiskovalci razstave napisali svoje želje po miru in vsečloveškem utopičnem medsebojnem spoštovanju. Miljska občinska uprava se je po "provokaciji" socrealističnega sovjetskega lirizma pogumno odločila za še bolj spotakljiv predlog. S pomočjo piranskih Obalnih galerij Tonija Biloslava je imela v gosteh omenjeno raz-

apriorna. To sem rekel tudi nekaterim levičarskim prijateljem iz Milj, ki se jim je zdela neumestna razstava, s Titovim imenom v naslovu, in tudi prejšnja o sovjetskem socrealizmu. Sam sem v njej videl nadaljevanje ruskega mysticizma v Leninovi preobleki, nje pa je motila že sama pojava nekdanje SZ.

Mislil, da je miljska repriza novosadske razstave zadela v živo. Mladi desničarji so pripravili letak, drzno so oblikovali propagandni listič s Titovim barvnim portretom, ki so ga Novosadčani odnesli domov kot konkreten rezultat umetniške "provokacije". Saj to je smisel umetnosti, da nekaj premakne iz lagodnosti in plitvine.

Ime Tita ni še historizirano, ne pri nas in niti v nekdanji Jugoslaviji. Nekdanjo osrednjo ljubljansko Titovo ulico so preimenovali v Slovensko, Titov trg v Kopru pa je le ostal. Mi na Primorskem to drugače doživljamo, kot denimo na Dolenjskem, pri nas je Titova Jugoslavija še vedno simbol osvoboditve, medtem ko, kjer so doživeli povišne poboje, ne morejo tega čutiti. Ravno tako Istrani, ki so šli hote ali nehote v begunstvo, niso do

POGOVOR / Marko Ozbič - tržaški dirigent "Vsi delajo z veliko motivacijo in predanostjo!"

Ostaja operno gledališče s pogledom na Baltsko morje, kjer je talent edini adut za napredovanje, v kateri instituciji ponuja umetniškemu osebju najboljše pogoje in najvišje delovne standarde za krepitev motivacije, kjer vsako leto zaživi krstna izvedba nove opere in v katerega zahaja veliko število mladih. To ni pravljica, ampak čisto resnična zgodba, ki nam jo iz finske Državne operne hiše v Helsinkiju posreduje tržaški dirigent Marko Ozbič. Po

finščini.

Jezikovna posebnost je terjala nadpovprečno pozornost, ker ne gre za germanski ali romanski jezik, ki bi ga lahko vsaj delno razumel intuitivno, hkrati ker so govorniki in glasbeni izrazi v Singspielu tesno povezani in je zato nujno slediti tekstu, da lahko vstopiš pravočasno z glasbo. Po drugi strani pa smo imeli kar dva tedna scenskih vaj in sem lahko računal na odlične sodelavce, s katerimi smo obravna-

pa k tej glasbi.

Tvoja umetniška pot se je razvila skozi skrajnosti treh med seboj zelo različnih delovnih okolij, kot so Dunaj, Neapelj in zdaj Helsinki. Kako je vsaka od teh etap prispevala k oblikovanju tvoje umetniške osebnosti?

Na začetku moje poklicne glasbene poti je Dunaj predstavljal veliko investicijo; v Dunajski državni operi imaš na razpolago tako širok repertoar in tako veliko število produkcij, da si lahko v kratkem času

ustvariš velik zaklad izkušenj v stiku z najboljšimi dirigenti in pevci. Gledališče San Carlo v Neaplju je poseben in očarljiv kraj, v katerem se naučiš veliko tudi o življenju; razumel sem na primer, da moram kljubovati z optimizmom morebitnim težavam, saj so problemi na delovnem področju skoraj vedno premostljivi, tudi s kančkom fantazije. Helsinki je velika priložnost; delam v okolju, v katerem zaupajo mojim sposobnostim.

Kako se finska skrb za kakovost življenja, od prehrane do delovnih razmer, zrcali v umetniških dosežkih?

Prvič doživljam tako mero zavesti in delavnosti, da se vsak uslužbenec počuti odgovoren za svoje in skupno delo.

Pevci v mojem primeru pridejo že pripravljeni na vajo, zato se lahko neposredno posvečam glasbeni odgovornosti. Umetniški vodja ne čuti potrebe po stalnem nadzorovanju pripravljalnega postopka; odgovarjati moramo za končni rezultat na odru. To je pač značilnost različne civilizacije in miselnosti. Vodstvo in organizacija skrbita za čim boljše delovne razmere; na primer z natančnim in dolgoročnim načrtovanjem obveznosti. Ko imaš celoleten načrt, si lahko urediš življenje z veliko lahkoto. Rezultat je, da vsi delajo z veliko motivacijo in predanostjo, kar se zrcali tudi v njihovi vzgoji od šolskih klopi dalje.

Kaj bi se morali "naučiti" od Fincev, v gledališču in izven njega?

Kar sem se naučil, je vrednost medčloveških odnosov na delovnem mestu. Kolegi na vseh stopnjah se z veseljem družijo in ustvarjajo veliko priložnosti za natančno in pravočasno obravnavanje vseh vprašanj. Koristne zamisli in spodbude so upoštevane, in ko vodstvo sprejme novo pobudo, jo tudi izvede v najkrajšem času. Strokovnost je na prvem mestu, zato so vsi izbrani po razpisu, od delavca do intendant.

Kakšen pa misliš, da bo lahko tvoj dolgoročni doprinos?

Sodelujem s svojimi izkušnjami, s tehnično podkovanostjo, z obvladanjem snovi, z izobrazbo, ki temelji na določeni tradiciji. Upam na primer, da bomo lahko razvili navado simfoničnih koncertov z opernim zborom. Lani sem dal pobudo in izvedel koncert z ženskim zborom; poskus je doživel velik uspeh in mislim, da bi lahko koristno nadgradili to prijetno izjemo.

Rossana Paliaga

Marko z ansamblom Čarobne piščali v Zakulisju

kratki poskusni dobi je pred enim letom podpisal pogodbo za nedoločen čas kot vodja opernega zbora; v pogodbo je vključena tudi spodbudna obveza vodenja opernih produkcij. Tako je Ozbič v teh dneh prvič nastopil kot operni dirigent z repertoarom uspešne postavitve Mozartove opere Čarobna piščal. Zaradi oblike Singspiela z alternacijo govornih in petih delov pa je izvedba predstavljala dodaten izviv, saj je celotna opera zaživela v

vali vprašanja o metriki in glasbeni retoriki. Operni debi je seveda nekaj enkratnega, ker ima možnost, da se poglobiš v delo s celostnim pogledom dirigenta in da se ukvarjaš z vsemi elementi glasbene izvedbe. Dejstvo, da izhajam iz delovnih in študijskih izkušenj, s katerimi sem na poseben način poglobil stilne značilnosti Mozartove glasbe, je predstavljalo veliko prednost. Končno sem lahko preizkusil učinkovitost svojih idej in pristo-

vali vprašanja o metriki in glasbeni retoriki. Operni debi je seveda nekaj enkratnega, ker ima možnost, da se poglobiš v delo s celostnim pogledom dirigenta in da se ukvarjaš z vsemi elementi glasbene izvedbe. Dejstvo, da izhajam iz delovnih in študijskih izkušenj, s katerimi sem na poseben način poglobil stilne značilnosti Mozartove glasbe, je predstavljalo veliko prednost. Končno sem lahko preizkusil učinkovitost svojih idej in pristo-

JOLKA MILIČ

Pietro Zovatto

ob koncu velikega razdobja
še vedno neodrešenega mesta.

KOSOVELU

Kras je zmešnjava
pravljicnih kamnov in jam,
je okno v neskončnost
skrivnostnega življenja.
Špranjo ti odškrne
v drug svet in zalebdi
v sanjskem gradu,
ko se prikaže travnik.
Če stopiš vanj z dušo,
te obdara s toplo tišino,
da se znajdeš čisto sam,
sam v mrtvem času
nesmiselne grenkobe.
Neznanska sla po odrešenju:
glej večnega človeka.

LJUBIM TRST

Ljubim svoj Trst ponoči
z njegovim jedkim mačjim
zadom.
Čutim, da mi pripada kot moj
od otožnosti spačeni obraz.

Ljubim svoj Trst, mesto
nešteti žalosti.

Ljubim svoj Trst, ki spokojno spi
in sanja prihodnost, ki je nima.

Oglaš se zvon svetega Justa
vzdolž neskončno dolge ceste,
kjer se premikajo človeške prikazni.

Ljubim svoj Trst, to nostalgčno dušo, ki
se ji toži po pretekli zgodovini;
sedanjost pa starčevsko občuteva
na pragu neke noči

TUJI PESNIKI O NAŠIH KRAJIH IN LJUDEH

tizma, janzenizma in z zgodovino verstva v Istri in Furlaniji. Sodeluje z najrazličnejšimi italijanskimi in tujimi revijami, je tudi enciklopedist. Njegov opus je kar obsežen, saj je od leta 1978 do današnjih dni izdal kar nekaj esejističnih knjig, da o posameznih člankih, razpravah, meditacijah v raznih zbornikih in publikacijah niti ne govorimo. Poezija pa je njegova skrita strast in ljubezen že od mladih dni, gojil jo je tako rekoč od nekdaj, začel samostojno tiskati pa šele v zreli dobi pred sedemnajstimi leti, ko je objavil svojo prvo pesniško zbirko *Amo Trieste* (Ljubim Trst), 1995. Tej je sledilo še dvanajst po formatu podobnih zbirk, drugače rečeno, vsako leto ena. Januarja 1996 *Trieste, citta' del canzoniere* (Trst, mesto pesmarice – mišljena je očitno

Pesmarica Umberta Sabe) – in leto dni kasneje, prav tako januarja *Notturmo a Trieste* (Nokturno v Trstu); leta 1998 *Carso sublime* (Vzvišeni Kras), leta 1999 *Lassu' S. Giusto* (Tam gor Sveti Just); nato *Col vento del Millennio* (Z vetrom Tisočletja), 2000; *La piete' d'un verso* (Milost enega versa), 2001; *L'angelo del sogno* (Sanjski angel), 2002; Istega leta je izšel izbor njegovih pesmi *Trieste and a Poet* v prevodu ameriškega pesnika Gerald Parksa, živečega dolgo let v Trstu, ki pa je medtem umrl. Leta 2003 *Quassu' la fantasia* (Tu gor fantazija); nato *Il Canzoniere dell'anima* (Pesmarica duše), 2004; *La Rincorsa di Dio* (Tekanje za Bogom), 2005; *Fragile d'infinito* (Krško spricho neskončnosti), 2006 in *La contemplazione del silenzio* (Kontemplacija tišine), 2007. Vse zbirčice (12 cm x 16,50 cm) so izšle pri tržaških Edizioni Parnaso, z izjemo prve, so vse druge zelo zanimivo opremljene s silno lepimi slikarskimi vložki znanih italijanskih umetnikov, ki so prijeli za čopič ali svinčnik izrecno zato, da na likovni način spregovorijo o tej ali oni pesmi v zbirki. O njegovih pesniških objavah po letu 2007 do danes nimam žal podatkov, a kolikor ga poznam, jih je moralo biti še kar nekaj. Dvomim, da je... abstiniiral kar pet let.

Za pesnikovo sedemdesetletnico je Giorgio Cavallini izdal knjigo *Pietro Zovatto tra storia e poesia* (Pietro Zovatto med zgodovino in poezijo), v kateri je antologijska zbirka, ki ji je dodal tudi izčrpan avtorjevo biobibliografijo in posrečen izbor recenzij in razmišljanj o njegovem pesništvu izpod peresa znanih italijanskih kritikov in recenzentov.

Na googleu pa je o njem nešteto drugih zanimivih podatkov in novic, saj sodi med zelo plodna peresa.

Prevod in beležka o avtorju Jolka Milič

stavo *Yoko, Lennon, Tito*, ki so jo postavili Galerija Bel Art in kustosa Sava Stepanov in Momo Cvijović iz Novega Sada. Prišli so do protokolarnih dopisov jugoslovanskega veleposlanstva v Londonu, ki je prejelo paketek Johna Lennona in Yoko Ono z dvema simboličnima želodoma in

tega imena ravnodušni. Vendar osamljeni revolt proti Stalinu, uveljavljanje neuvrščenosti, ne nazadnje skoraj štiridesetletni "prisilni" mir med jugoslovanskimi narodi predstavljajo vrednote na zgodovinskem prizorišču, ki jih gre priznati protislovnemu, mitiziranemu in obenem osvraženemu liku, ki ga sugestivno osvetljuje življenjepisi dokumentarec v nadaljevanjih hrvaškega režiserja Lordana Zafranovića in scenaristke....., ki ga ob nedeljah zvečer prikazuje TV Slovenija 1. Kljub negativnim sodbam marsikaterih politikov, ki so zahtevali preklc deželne financiranja za razstavo, si jo je ogledalo preko dvatisoč ljudi. In upajmo, da mnogo takih, ki so morebitne predsodke in stereotipe prerasli z neposrednim seznanjanjem z dokumenti in s pričevanji utopičnega obdobja s konca 60. let.

Kdor si ni mogel ogledati razstave v miljskem muzeju Cara' in razstavnici dvorani Negrin, lahko seže po lepem dokumentarnem trijezičnem katalogu (italijansko, slovensko in angleško), ki ga dobi v muzeju Cara'.

pozivom, naj bi jih predsednik Tito usadil v znak vesoljnega miru. Ista vabila sta umetnika poslala na 50 londonskih ambasad svetovnih velesil in tudi majhnih držav v upanju, da bo kdo reagiral in uresničil njuno vabilo. In res je Tito dal usaditi dva hrasta miru ob svoji rezidenci. Ker je bil tudi Tito svetovna medijska zvezda in ikona neuvrščenih, so Novosadčani dodali arhivskim fotografijam in filmu o pacifističnih demonstracijah izbor fotografij, ki jih je posnel sam Josip Broz ob svojih uradnih obiskih in tudi domačih zasebnih opravilih. Njegovi posnetki niso nič posebnega, delo fotoamaterja, a zanimivi, ker jih je posnel maršal, kot bi bili zanimivi Obamovi posnetki ali kakega drugega karizmatika. Kdo ve, ali so tržaški mladi, ki so ostro kontestirali odprtje razstave s protitovskimi letaki, si šli ogledat razstavo, kot sem jim svetoval, saj, sem jim rekel, da je vsaka kontestacija v demokraciji dobrodošla, če ni nasilna, a prav bi bilo, da ne bi bila

Davorin Devetak

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - TRST

vabi na

**9. REVIJO ZBOROV OPENSKE
DEKANIJE**v soboto, 20. oktobra 2012, ob 20. uri
v cerkvi sv. Marije Magdalene v Bazovici**Kratke****Učenke in učenci iz Doline na obisku v
Deželnem svetu FJK**

V torek, 9. oktobra, so učenke in učenci 5. razreda COŠ Prežihov Voranc iz Doline v spremstvu učiteljic obiskali sedež Deželnega sveta v Trstu, kjer jih je tudi v imenu kolege Kocijančiča sprejel deželni svetnik SSk Igor Gabrovec. Mladim gostom je Gabrovec predstavil delovanje zakonodajne ustanove in obenem spregovoril o posebnosti naše dežele, ki je taka prav zato, ker

so na njenem ozemlju prisotne priznane jezikovne in narodne manjšine. Pred tem so osnovnošolci iz Doline obiskali tudi sedež Pokrajine Trst, kjer jih je sprejel predsednik Pokrajinskega sveta Maurizio Vidali.

**Natečaj Slovenskega visokošolskega sklada
"Sergij Tončič"**

Slovenski visokošolski sklad "Sergij Tončič" razpisuje natečaj za dodelitev štipendij in podpor za akademsko leto 2012/2013.

3 štipendije v znesku 1500 evrov za študentko - študenta, ki se izobražuje po dodiplomskih ali podiplomskih visokošolskih programih, ki so pomembni za slovensko skupnost v Italiji; vlogi naj priložijo potrdilo o dokončani višji srednji šoli s slovenskim učnim jezikom, potrdilo o vpisu na ustrezno fakulteto ali fotokopijo indeksa (univerzitetne knjižnice) in kratak opis študijske poti.

podpore rednim študentkam in študentom, ki so vpisani v dodiplomske in podiplomske visokošolske študijske programe. O številu podpor in zneskih bo odločal odbor sklada; predvideno je financiranje šolnin (npr. za dosego habilitacij za poučevanje ali specializacij), študijskih potovanj, kotizacije tečajev in seminarjev. Prednost imajo študenti, ki imajo slabe materialne razmere. Prošnji je potrebno priložiti potrdilo o dokončani višji srednji šoli s slovenskim učnim jezikom, potrdilo o vpisu na fakulteto ali fotokopijo indeksa (univerzitetne knjižnice).

V skladu s statutom Sklada morajo prošilci imeti stalno bivališče ali biti rojeni v Furlaniji Julijski krajini. Vsi zainteresirani naj prošnji priložijo fotokopijo osebnega dokumenta, curriculum vitae in navedbo morebitnih štipendij in podpor, družinski list in davčno prijavo vseh družinskih članov ter obrazec ISEE. Prošnjo naj dopolnijo z morebitno dokumentacijo o sodelovanju pri slovenskih organizacijah, o doseženih priznanjih, o opravljenih izpopolnjevalnih tečajih in delovnih izkušnjah. Navedejo naj tudi svoje kontaktne podatke: elektronski naslov in mobilni telefon. Dokumentacijo naj prošilci pošljejo v zaprti ovojnici na naslov sklada (Slovenski visokošolski sklad "Sergij Tončič", ulica Ginnastica 72, 34142 Trst) ali po elektronski pošti (tajništvo@skladtoncic.org). Reševali bodo prošnje, dospele najkasneje do 7. decembra 2012.

Razpis je objavljen tudi na spletni strani sklada (www.skladtoncic.org). Za dodatne informacije pišite na info@skladtoncic.org.

DOLINA Obnovili so NSS Simon Gregorčič**Odpri so tudi razstavo
o Josipu Pangercu**

Najbrž bi se velikega praznika, na katerem so v soboto, 13. oktobra, predali namenu prenovljene prostora nižje srednje šole Simon Gregorčič v Dolini, najbolj veselil Josip Pangerc: velikega kulturnika, politika, glasbenika in državnega funkcionarja, ki se je rodil v Dolini januarja 1868, lahko nedvomno imamo za očeta organiziranega šolskega sistema v Bregu. V enem izmed mnogih javnih govorov je izjavil: "Z izobrazbo zmorete dati svojim otrokom najboljšo doto, ki je sploh ne morejo zapraviti, ne morejo je tatje ukrasti, nezgode uničiti in ne more tudi zarjaveti in ne segniti!"

Nižja srednja šola je bila do nedavnega namreč dokaj dotrajana: kljub temu da je krajevna občinska uprava zanj vselej zgledno skrbela, so skromna sredstva služila zgolj za najnujnejša popravila. Prav zato je bila pomoč tržaške pokrajine neobhodno potrebna: kljub okrnjenim proračunskim sredstvom je pokrajina namenila najvišji možni prispevek za korenito prenovlo celotne strukture. Obnovitvena dela so zadrževala streho, podstrešje in fasado, v notranjstvi pa so prepletkali stene, obnovili sanitarije in sistem za ogrevanje, zamenjali so tudi pohištvo. Šola bo odslej odgovarjala najsodobnejšim učnim standardom, česar se je na slavnostnem dogodku ob

prisotnosti dolinske županje Fulvie Premolin, predsednice pokrajinske uprave Marie Terese Basse Poropat, domačega dušnega pastirja g. Metoda Lampeta in drugih gostov najbolj veselila rav-

dolgoletni ravnatelj Aldo Stefančič, je v imenu Kulturne ustanove Josip Pangerc postavil njegov pravnuk Marko Manin. Razstava je razvrščena na štiri dele: prvi del vsebuje življenjepis Josipa Pan-

Foto Kroma

nateljica večstopenjske šole Fiorella Benčić. Potek kulturnega sporeda, ki so ga oblikovali otroci domače OŠ Prežihov Voranc, dijaki šole Gregorčič ter ostali kulturni dejavniki v Bregu, je pogojeval dež, kljub temu pa je domači praznik lepo uspel: in to tudi zaradi odprtja zgodovinske razstave, ki predstavlja šolstvo v dolinski občini v 19. stoletju ter nekdanje poslopje jubilejne šole Franca Jožefa I. v Dolini. In prav v tem vidiku je lik Josipa Pregarca temeljnega pomena. Razstavo, o kateri je spregovoril

gerca, ki je v tisti dobi odigral veliko vlogo za razvoj in delo dolinskega okraja, pa tudi za razvoj in izobrazbo celotnega slovenskega življa na Primorskem. Drugi del razstave je v glavnem namenjen skrbi za razvoj šolstva v dolinskem okraju. Tretji del ponuja na ogled vrsto predmetov, knjige, učbenike, razne odredbe, zakone in spričevala iz tiste dobe. Četrty del pa je v sosedni sobi, kjer je prikazana učilnica iz tiste dobe z originalno opremo.

Josip Pangerc je s svojim raznolikim delovanjem prispeval k

ovrednotenju dediščine celotnega slovanskega naroda Istre, o čemer so že pisali slovenski, hrvaški in avstrijski zgodovinarji.

Pangerc se je šolal v Ljubljani, Pulju in Trstu. Bil je tudi spreten organist in pevovodja, leta 1894 je ponovno obudil in ustanovil izobraževalno in pevsko društvo ter ga poimenoval po Valentinu Vodniku. Bil je tudi župan takrat obširne občine Dolina in nato dvakrat izvoljen kot deželni poslanec in postal deželni odbornik za istrsko deželo. Neprecenljivih zaslug si je Pangerc pridobil z zidanjem šolskih stavb. Leta 1908 je kot župan občine Dolina ustanovil štipendijo za omogočanje študija revnih dijakov srednjih in visokih šol. Proti ukinitvi slovenskih šol v letu 1919 se je Pangerc s peščico slovenskih narodnjakov uprl, in sicer na zakonit način. Z učiteljem F. Venturiniem in J. Abramom je bil leta 1922 soustanovitelj Šolskega društva, ki je bilo ustanovljeno z namenom, da bi pospešilo ponovno odpiranje in ustanavljanje slovenskih in hrvaških zasebnih šol, vrtcev in izobraževalnih ustanov, ki so bile

neupravičeno zaprte s prihodom kraljevine Italije. Šolsko društvo je nadomestilo Ciril-Methodovo družbo, ki je skrbela za slovensko šolstvo v naših deželah. Razstava je namenjena predvsem vsem šolam, ki se za njen vodeni obisk lahko predhodno najavijo pri večstopenjskem ravnateljstvu Dolina na tel. št. 040 228 132. Razstava bo odprta do konca meseca, verjetno pa se bo rok podaljšal. Za vse obiskovalce bo odprta vsako soboto od 10. do 12. ure.

IG

Društvo slovenskih izobražencev**Pogovor o novi
sezoni SSG**

Naše gledališče je že desetletja v krizi, a še vedno živi in išče nove izzive. O tem smo se lahko prepričali v Peterlinovi dvorani, ko sta na ponedeljkovem večeru DSI občinstvu spregovorili umetniška vodja Diana Koloini in predsednica Upravnega sveta Maja Lapornik. Prva je v glavnih obrisih opisala letošnjo abonmajsko ponudbo, Lapornikova pa je spregovorila o stanju gledališča, o novostih ter o dogovorih, ki se potekajo.

Mag. Diana Koloini se je s prvim oktobrom, po večletnih delovnih izkušnjah tako v nogoriškem gledališču kot v ljubljanski Drami in Cankarjevem domu, pridružila tržaškemu gledališču in se že vpe-

ljala v intenzivno delo. Prisotnim se je zahvalila za gostoljubje: "V tem okolju sem se čisto sveža in nova. Tega vstopa se veselim z radostjo in vznemestom nad prihodnostjo". Nato je orisala jedro programa, ki ga letos ponuja Slovensko stalno gledališče. Prvo bodo uprizorili novo slovensko Mörderndorferjevo dramo, besedilo katere je bilo nagajeno na lanskem Tednu slovenske drame. To je obetavno doživetje, saj je Mörderndorfer pesnik, prozaist, dramatik in filmski režiser. Ponuja nam kolaž zgodb, povzetih v rahlo žalostno, ponekod ostro epopejo življenja današnje sedanosti. Veliko je mladih igralcev, ki jih bo vodil režiser Jaka Andrej

Vojevec.

Najbolj ambiciozen projekt sezone je gotovo dokumentarna uprizoritev Srce v breznu, ki je bila zaupana enemu izmed najprodornejših režiserjev, Sebastijanu Horvatu, dramaturgu Luki Golcu in Nataši Gaši. Tretja bo na vrsti spretno napisana komedija katalonskega avtorja Jordija Galcerana Burundanga, v ospredju katere je ljubezensko razmerje. V sodelovanju z ljubljansko Dramo si bodo letošnji abonenti ogledali družinsko epopejo Petra Handkeja še vedno vihar v režiji Ivica Buljana. Režija pete predstave, Mahagonny Bertolta Brechta in Kurta Weilla, je bila zaupana Igorju Pisonu, ki se ukvarja z glasbenim gledališčem. Pri tem velja dodati, da je Weillova glasba zelo inovativna in privlačna, vsebina pesmi pa zelo aktualna. Zadnja predstava osnovnega abonmaja je Hitchcockova 39 stopnic. Letos ponujajo tri abonmaje: modrega, zelenega in rdečega,

poleg tega pa program ni zasnovan le na ponudbah klasičnega gledališča, temveč vključuje tudi spremlne dogodke, kot so glasba, balet in druge prireditve. Maja Lapornik je najprej opisala delo Upravnega sveta in predstavila novosti letošnjega leta. V prvi vrsti velja poudariti, da je skoraj celotno tehnično osebje SSG podpisalo pogodbe za nedoločeno čas s krajsanim delovnim urnikom. Ker pa se vse spreminja, bodo tudi v poletnih mesecih ponudili predstave in kulturne oddihe tako v središču mesta kot na Krasu. Kar se novosti tiče, so lani prvič v zgodovini gledališča razpisali abonma za Čedad, ki ga je vpisalo kakih osemdeset abonentov. Prav tako so bili lani presenečeni nad dobrim odzivom v Gorici, kjer so šole množično sprejele vabilo SSG in napolnile dvorane. Ob koncu se je Lapornikova zahvalila mag. Koloinijevi in krovnim organizacijam.

Šin

NARAVNA TERAPIJA Na evropskem zdravniškem kongresu**Sodelovala je tudi trgovska znamka
Planet zdravja**

Konec septembra je bil v Firencah 5. Evropski kongres integrativne medicine (European Congress for Integrative Medicine - ECIM), na katerem so se zbrali zdravniki in specialisti iz 45 evropskih držav. Med prireditelji zdravstvene manifestacije so bili dežela Toskana, občina Firenze, organizacija ES-IM (European Society for Integrative Medicine), univerza Charite' iz Berlina in razne javne ustanove ter številni znanstveniki s področja medicine, kot dr. Sonia Baccetti in dr. Elio Rossi iz organizacije integrativne medicine iz Toskane (Rete toscana di medicina integrata - RTMI). Težo dogodka je

potrdila tudi prisotnost uglednih znanstvenikov in gostov, ki so predstavili približno 500 znanstvenih del s področja homeopatije, akupunkture, fitoterapije, tradicionalne kitajske medicine in drugih vej integrativne medicine ter zdrave prehrane. Vse znanstvene raziskave so, po odobritvi posebne znanstvene komisije, predstavili v vili Vittoria v središču Firenc, kjer je velika kongresna palača.

Na uvodni slovesnosti v Palazzo Vecchio so bili prisotni tudi dr. A. Panti, predsednik združenja zdravnikov in zobozdravnikov iz Firenc, dr. G. F. Genisini, dekan medicinske fakultete v Firencah,

in prof. S. Willich z univerze Charite' iz Berlina. Zanimiv je bil tudi poseg dr. Virgilia Sacchinija, kirurga in onkologa iz New Yorka, ki vodi oddelek senologije v Memorial Sloan Kettering Cancer Center, v bolnišnici, kjer uspešno uporabljajo integrativno zdravljenje. Med povabljenimi je bil tudi dr. Lojze Peterle, ki je član Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane v Evropskem parlamentu. Akreditiranih je bilo okrog tisoč udeležencev, ki so lahko prisluhnili številnim znanstvenim predavanjem. Med predavatelji je bil tudi dr. Zmago Turk, ki je član slovenskega Društva za integrativno medicino.

V sklopu naravne terapije so se kongresa udeležili tudi predstavniki trgovske znamke Planet zdravja - Planet of health, ki ima glavni sedež v Sloveniji, deluje pa tudi v drugih evropskih državah. Lani so namreč odprli prvo trgovino v Italiji, in sicer pri nas, trgovino VIVA v Sesslanu, letos pa so se razširili tudi v Cento v pokrajini Ferrara. Na sejmu je podjetje Planet zdravja predstavil analizator AMP in metodo zdravljenja na podlagi termoregulacije ter svoje izdelke, to so olja, ekstrakti in prehranska

dopolnila. AMP analizator je pravi prenosni laboratorij, ki v nekaj minutah odčita zdravstveno stanje človeškega telesa. Mnogo zdravnikov se je obrnilo do terapevtov Irme Ogorevc, Igorja Ogorevca, Vide Legiša in Majde Cerniava, ki že uporabljajo analizator v svojih centrih, da bi osebo preizkusilo aparat. Zanimanje je bilo veliko in večina zdravnikov se je že odločila, da bodo temo termoregulacije poglobili in naročili izdelke. Velik uspeh kongresa, prisotnost uglednih gostov, zdravnikov in

specialistov ter vsesplošno zanimanje za predstavljene teme zgovorno dokazujejo, da si integrativna medicina s hitrimi in učinkovitimi koraki utira pot v zdravstvu in predvsem v preventivi. Zelo pomembno je, da so pri takih pobudah prisotna tudi slovenska podjetja, kot je Planet zdravja iz Ljubljane. Trgovina VIVA iz Sesslana ter zelena lekarna v Centu pa predstavljata povezovalni most med državama Slovenijo in Italijo, tako da širita kakovostne slovenske proizvode na italijanski trg.

TRŽAŠKA CERKEV Stolnica sv. Justa

Začela se je sinoda vere

Sekularizirana kultura, ki temelji na individualizmu in na pomanjkanju čuta do transcendentnega, je preplavila naš vsakdan. Bog je potemtakem delno ali pa v celoti odrinjen iz človekovega življenja. Take težave so prisotne celo v Cerkvi. Kot je dejal sveti oče Benedikt XVI., tudi verniki so pod vplivom silnic, na podlagi katerih razmišljanje o Bogu ni več potrebno: hedonistična kultura spodbuja tako miselno podstat, ki škoduje verskemu življenju. Da bi Cerkve na novo uskladila razmerje med verniki in verskim čutom, je papež Benedikt XVI. letošnje leto posvetil prav veri. "Ta dogodek bo nosil v sebi evagelizacijsko in misijonsko moč", je dejal nadškof Giampaolo Crepaldi v stolnici sv. Justa v četrtek, 11. oktobra, ko je tržaške vernike in tržaško Cerkev uvedel v 5. sinodo njene zgodovine.

Nadškof Crepaldi je besede papeža Benedikta XVI. citiral zaradi idejne sorodnosti, ki ga bo dogodek v tržaški Cerkvi v prihodnjih treh letih imel z načeli rimskega škofa: "Tudi naša sinoda bo gojila evangeliizacijsko in misijonsko moč: vrata vere bo razprla ali ponovno odprla vsem!"

Izhodiščna bližina s prizadevanji papeža Benedikta XVI. se je pred začetkom slavnostnega bogoslužja, ki ga je daroval nadškof Crepaldi ob prisotnosti tržaškega častnega škofa Evgena Ravignanija ter italijanskih in slovenskih duhovnikov, oblečenih v tradicionalen sinodalni parament rdeče barve, spopela s priložnostjo, ki jo je z enim izmed ključnih dogodkov vesoljne Cerkve. Skupina mladih vernikov je z baklami po mestnih ulicah prispela do stolnice; tu so jih čakali dušni pastirji in dostojanstveniki tržaške Cerkve, ki so ob petju litanij priromali v baziliko s sosednjega gradu pri Sv. Justu. Ta spojitev je želela simbolno obhajati polstoletno jubilejno obletnico začetka Drugega vatikanskega cerkvenega zbora. "Koncil nosi v sebi izredno duhovno dediščino. Kot je dejal blaženi Janez Pavel II., so akti in besede koncila še vedno aktualni: njihov pomen mora Cerkev še naprej vrednotiti", je

dejal nadškof Crepaldi in se ponovno navezal na besede papeža Benedikta XVI., ki je prepričano poudaril moč koncilске miselne podstat pri "vedno nujni prenovi Cerkve".

Tržaški škof je v svoji homiliji obnovil tudi osrednje smernice, ki bodo v razdobju treh let usmerjale delo sinode. Ta načela so zbrana v knjižici z naslovom Lineamenta, ki jih je nadškof Crepaldi ob koncu slavnostnega bogoslužja izročil tristo sinodalcem, ki bodo v tem času, porazdeljeni v delovne skupine, razmišljali o treh temeljnih izhodiščnih temati- kah: prvo leto bodo člani sinodalnega zbora, ki ga bo vodil sam nadškof, razglabljali o oz-

slovenske sinodalce smo po končani sveti maši povprašali za mnenje o začetku sinode in o vlogi, ki jo bodo imeli slovenski verniki. Andrej Štekar, eden izmed laičnih predstavnikov openske dekanije, upa, da bo sinoda tudi v slovenskih verskih krogih prinesla prevetritev, obenem je to priložnost, da se slovenska in italijanska duša tržaške

Nadškof Crepaldi izroča g. Tonetu Bedenčiču knjižico lineamentov-smernic (foto IG)

nanjeni vere, drugo leto o obhajani veri, v zadnjem letu sinode pa bodo razmišljali o izpričani veri. Lineamenta vsebujejo vabilo za poglobljanje osebne vere in tudi zgodovinsko razsežnost vere, posebno pozornost pa namenja- jo javnemu izpričevanju lastne vere: "Vera ni zasebna stvar, sam papež zahteva, da jo katoličani jasno izpričujejo pred svetom", je poudaril nadškof Crepaldi in spomnil na geslo, s katerim bo peta sinoda tržaške Cerkve spremljala tržaške vernike: "da le ostanete utemeljeni in trdni v veri". Kajti ljubezen brez vere bi bilo le čustvo v primežu dvoma.

Med slavnostnim bogoslužjem, ki ga je spremljalo petje stolnega zbora, se je slišala tudi slovenska beseda. Berilo je bral Aleksander De Luisa, Ivica Švab pa je izrekla prošnjo. In ravno nekatere

kontinuiteti": velikih sprememb ne bo, gotovo pa bo poglobljala osebno vero, "da bi jo sedanje generacije prenašale na nove rodove".

Prav De Luisa je imel nalogo, da izhodiščno italijansko verzijo lineamentov - smernic in pravilnika posloveni. Žal pa slovenske različice v stolnici sv. Justa ni bilo: po mnenju vikarja za slovenske vernike g. Antona Bedenčiča, kot mu je bilo sporočeno, se je to zgodilo zaradi pomanjkljivega komuniciranja, ki ga je povzročila časovna stiska. Knjižica bo tako izšla šele v naslednjih dneh. G. nadškof se je izrecno prizadeval, da mora biti knjižica prevedena v slovensščino. Med mašo je tudi pozdravil slovenske vernike in prebral odlomek iz smernic v slovensščini. "Škoda, da besedilo ni prišlo

pravočasno v tiskarno: prevod je bil že pripravljen. Prav tako ni bilo slovenske besede v mašni knjižici. Na zadnjem sestanku predsedstva je bilo zmenjeno, da bo v mašni knjižici tekst tudi v slovensščini. Prav tako je bilo dogovorjeno, da se pri maši berejo drugo berilo in evangelij ter dve prošnji v slovensščini. To je bilo med mašo prebrano, prvo pa, ne vem zakaj, se ni uresničilo. Škoda. Upam, da teh napak v prihodnje ne bo", je dejal vikar, ki nikakor ne verjame, da je bilo to

Cerkve bolje spoznata.

Laični sinodalec Aleksander De Luisa pa je mnenja, da bo sinoda potekala v duhu "prenove v

storjeno nalašč.

Ta neprijetni dogodek pa G. Bedenčiču ni skazil začetka sinode. Jasno je poudaril, da bo ta dogodek nedvomno pozitivno učinkoval na našo narodno skupnost: "Slovenski verniki potrebujemo globoko vero, da bomo premagovali različne težave in da bomo tudi ohranili svoje verske skupnosti in s tem narodni obstoj. Brez trdne vere ne bo slovenskih vernikov. In če ne bo slovenskih vernikov, ne bo tudi slovenskega bogoslužja in naših župnij ali slovenskih verskih skupnosti v mestu. Čim bolj bo vera globoka, tem večja bo tudi zavest pripadnosti Cerkvi: če bomo Slovenci verni, bomo svojo vero želeli izpričevati v svojem slovenskem jeziku. Le z novim in globokim verskim zagonom bo lahko naša skupnost še naprej živela in ustvarjala". Izostrene podobe delovanja slovenskih vernikov v sinodi za zdaj še ni. "To bo določeno na podlagi prvih delovnih srečanj predsedstva sinode. Gotovo je to, da bomo slovenski verniki sodelovali tudi z italijanskimi: to bo pripomoglo k boljšemu spoznavanju drug drugega".

IG

Brez strategije za krizno vprašanje merjascev Rešitev ni v povišanju odstrela

Tržaško pokrajinsko združenje neposrednih obdelovalcev Coldiretti je v petek, 5. oktobra, na kmetiji Pernarcich v Medji vasi priredilo srečanje o izredni škodi, ki jo povzročajo divji prašiči. Predsednik Dimitrij Žbogar in ravnatelj Ivo Bozzato sta

za skupno omizje postavila predstavnike institucij, lovce in kmetovalce. Gre za "krizno" tematiko kraškega območja, saj je od neobvladljivega naraščanja populacije te divjadi odvisna usoda številnih domačinov, ki se poklicno ukvarjajo z obdelovanjem zemlje, vinogradništvom in živinorejo. Ob njihovem interesu se krešajo zakonski predpisi, naravovarstvene nor-

me in trajnostni programi. Najzadnje gre za preživetje vztrajnih ljudi, ki se trudijo v "podcenjenem" ekonomskem sektorju. Število merjascev že vrsto let strojno narašča, posledice njihovega razdejanja pa naj bi povzročale 5 milijonov evrov letne škode.

Kljub številnim političnim klicem in ogorčenju obdelovalcev v zadnjih treh letih hitre rešitve na obzorju ni. Kot je povedal predsednik lovskega

okraja Kras Renzo Ambrosi, je spremenjeni habitat, ki ga za 75% prekriva kraški gozd, idealen za te inteligentne živali, ki rovarijo po obdelanih površinah in se približujejo mestu. Njihov odstrel se je po zakonu v dveh letih dvignil z 250 "kosov" na lanskim 415, letos jih bodo predvidoma ustrelili 650. Za lovce in prisotne "tehnike" so to izredno visoke številke za lovsko območje, ki obsega 19 tisoč hektarjev. Intenzivno poteka faza krmljenja, ki po mnenju vaščanov vabi merjasce k "hrani" in samo slabša situacija. Tudi Coldiretti s predstavljenim delovnim dokumentom predlaga, da bi 5. člen deželne zakona 14/2007 razširili v smer povišanja populacije za odstrel in regulacije krmljenja na ravni dežele in pokrajine. Zagovarja poenostavitev deželnega faunističnega načrta iz treh v dve coni, kjer bi ena služila za "zadrževan-

je", druga pa za "izkoreninjenje" populacije. Coldiretti podpira pooblastitev lova skozi celo noč, preložitve konca lovske sezone s 26. januarja na 28. februar in njen začetek s 15. marca na 15. april.

Mnenja so bila deljena. Občinski svetnik Maurizio Rozza ne podpira ukinitve, ampak bolj premišljeno krmo. Strokovnjaki pravijo, da okrepitev odstrela ne bi rešila problema: v Sloveniji je lov na divje prašiče dovoljen 24 ur, a njihovo število se ne manjša. Zaradi intenzivnega lova onkraj meje se merjasci selijo na Kras in Brda, kjer jih bodo letos pobili 1200. Prisotni biolog je številko primerjal z "divjo" Madžarsko. "Divji" je bil tudi Karlo Grgič, ki se s škodo samoupraviteljsko bori na območju Globojnerja. Predstavniki oblasti, med katerimi so deželni svetnik Igor Gabrovec, podpredsednik tržaške pokrajinske uprave Igor Dolenc in zgojniški podžupan Rado Milič, pozivajo k prijavljanju škode in posluževanju obstoječih obrazcev, saj drugače težave statistično ne obstajajo in jih ni mogoče dati na pogajalsko mizo.

JŠ

Obvestila

Radijski oder obvešča, da bo v nedeljo, 21. oktobra, v sklopu 15. Gledališkega vrtiljaka predstava Hruške gor, Hruške dol v izvedbi Lutkovne skupine KPD Šmihel. Prva predstava bo ob 16. uri (red Vila), druga ob 17.30 (red Škrat). V dvorani Marijinega doma pri Sv. Ivanu, ul. Brandesia 27. **Društvo slovenskih izobražencev** vabi v ponedeljek, 22. oktobra, v Peterlinovo dvorano, Donizettijeva 3 na ogled filma "Šest desetletij pozabe" Milene Olip in predstavitev knjige Nanija Juga "Utihišle so ptice, utihnila je vas". Srečanje spada med prireditve 15. Koroških kulturnih dni na Primorskem. Začetek ob 20.30. **Področni svet vernikov iz Trsta in Milj** vabi na predavanje mag.

Janeza Ferkolja (župnik na Bledu) z naslovom Moja zvestoba veri in Cerkvi, ki bo v četrtek, 25. oktobra 2012, ob 20. uri pri Sv. Jakobu v ul. Concordia 8 v Trstu.

Darovi

Misijonski krožek Rojan je prejel: za slovenske misijonarje: Amelia Pangos 10, Lidija Kraševac 40, Gianni Barabino 75 evrov; za misijonarja Ernesta Saksido - Brazilija: A. K. 50, sestre iz Boršta 20 evrov. Darove lahko nakažete tudi preko Banke: IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948 Codice BIC: CCTSIT2TXXX Misijonski krožek Rojan via Cordaroli 29 34135 Trst

Radijski oder in Slovenska prosveta Gledališki vrtiljak je stopil v novo sezono

Gledališki vrtiljak, ki ga že vrsto let prireja Radijski oder in Slovenska prosveta, želi približati mladim družinam gledališče in njegov čar. To mu tudi uspeva, saj si vsako leto veliko otrok s svojimi starši priskrbi družinski abonma in iz meseca v mesec napolnjuje dvorano Marijinega doma pri Sv. Ivanu. Kaže, da bo tako tudi v novi, 15. sezoni, ki jo je, kot je že navada, uvedel nastop udeležencev Male gledališke šole Matejke Peterlin. Pri tem gre poudariti dejstvo, da je večina mladih gledaliških navdušencev, ki so nastopili v nedeljo, 30. septembra, abonmentov Gledališkega vrtiljaka, na katerem otroci vzljubijo gledališko umetnost do te mere, da se želijo še sami preizkusiti v njej. To pa je zanje tudi priložnost, da poleg javnega nastopanja in interpretacije različnih vlog vadijo še lepo besedo, kar je vedno zelo dragocena izkušnja.

V dveh izmenah (abonma Vila ob 16.00 in abonma Škrat ob 17.30) se je občinstvu predstavilo 58 otrok, ki so se lepo odrezali in bili za svoj trud tudi nagrajeni z navdušenim aplavzom. Igro Sončna vila in njen zlati plašč, ki jo je spesnila Lučka Susi, so po junjski premieri v režiji Nataše Konc Lorenzutti v

Finžgarjevemu domu na Opčinah, na katero so bili vabljeni predvsem sorodniki in prijatelji, tokrat ponovili pred neznanimi obiskovalci. A lahko rečemo, da jim je kljub tremi uspehi!

Prva predstava Gledališkega vrtiljaka je po navadi tudi priložnost za vpisovanje abonmajev. Kdor si ga še ni priskrbel, bo to lahko storil v nedeljo, 21. oktobra, vendar le, če si je pripravljen ogledati naslednje predstave v abonmaju Škrat, torej ob 17.30. Za prvi termin (abonma Vila ob 16.00) namreč organizatorji ne bodo več prodajali abonmajev. Ne glede na izbrano uro pa bodo imetniki abonmajev ali priložnostni radovedneži na prihodnjem srečanju Gledališkega vrtiljaka spoznali koroške otroke, ki so predani lutkam in delujejo v KPD Šmihel. Hruške gor, hruške dol je naslov igre, ki jo bodo prinesli med nas. Besedilo Franeta Punterja so pod vostvom Andreje Trap uprizorili s pomočjo režiserja Richarda Grilca. Njihovo osnovno izrazno sredstvo pa so seveda lutke oz. točneje različne lutkarske tehnike. Gostovanje bo potekalo v sklopu Koroških dni na Primorskem, ki na Tržaško in Goriško vsako drugo jesen vabijo koroške rojake.

AL

Posebna Barkolana

Padriče / "Regata" gostov Doma Ieralla

Vodstvo Doma za ostarele skrbi tudi za razvedrilo svojih gostov. Med drugim že sedmo leto skrbi za to, da se večina gostov "udeleži" "Barkolane", in to na poseben način. Pobudo za to je l. 2006 dala starka iz Doma, ki je izrazila željo, da bi rada videla morje in jadrnice. Zamisel se je zdela dobra. Še isto jesen so poskusili pod geslom

"Nonni controvento - Ieralla fa vela". Ta "Barkolana" traja cel teden pred regato in tudi na dan regate. Dvakrat na dan čaka na tržaški obali pred palačo Carciotti jadrnica Chiaramartina, Gran Soleil 45, katere skipper je Dorino Corso. Dopoldne in popoldne poseben avtomobil z napisom "Nonni controvento - Ieralla fa vela" pelje skupino gostov, negovalcev, bolničarko in zdravnika v Tržaški zaliv. Po obali spremljevalci z vozički prepeljejo goste na jadrnico. Ta jih vozi po pristanišču, kjer so zasidrane jadrnice, ki čakajo na regato. Na sam dan regate, letos v nedeljo, 14. oktobra, pa skrbno opremljena skupina na omenjeni jadrnici spremlja jadrnice, ki tekmujejo. Pozno popoldne se "regatarji" vračajo trudni, a srečni in zadovoljni.

Nada Martelanc

Piergiorgio Domenis, podboneški župan dela trdo in zvesto

“Stvari je treba poimenovati s pravim imenom!”

Podboneški župan Piergiorgio Domenis se je odpoval mestu pokrajinskega svetnika, ki bi mu pripadalo po odstopu Francesca Martinisa, sedanjega župana Palmanove, kot prvemu neizvoljenemu kandidatu Demokratske stranke (PD) na volitvah leta 2008.

V pogovoru za petnajstodnevnik Dom svojo odločitev komentira zelo realistično. Pravi namreč, da pred spomladanskimi volitvami ne vidi razloga, da bi na pokrajinskega svetnika, ki ga je zasedal že med letoma 2006-2008. Na tistem mestu pozitivno ocenjuje opravljeno delo svoje stranke.

Domenis je najprej prvi mož občine Podbonec, za katero dela “trdo in zvesto”. Občanom mora župan odgovarjati v vsakem primeru, kaj šele v gorah Nadiške doline, kjer so mu na volitvah zaupali “soglasno” s skoraj 70 odstotki glasov. Po lastni izkušnji je prepričan, da se lahko hkrati in dobro opravlja funkciji župana in pokrajinskega svetnika. V Domu je bil govor o novostih glede pokrajin in njihovega morebitnega zaprtja. “Za to bi morali spreminjati ustavo, ker pa to ni lahko, sprejemajo odločitve, ki niso vredne tega imena”. Dovolj je pomisliti na nove kriterije, po katerih bi morala vsaka pokrajina imeti najmanj 350 tisoč prebivalcev ali 250 tisoč kvadratnih metrov ozemlja. Sledilo je “prestopanje” iz občine v

občino, da bi “ulovili pravi vlak” in zadostili enemu ali drugemu pokrajinskemu kriteriju. “Po mojem nima smisla, da obstajajo, take pokrajine, kot so današnje. Raje bi okrepili občine, videnska je že zdaj dovolj močna. V naših dolinah pa bi si nadejal združitve, s kolego iz

in čut dolžnosti. Benečani imajo dragoceno slovensko kulturo in ne smejo pozabljati, kaj so in od kod prihajajo. “Naša identiteta je največja stvar, ki jo lahko damo na pogajalsko mizo pred velikimi”, je še povedal Domenis.

Prvi občan Podbonec se je negativno opredelil do predloga za novo furlansko pokrajino, ki naj bi segala od Gorice do Pordenona. V tem primeru bi, po njegovem, “lahko deželo Furlanijo Juljsko krajino zaprli, saj ne bi imela več smisla”. V časih, ko denar ne raste na drevesih, je potrebno dobro premisliti vsak nov korak in ta ni eden izmed najpametnejših. Kot član odbora za pripravo statuta Gorske unije Nadiških dolin je bil prisoten na zadnji seji 30. septembra. Vzdušje je bilo spet konstruktivno, čeprav je vmes močno zašepalo. Večina županov ni popuščala pri stališču, da je njihov jezik sloven-

Piergiorgio Domenis

Fojde sva že podprla predlog ene Gorske unije za Terske in Nediške doline s 15 tisoč prebivalci”. Domenis v kulturno-veriskem listu Dom razlaga, zakaj ne more ostati tako, kot je sedaj. Zanj je videnska pokrajina prevelika in raztresena, saj se razteza od Lignana do Tablje, od Ogleja do občine Forni Avoltri, ki je skoraj pri Sappadi. “Za politike se ravnina konča v Čedadu, gore pa se začnejo v Tolmeču. Kaj pa naše doline, kje smo mi?” Naši ljudje so “ta pravi”, imajo močno dostojanstvo

ski in ga je potrebno ovrednotiti kot veliko bogastvo teh krajev. “Potrebno je biti realisti in poimenovati stvari s pravim imenom”. Kako definirati nadiščin? Katere so njene značilnosti, kje jo govorijo? “Seveda je prav, da se ohranjajo narečja, a potrebno je povedati, da so slovenska”. Podboneški župan je prepričan, da so njegovi kolegi po mesecih prerekanju vendarle razumeli slovensko danost prostora in upa, da bodo končno “nadaljevali složno”.

JS

Sv. Lienart-Podtana in Sv. Pavel-Srednje Župnik Rinaldo Gerussi se poslavlja

Duhovnik Rinaldo Gerussi zapušča župniji Sv. Lienart-Podtana in Sv. Pavel-Srednje, saj bo odslej maševal v furlanski župniji Pertegada. Med ljudmi je novica, ki jo je Ge-

rogeri odločitev. Sprememba pa, kot se pogosto dogaja v teh primerih, ne bo. Presenečenje nad odločitvijo cerkvenih dostojanstvenikov je prvi pokazal sam Gerussi, ki si ni

G. Rinaldo Gerussi

G. Michele Zanon

rucci posredoval med nedeljsko mašo, povzročila začudenje in žalost. Preko 600 faranov, med katerimi tudi župana Giuseppe Sibau in Mauro Veneto, je že naslovilo pismo videmskemu nadškofu Mazzocatu, naj upošteva globoko navezanost župnika na skupnost in morda premisli

predstavljal, da bo moral kdaj zapustiti te kraje in ljudi. Ob poklicu na nadškofijo 31. avgusta so spremembo motivirali s kadrovsko stisko v velikih furlanskih župnijah Pertegada in Gorgo. Od Sv. Lenarta in Srednjega se bo poslovil ob prazniku Vseh svetih in zavetnika sv. Lenarta.

Župnik Gerussi žalosti in lepim spominov ni skrival, predvsem je poudaril pristen odnos s prebivalstvom v teh malih vaseh. “Vrata so mi bila vedno odprta in občudoval sem te kraje, polne kulture in zgodovine”. Gerussi je to svoje zanimanje že tri leta okrepil z raziskovanjem v kapiteljskem arhivu v Čedadu, kjer je iskal sledove dogajanja v gorskih skupnostih Sv. Lenarta in Srednjega. “To je zgodovina preprostih ljudi, ki jih združujejo močno dostojanstvo, vrednote in ideali. Vedno sem se spraševal, kako so lahko sredi 15. stoletja kljub revščini zgradili toliko vasi in cerkva”. G. Gerussi od nekdaj hodi med ljudi in jih spodbuja k ovrednotenju in vsakdanjemu poudarjanju lastne kulture, začeni z jezikom. “Prosim vas, ponovno odkrijte svojo identiteto, ki je prestala stoletja hudih časov, in ne prepuščajte se globalizaciji, izgubili boste lastno dušo”. Po neuradnih novicah bo odhajajočega duhovnika, ki v Nadiških dolinah deluje od leta 2000, do Božiča zamenjal Michele Zanon, mlad čedajski duhovnik, ki je sedaj kaplan v Tricesimu.

JS

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Ravnotežje v “zblojenem” svetu

Danes sem se vprašala, zakaj si v poklicu želim srečanj z osebami, ki so resnični zmagovalci. Dvajsetletni moški v polnem razcvetu profesionalnega nogometa, kateremu diagnosticirajo raka na bezgavkah in je danes drug moški, oče treh malih deklic; paraolimpijski plavalec brez nog in z eno roko, ki se bori proti usodi s tako močjo in takim pogumom, da je njegov boj na meji človeškega; in čisto “navadne” osebe, ki kljubujejo temu in onemu, ki jih vsak dan srečujemo in katerim ne bomo nikoli mogli izustiti, do kakšne mere občudujemo njihov pogum.

Vprašala sem se, zakaj iščem stika s temi življenjskimi zgodbami, zakaj se želim napajati v resnično močnih osebnostih, iz katerih izvirajo, in odgovor našla v iskanju ravnotežja. Ravnotežja v sebi in ravnotežja v tem svetu brez koordinacije. Na koncu, ob koncu vse te naše poti bomo namreč vsi enaki, takrat bomo vsi razumeli, kaj je zares vredno v življenju, kaj pomeni iskrenost, kaj poštenost.

Morda iščem v teh osebah in v pripovedi njihovih življenjskih zgodb dokaz, da lahko njihov pogum resnično uravnoteži zblojeno realnost, kateri smo priča ob vsakem koraku. Občudujem njihovo kleno voljo, namero, da premostijo vsakršno oviro. Ravno tako občudujem njihovo iskrenost, ko jim v pogovoru uspe se dotakniti tudi trenutkov, ko jih je odel obup. In je potem nekaj prišlo, da je vse zadobilo nov pomen in je

ta pomen zadobil obliko boja za vsako celico v telesu. Za profesionalnega nogometaša je to bila biografija kolesarja Lanceja Armstronga, za paraolimpijskega plavalca brezmejna ljubezen in podpora njegovih (rejniških) staršev, za katere “moja fizična razlika ni obstajala, doma sem ravno tako moral pomagati kot ostali. Starša sta od mene pričakovala ravno toliko kot od ostalih”. Predstavljala sem si tega dvaindvajsetletnega fanta, ki si mora stalno natikati in snemati proteze, vprašala sem se, kaj lahko sam stori, če sa ne, ali lahko sam stopi na avtobus, ali je moral odmisli vožnjo v vlaku brez spremljevalca,

predstavljala sem si prve stike z dekleti. In pomislila nase, na melanholijo, na bolečo osredotočenost na manko in težavah. Pomislila sem na našo družbo, ki se spomni, kaj pomeni resnični pogum edinole enkrat letno, morda še manj: vsaka štiri leta, ko so na vrsti paraolimpijske igre. Pomislila sem na vse korake, ki jih ljudje delajo v življenju in ki so vredni besede “pogum”:

“navaden” boj, da družinskemu očetu uspe finančno zvoziti do konca meseca, “navaden” boj matere, ki ob celodnevem delu v službi, otrocih in hiši ne prepozna več besede “jaz”, “navaden” boj vseh nas, ki skušamo v sebi najti oazo v zunanjem kaosu, ravnotežje v času, ko je edina govorica krik. Danes bi na tem mestu želela čestitati vsem nam, ki verjame, da se to še da, da je vsak korak navsezadnje korak več na poti do drugačnega sveta. Kjer je govorica predvsem spoštovanje.

Prestizno mednarodno priznanje Srebrne slušalke za Radio Koper

Včetrtek, 11. oktobra, je Radio Capodistria, radijski program za italijansko narodno skupnost, ki deluje v Regionalnem RTV-centru Koper - Capodistria, prejel prestižno priznanje “Le cuffie d'argento - Srebrne slušalke”, ki ga podeljujejo v Italiji.

V imenu Radija Capodistria je priznanje, v sklopu največje jadralske regate Barkolana v Trstu, prejel pomočnik generalnega direktorja RTV Slovenija za Radio in Televizijo za avtohtono italijansko narodno skupnost, Antonio Rocco.

“Priznanje nagraduje dolgoletno vlogo kvalitativnega čezmejnega informiranja v multikulturnem in večjezičnem prostoru. To ni priznanje samo radijskemu programu italijanske narodne skupnosti, temveč tudi Regionalnemu RTV-centru Koper - Capodistria in javnemu zavodu RTV Slovenija. Ob tem se gre zahvaliti vsem ustvarjalcem in tehnični ekipi našega programa, tako rednim sodelavcem kot zunanjim, ki že vrsto let bogatijo celoten program”, je ob tem povedal odgovorni urednik radijskega programa za italijansko narodno skupnost, Aljoša Curavič.

O nagradah “Le cuffie d'oro - Zlate slušalke”

Nagrade “Le cuffie d'oro - Zlate slušalke” so edine radijske nagrade v Italiji. Letos se podeljujejo drugič. Prireditelj je organizirana pod okriljem dežele Furlanije Juljske krajine in združuje najpomembnejše italijanske radijske postaje. Kategorija Srebrne slušalke je namenjena radijskim postajam, ki na lokalnem in na obmejnem območju delujejo povezovalno. Prejeta mednarodna nagrada je vsekakor priznanje za kakovostno delo, tako za Radio Capodistria, ki že več kot šest desetletij gradi mostove med prebivalci v obmejnem prostoru, kot tudi za Regionalni RTV-center Koper - Capodistria in celotno RTV Slovenija.

Protislovenske izjave nekaterih avstrijsko-koroških politikov Odziv Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu obžaluje nedavne nestrpne izjave posameznih deželnih avstrijsko-koroških politikov, usmerjene zoper slovensko narodno skupnost v Zvezni deželi Koroški.

Urad poziva Republiko Avstrijo, da v dobri veri izpolnjuje obveznosti iz mednarodnih pogodb, ki jo zavezujejo, in ostale mednarodne standarde s področja človekovih pravic ter si nadalje prizadeva za razvoj sožitja med večinskimi prebivalstvom in slovensko narodno skupnostjo na avstrijskem Koroškem.

V zadnjih letih prihaja do mnogih pobud in projektov med Republiko Slovenijo in Republiko Avstrijo - še zlasti številni so projekti, ki vključujejo različne institucije in subjekte iz Zvezne dežele Koroške -, v katere je vpleta slovenska narodna skupnost, ki deluje kot povezovalni člen med državama. Nazadnje se je to potrdilo tudi ob nedavnem obisku ministrice Ljudmile Novak in ministra Radovana Žerjave na avstrijskem Koroškem, ki ga je organizirala Slovenska gospodarska zveza iz Celovca in je bil namenjen krepitevi gospodarskega sodelovanja med obema državama.

V duhu dobrega sodelovanja med obema državama, preseganja zgodovinskih delitev, v skladu s skupno evropsko prihodnostjo obeh držav in krepitevjo sožitja med prebivalstvom, vrača Urad miselnost vračanja v čase preživelih ideologij, ki so močno prizadele prebivalstvo skupnega srednjeevropskega prostora, in pričakuje, da deželni politiki ne bodo ponovno širili nestrpnosti in izkoriščali slovenske narodne skupnosti v politične namene in s tem rušili že doseženo raven sobivanja.

13. mednarodni lutkovni festival na Koroškem

V sredo, 17. oktobra 2012, je bilo odprtje 13. mednarodnega lutkovnega festivala CIKL CAKL 2012, v občinskem uradu v Šmihelu, kjer je bil nastop skupine Long vehicle cirkus (CZ) in so se predstavile lutkovne delavnice otroških vrtcev.

Na festivalu se tudi letos obeta pester in raznolik spored s poklicnimi skupinami iz Slovenije, Nemčije, Češke, Slovaške in Japonske. V soboto, 20. oktobra, bo ob 21.30 premiera domačih lutkarjev iz Šmihela. Celoten program je dosegljiv na www.smihel.at oz. www.kkz.at.

Morda samo trije kandidati za novega predsednika države, vsak s svojim geslom in programom

Od trditev, da kriza ni velika, do napovedi referendumov in stavk

V Sloveniji je pričetek kampanje za predsedniške volitve, 11. novembra, vplival na odnose v politiki in vzbudil zanimanje za osebe, ki želijo biti izvoljene na najvišji položaj v državi. Zaradi stanja, ko se v politični levici bolj kot z dogovarjanjem in zavzemanjem za premagovanje krize ukvarjajo z vprašanjem, kdo je za Janeza Janšo in kdo je proti njemu, bodo volitve novega državnega poglavarja nemara izgubile svoj ustaljeni in ustavnopravni značaj ter se izrodile v nekakšen referendum o primernosti sedanje vlade in zlasti njenega predsednika Janeza Janše. Kandidati za novega predsednika Slovenije se opredeljujejo do stanja in razmer v državi in razlagajo svoje programe v mučnem in napetem ozračju ob splošnem malodušju in utrujenosti ljudi. Zato gre pritrčiti oceni britanskega časnika Ekonomist, ki je zapisal, "da je Slovenija jezna in zmedena". Veliko je razlogov, da se državljani neprestano sprašujejo, kdo je kriv,

da je prišlo do tega, da nismo zgodba o uspehu, ampak zgodba o zlomu. Popularni dr. Alojz Uhan, zdravnik in esejist, je v svoji novi knjigi z naslovom *Državl-janski eseji*, ki je izšla te dni, zapisal, "da Slovenec, ki je priden, delaven, zvest in pošten, v sedanjih kriznih, zapletenih in novih

Danilo Türk

okolščinah postaja zmeden, nedejaven, zaprt in depresiven". Nenavadno se na razmere odziva predsednik republike dr. Danilo Türk, ki vztrajno ponavlja, da

Janez Janša neupravičeno straši javnost o globoki krizi v državi, ki pa, tako pravi, ni zelo velika in jo lahko Slovenija sama obvlada. Po njegovem bi Slovenci lahko bili tudi bolj sproščeni in zadovoljni. Sedanji predsednik države svoj program za ponovno izvolitev razlaga pod geslom *Skupno dobro*

Borut Pahor

in ga je obrazložil v mnogih intervjujih v njemu naklonjenih javnih občilih. V pogovoru za mariborski časnik Večer je zavrnil očitke, da se obnaša vzvišeno in

naduto, da v javnosti nastopa v blišču in razkošju, in zatrdil, da ne pripada krogu "stricev iz ozadja". Dodal je, "da takih stricev sploh ni". Borut Pahor, nekdanji premier in predsednik stranke Socialnih demokratov, izvaja predsedniško kampanjo tako, da dela v tovarnah, delavnicah, na

Milan Zver

poljih in v drugih dejavnostih in poklicih. Pojasnjuje, da na tak način prihaja v stik z ljudmi, spoznava njihove težave in mnenja, se skratka povezuje s posamezniki in

okolji, ki politiki ne zaupajo več. Svojo kampanjo izvaja pod geslom *Skupaj spodbujajmo drug drugega*, podpira pa ga tudi nekdanja predsednica hrvaške vlade Jadranka Kosor. Evropski poslanec dr. Milan Zver je svojo kampanjo poimenoval z geslom *Predsednik, ki vidi dlje*. Kot morebitni novi državni poglavar si bo prizadeval za povrnitev politične trdnosti države, premaganje krize in težav v gospodarstvu in za uvrstitev narodne zavesti. Podpira tudi pobudo pisatelja Borisa Pahorja, naj druga kitica Prešernove zdravljice postane del naše državne himne.

Na dramatičnost sedanjega trenutka v Sloveniji je na javni televiziji v pogovoru s časnika-jem Jožetom Možino opozoril predsednik vlade Janez Janša. Parlament mora hitro, najpozneje do konca leta, sprejeti sveženj petih zakonov, ki sodijo v sklop reform. Nov pokojniški zakon bo najbrž kmalu sprejet, morda tudi zakon o delovnih razmerjih. Toda reformni proces ovirajo sindikati in obe opozicijski stran-

ki, ki nasprotujejo zakonu o slovenskem državnem holdingu in zakonu o tako imenovani slabi banki. Z njim bi uredili razmere v slovenskem bančnem sistemu.

Nasprotniki omenjenih zakonov grozijo, da jima bodo nasprotovali z referendumi, s stavkami ali pa bodo državljane pozvali na demonstracije. Premier je sindikate in opozicijo poklical k odgovornosti, saj bi blokiranje reform državo privedlo v položaj, ko bi morala zaprositi za mednarodno finančno pomoč. V takem primeru pa bi Slovenija izgubila gospodarsko suverenost, nadaljnje posledice pa bi lahko povzročile celo popolno razsulo in propad države Slovenije.

Na Janšev intervju se je oglasil Zoran Janković, predsednik stranke Pozitivna Slovenija in ljubljanski župan. Predsednika vlade je pozval k odstopu, "če ne zna voditi države", zagrozil, "da se bo narod dvignil", toda pomenljivo dodal, "da je za vodenje države na vsak način tudi on na razpolago. "Vendar pa se je Zoran Janković tokrat uštel pri vrednotenju svojih političnih ciljev. Tednik Mladina, ki ga je med vsemi javnimi občili v Sloveniji najbolj spodbujal k uredništvu njegovih političnih ambicij in ga razglašal za najbolj sposobnega voditelja slovenske vlade in slovenske levice, se je Zoranu Jankoviću namreč odrekel. Odgovorni urednik Mladine Grega Repovž ga je povabil, naj odstopi s položaja predsednika stranke Pozitivna Slovenija, in še zapisal, "da Zoran Janković seveda ne more biti voditelj slovenske levice, ne več, in ne s to prtljago, ki jo nosi".

Marijan Drobež

Slaba politika gradnje in obnove športne infrastrukture

Anarhija v sistemu

Prenovljena Bloudkova velikanka – skakalnica v Planici, ki so jo odpri v nedeljo, je v teh kriznih časih za Slovenijo vzpodbudna novica. Ne samo da je vzpodbudna, tudi zelo razveseljiva je. Končno nekaj, na kar smo lahko vsi Slovenci ponosni. Z velikim pompom so jo odpri vsi trije ministri za šport, ki so se zvrstili v času obnove: Milan Zver (2004-2008 in mimogrede tudi sveži predsedniški kandidat), Igor Lukšič (2008-2012) in Žiga Turk (od letošnjega februarja). In prav ta množična ministrska zasedba nam lahko med vrsticami veliko pove. Predvsem o učinkovitosti in hitrosti obnove.

Slovenija je med dolgo obnovo izgubila veliko priložnosti

Ja, podatek je dokaj zgovoren: skakanje na smučeh je bil vselej eden od paradnih konjev med slovenskimi športnimi disciplinami. Kljub temu je nekdanji slovenski ponos, Bloudkova velikanka (ne smemo je zametati za letalnico bratov Gorišek, kjer se opravljajo skoki čez 200 metrov), ki je bila zgrajena leta 1934 in se je zaradi dotrajanosti delno podrla leta 2001, je 11 let popolnoma mirovala. Obnova, ki jo je izvajal kdo drugi kot SCT, se je začela leta 2003, trajala pa je do današnjih dni. Torej, osem let obnovitvenih del in štirje ministri, če ob že naštetih prištejemo še Slavka Gabra, ki je v letu 2004 sklepal svoj mandat v Ropovi vladi. In enajst let je, odkar Bloudkova velikanka ni več uporabna.

To je Slovenija. Po logiki, počasi se še daleč pride. Škoda le, da vzrok za počasnost ni temeljito in preudarno delo, ampak popolna anarhija sistema. Prvotni načrt prenove Bloudkove velikanke se ni obnesel, sedanja rešitev pa je bila izdelana v času mandata ministra Lukšiča. Omeniti gre tudi usodo prvotnega gradbenca, ljubljanskega SCT, ki je zaradi negospodarnega upravljanja in

tajkunskih ambicij svojega nekdanjega prvega moža Ivana Zidarja propadel ob koncu leta 2010 oz. v prvih mesecih leta 2011. Danes je sicer novi nordijski center v Planici (ob prenovi Bloudkove velikanke je bil dograjen tudi pravi center za panogo skakanja s smučmi) dokončan in moderen ter povsem primerljiv z evropskimi standardi, 11 let "sramote" od

ci še pravi sodobni nordijski center, pa je še bolj pomembno: morda še pomembneje od rezultatov je dejstvo, da slovenska država in ostale pristojne institucije ponudijo mladim kakovostno okolje za treninge in zdrav ambient za preživetje prostega časa. Nordijski center je ta cilj dosegel: dejstvo, da se bodo iz vseh mladih zagnanih skakalcev na smučeh razvili tudi nekateri profesionalni skakalci, ki bodo krojili svetovni vrh omenjene panoge, je le dobrodošel pri-

porušenja starega objekta do danes, pa bo v Sloveniji pustilo še trajne posledice.

Nordijski center, center za vzgojo mladih

Športni objekti se morajo namreč graditi z racionalno pripravljenim načrtom: Bloudkova velikanka in letalnica bratov Gorišek (to naj bi obnovili spomladi 2013, po koncu sedanje sezone) sta objekta, za katera bi morala Slovenija skrbeti. Skakanje na smučeh je bilo namreč vselej med panogami, ki je slovenskim športnikom prineslo največ uspehov, vse od Primoža Ulage in Mirana Tepeša do Francija Petka, od največje legende slovenskih skokov in dvakratnega zmagovalca svetovnega pokala Primoža Peterke ter vse do zadnjih uspehov Roka Benkoviča in sedanjega svetovnega prvaka v poletih Roberta Kranjca. Skratka, racionalno je investirati v tako panogo tudi zaradi rezultatov. To, da bo ob skakalni-

boljšek.

V primeru Bloudkove skakalnice pa ne moremo mimo ugotovitve, da so zaradi številnih zavlačevanj, neusklajenosti in političnogospodarskih računov v 11 letih "sramote", odkar se je velikanka delno porušila, v Sloveniji izgubili tudi veliko priložnosti za kakovostno delo z mladimi, predvsem na področju njihove vzgoje. Napredna športna infrastruktura bi lahko mlade slovenske športnike uspešno gostila že v preteklih 11 letih, namesto tega pa je bila v tem obdobju neka nepotrebna črna luknja.

Tivoli, Plečnikov stadion in Stožice

Taka logika racionalnega grajenja in gospodarne obnove športnih objektov bi morala splošno veljati. Dvorana Tivoli je bila zgrajena leta 1965 za vzgajanje mladih slovenskih košarkarjev: "krstil" jo je legendarni Ivo Daneu, ki je leta 1970 prav tam z jugoslovansko

reprezentanco osvojil naslov svetovnega prvaka. V Tivoliju so zrasli vsi kasnejši slovenski košarkarski talenti, začeni s Juretom Zdovcem. Isto bi lahko rekli o slovenskem nogometu, ki se je vse do konca devetdesetih vrtil okoli Plečnikovega stadiona za Bežigradom v Ljubljani. Oba objekta doživljata danes zelo negotove čase: Tivoli je še vedno funkcionalen in delujoč, izgubil pa je precejšnji delež prejšnjega leska in, na račun novozgrajenih Stožic, tudi vse pomembnejše športne dogodke. Še slabše je stanje, v katerem se trenutno nahaja Plečnikov stadion za Bežigradom: tudi v tem primeru lahko govorimo, tako kot smo za Bloudkovo velikanko, o nacionalni sramoti. Ob razpadajočem objektu, ki spada v Plečnikovo dediščino, je nekdanje nogometno igrišče kvečjemu dobro samo še kot pašnik za koze (in morda celo to ne več).

Gradnja Stožic, ki se je izkazala kot projekt narejen na "horo", je vzela finančno moč za sanacijo ostalih objektov. Medtem ko so Stožice sicer zgrajene, a večinoma samevajo (stadiona s 16 tisoč in športne arene z 12 tisoč sedišči v Sloveniji ne napolniš tako zlahka), sta oba ostala objekta prepuščena lastni usodi. Kje je pri tem napaka? Pravilno in povsem upravičeno je, da ima Ljubljana kot nacionalna prestolnica primerne in mednarodno sprejemljive športne objekte. Dejstvo pa je, da so bile Stožice zgrajene izključno zaradi kaprice župana Jankovića: želel si je postaviti spomenik, ne glede na ceno. Rezultat tega? Podjetji, ki bi morali biti lastnici Stožic, sta v postopku prisilne poravnave, trgovski center, ki bi moral prinašati zadostne prihodke za vzdrževanje celotnega objekta pa sploh ni dograjen. Vidna posledica je doslej 115 milijonska luknja v slovenskem bančnem sistemu. Vzporedno z razpadom Plečnikovega stadiona smo v Ljubljani zasledili tudi zelo hudo padec klubskega nogometa, ki se še vedno ni pobral: medtem ko je prenovljeni Ljudski vrt v Mariboru (in prihod Zlatka Zahovića za športnega direktorja) botroval

k ponovnemu razcvetu nogometa v štajerski prestolnici, je v Ljubljani nogomet popolnoma potonil. Košarka pa se že več let bori za obstanek med evropsko elito, a ji to vse teže uspeva: nastopi v stožiški areni košarkarski Olimpiji niso dali dovoljšnjega zagona.

Anarhija v prestolnici

Nočem skleniti zapisa z domnevo, da so Stožice krive za slabe rezultate klubskih športov v Ljubljani. Daleč od tega. Zelo kritičen pa sem do politike prenavljanja in grajenja športne infrastrukture v prestolnici. In tukaj se lahko navežem na prisposodobu anarhije

sistema, ki je botrovala k tako dolgi prenovi Bloudkove skakalnice. Stožice so, kot povedano, Jankovićeve kaprice, ki so sredi hude finančne krize nastale brez temeljitega premisleka, kako bi lahko racionalnejše obnovili že obstoječe strukture Plečnikovega stadiona in dvorane Tivoli. To je tista napaka v sistemu, ki jo sprožajo političnogospodarski konflikti. A si predstavljate, da bi v Planici namesto obnove Bloudkove velikanke pustili ruševine na svojem mestu, naj naprej propadajo, in bi se lotili gradnje povsem novega objekta? Noro!

Andrej Čermit

Lavričeva knjižnica Ajdovščina v mesecu oktobru 2012

Lavričeva knjižnica v Ajdovščini ima v oktobrskih dneh pestro delovanje. V petek, 19. oktobra 2012, bosta ob 18.30 v Dvorani prve slovenske vlade srečanje s pisateljem Borisom Pahorjem in predstavitev njegove knjige *Knjiga o Radi*. Knjiga vsebuje pravzaprav dnevniške zapise od 2009 do 2011, v katerih pisatelj ob vsakdanjih dogodkih, ki spremljajo zadnje dneve življenja njegove žene Rade (Radoslava Premrl Pahor, sestra Janka Premrla Vojka), opisuje svoje poglede na svoje zakonsko življenje, srečanja z drugimi ljudmi, ob pospravljanju predalov pa obuja tudi dogodke iz slovenske literarne in tudi politične zgodovine. V Lavričevi knjižnici je poskrbljeno tudi za otroke od 3. leta dalje. Njim so namenjene ure pravljic Gospa Pravljica se vrača!

Pravljici sledijo glasbene, gibalne ali likovne dejavnosti. Pri poslušanju in ustvarjanju se lahko pridružijo tudi starši. Udeležba je brezplačna in vpis ni potreben. Pravljice so v Ajdovščini vsak četrtek ob 17.00; v Vipavi vsako sredo ob 17.00; v Podnanosu vsako sredo ob 11.00. V času šolskih počitnic pravljicnih uric ni.

V Lavričevi knjižnici so pripravili tudi kotichek s knjigami Danila Lokarja in knjigami, ki govorijo o njem; letos je namreč Lokarjevo leto. Knjižnica vabi, da si v jubilejnem letu njeni obiskovalci izposodijo katero od njegovih knjig. Na voljo je tudi zgibanka o njegovem življenju in delu. Obiskovalci si do konca leta v času, ko je knjižnica odprta, lahko ogledajo tudi razstavo ob 120-letnici rojstva Danila Lokarja, na kateri sta predstavljeni njegovo življenje in delo. Možen je tudi nakup knjige, ki jo je knjižnica izdala v njegovem jubilejnem letu: Danilo Lokar: Tri novele. O knjigah Danila Lokarja bo govor tudi v bralnem krožku Čitalnica - v počastitev Lokarjevega leta, in sicer v četrtek, 18. oktobra, ob 18. uri.

Boris Pahor

TRST Pesniški večer v Skladišču idej

Živeti na Krasu med poezijo in prozo

Ob gledališču Miela je od nedavnega odprt nov in ličen razstaveni prostor, poimenovan Skladišče idej, v katerem domuje prav tako funkcionalna konferenčna dvorana. V njej je bilo v petek, 12. oktobra, kulturno srečanje, ki sta ga priredila Zveza slovenskih kulturnih društev in Slovenski klub v sklopu širše pobude Moj Kras - 100 let in 100 podob. SK in ZSKD nadaljujeta tako sodelovanje z društvom NadirPro in tržaško pokrajino, literarni večer je zato bil kamenček v mozaiku spremljevalnih dogodkov osrednje fotografske razstave.

Naslov kulturnega dogodka je bil Živeti na Krasu med poezijo in prozo; besedni ustvarjalci so na povabilo moderatorke Poljanke Dolhar vsak s svojega zornega kota izostrili lastno doživljanje tega geografskega in kulturnega biserja. Za predavalno mizo so sedeli neurtudna prevajalka in pesnica

Jolka Milič, pisatelj in režiser Marko Sosič, lanski Prešernov nagrajenec Miroslav Košuta in pesnik Roberto Dedenaro. Večer je stekel ob branju poezij

Tržčanin tako. Roberto Dedenaro se je pred leti preselil v Reppen in odkril, da bukolična podoba Krasa, ki so jo v svojih delih opisovali pesniki in popot-

Roberto Dedenaro, Marko Sosič, Miroslav Košuta, Jolka Milič in Poljanka Dolhar (foto IG)

in proznih del, zanimiv je bil predvsem zaradi neposrednih pričevanj in razmišljanj gostov. Jolka Milič se je spraševala o geografski razsežnosti Krasa in o odnosu, ki ga Tržčani imajo do njega: večkrat njihov pristop ne sega dlje od gole gostinske ponudbe ... Ni pa pri vseh

niki različnih narodnosti, ne "držni" teže stvarne slike: množijo se namreč bivanjske in infrastrukturne gradnje, ki so kraško podobo razdevičile. Sočasno je polagoma izginjala kraška kulturna in narečna dediščina, prav zato bi potrebovali specifičen študijski center, ki

bi negoval kraško kulturo. Mitična razsežnost Krasa pa je v literarni tradiciji po svoje še vedno prisotna. Marko Sosič, Openc po rodu, jo je odkril šele v kasnejšem obdobju svojega življenja, saj je bil kot otrok 'preveč vraščen' v Kras. Končno pa je kraško krajino lahko vstavljal bodisi v sanjsko bodisi v realno mrežo, kar je pozitivno učinkovalo na njegovo literarno snovanje in v romanu Tito, amor mijo in v zadnjem delu Ki od daleč prihajaš v mojo bližino. Kras kot kraj duše, spominov in življenja pa je v središču opusa pesnika Miroslava Košute. Njegova rojstna vas, Križ, je bila na meji med neskončnostjo sveta, ki se je začel tam, kjer se je obzorje spajalo z morjem, in kraškim skrivnostnim okoljem z jamami, ponikavnico Timavo in Triglavom v sanjski daljavi. V času, ko so na tržaškem nabrežju vrele priprave na Barkolano, je Košuta sklenil misel nameniti zalivskemu mestu: čeprav so se etnični odnosi v času izboljšali, je Trst v svoji osnovi in perspektivi dokaj okamenel. Največja regata v Sredozemlju lahko vsaj enkrat na leto daje upati, da se kaj vendarle spreminja. Ali je to sanjska želja ali pobožen sen? Naj Kras odgovori na to vprašanje.

IG

Na deželni konferenci o zaščiti slovenske manjšine

Poseg Mladih za Prihodnost

V soboto, 13. oktobra 2012, je v Gorici v deželnem avditoriju potekala prva deželna konferenca o zaščiti slovenske jezikovne manjšine. Pred začetkom konference pa so se uslužbenci slovenskih ustanov v Italiji zbrali pred avditorijem, da bi s protestno manifestacijo izrazili svoje nezadovoljstvo zaradi slabega stanja slovenskih organizacij, ki so prisiljene krčiti finančna sredstva.

Na začetku konference nam je bilo povedano, da bodo našim društvom in ustanovam še naknadno krčena sredstva. To so res skrb vzbujajoči podatki, kajti tem ne smemo zagotoviti le obstoja, ampak tudi možnost nadaljnjega opravljanja funkcij, ki so jih do sedaj imele v družbi. Organizacije so namreč pomembne za krepitev in zaščito slovenskega jezika, kulture in naved, obenem pa omogočajo tako mladim kot odraslim osebnim razvoj (dovolj je, da pomislimo na vsa najrazličnejša društva, ki delujejo na področju kulture, športa, vzgoje in znanosti). Zaradi tega ima vsako izmed njih ključen pomen v okolju, v katerem živimo. Ustanove pa niso pomembne samo za Slovence v Italiji, ampak tudi za celotno deželo in za vse njene prebivalce. Kot vsi vemo, je Furlanija Julijska krajina ena izmed petih italijanskih dežel s posebnim statutom. Zakaj pa imamo poseben statut? Imamo ga prav zaradi prisotnosti manjšin na ozemlju. Moramo si torej prizadevati za ohranitev le-teh, kar je mogoče samo z ohranitvijo organizacij in društev. Obstoj slovenske narodne skupnosti v Italiji je namreč tesno povezan z delovanjem vseh raznolikih ustanov.

V zvezi s tem bi rada v imenu mladinske skupine zagotovila popolno podporo vsem prikrašanim uslužbencem in organizacijam. Vemo, da kriza ni samo pri nas: povsod je vedno manj denarja, nekateri delavci so prikrašani za mesečne prejemke, drugi pa sploh nimajo dela. Vendar so slovenske ustanove ključnega pomena bodisi za Slovence v Italiji bodisi za celotno deželo.

Nazadnje bi pohvalila delo Slovenskega raziskovalnega inštituta - Slori za izčrpana poročila in opravljene raziskave, s pomočjo katerih lahko razumemo sedanje stanje ter razmislimo o pozitivnih možnih ukrepih, ki bodo v prid slovenske narodne skupnosti.

Spodbudne besede večine govornikov, ki so nastopili na konferenci, so lahko izhodišče za vsestransko povezavo in sodelovanje za rešitev perečih vprašanj. Čas pa je, da se besede spremenijo v dejanja. Prepričani smo, da obstaja možnost rešitve: zavijati si moramo rokave in se s skupnimi močmi truditi, da bomo v prihodnje ne le ščitili in vrednotili svojo kulturo in svoj jezik, ampak tudi gradili prihodnost.

v. d. deželne tajnika Mladih za Prihodnost - SSK, Giulia Leghissa

Pozivi k zaščiti slovenskega medu na ravni EU Za čebelarji je slaba letina

Za čebelarji je slaba letina. Letos so pridelali manj kot 1000 ton medu, kar je približno tretjina običajne letine, je povedal predsednik Čebelarke zveze Slovenije (ČZS) Boštjan Noč. Pristojne je povabil tudi k na-

je pred kratkim v Grosupljem dejal Noč in izrazil upanje, da bo država čebelarjem - tako kot ostalim kmetom - priskočila na pomoč. "Ne želimo si več kot ostale kmetijske dejavnosti, želimo pa enako-pravno obravnavo", je dejal.

daljnjim prizadevanjem za registracijo geografske označbe slovenski med na ravni EU. Slovenski čebelarji so lani pridelali približno 2400 ton medu, letos pa manj kot 1000 ton. "To je bistvena razlika",

ČZS se sicer že vrsto let trudi uveljaviti in zaščititi geografsko označbo slovenski med na ravni EU, a ministrstvo za kmetijstvo in okolje, ki je vlagatelj zaščite na evropski ravni, je pred dnevi znova preje-

lo negativno mnenje Evropske komisije, ki podeljuje zaščite.

"Slovenski med z geografsko označbo je eden ključnih pri razvoju slovenskega čebelarstva", je dejal Noč. Kljub številnim oviram je optimističen, da jim bo uspelo.

Državni sekretar na ministrstvu za kmetijstvo in okolje Branko Ravnik je dejal, da so v zadnjem odgovoru Evropske komisije opredeljene štiri točke, v katerih komisija pojasnjuje, katere vsebine niso dovolj dobro utemeljene.

"Mi bomo naredili vse, da bomo tisto, kar je komisija navedla kot ne dovolj prepričljivo, dodatno pojasnili in nadaljevali ta postopek", je zagotovil Ravnik. Slovenija je na ravni EU registrirala že 15 slovenskih proizvodov - štajersko prekmursko bučno olje, ekstra deviško oljčno olje Slovenske Istre, nanoški sir, kočevski gozdni med, sir tolminc, prleško tunčko, zgornjesavinjski želodec, šebreljski želodec, ptujski lük, kraški pršut, belokranjsko pogacho, idrijske žlikrofe, prekmursko gibanico, kraški zašink in bovški sir.

Nevarno utapljanje skrbi v pijači Alkoholizem v času krize še večji družbeni problem

V času gospodarske krize število ljudi, ki svoje težave utaplja v alkoholu, narašča. Te težnje opažajo tudi v centrih za socialno delo, vendar dejanskih podatkov o številu alkoholikov nimajo, saj se jih po pomoč obrne le malo. Da bi se v Sloveniji učinkovito spopadli z alkoholom, sta potrebni nacionalna strategija in politična volja. Strokovnjaki na ministrstvu za zdravje, na občinah, v centrih za socialno delo in na zavodih za zdravstveno varstvo so v minulih tednih na regijskih konferencah o problematiki prekomernega pitja alkohola poudarili predvsem problem prevelike razpršenosti programov, premajhno financiranje in pomanjkanje nacionalne in tudi regijske strategije za boj proti alkoholizmu. Alkohol je sicer eden ključnih vzrokov za pregodnjo umrljivost v Sloveniji, kjer registrirana poraba čistega alkohola na odraslega prebivalca, starejšega od 15 let, znaša 10,5 litra na leto, neregistrirana poraba pa po nekaterih ocenah znaša še dodatnih pet do sedem litrov.

Slovenija je na tretjem mestu med državami EU po stopnji umrljivosti zaradi jetrne ciroze. V 20 do 30 odstotkih primerov pa je alkohol tudi vzrok za raka grla in požiralnika, za samomore in prometne nesreče. Leta 2009 je tako zaradi alkohola v Sloveniji umrlo 841 ljudi, kar predstavlja 4,5 odstotka vseh smrti. Raziskave kažejo, da se 42 odstotkov odraslih Slovencev vsaj enkrat letno opije, približno 10 do 15 odstotkov pa jih ima najverjetneje že razvit sindrom odvisnosti od alkohola. V času gospodarske krize je pitja alkohola še več. "Veliko je alkoholizma, ki nastane zaradi izgube služb, saj ljudje težave utaplja v alkoholu", je prepričana Mateja Prosen iz Centra za socialno delo Kranj. Veliko alkoholizma je tudi med ženskami srednjih let, a je ta v družbi manj opazen, saj gre za

tako imenovano prikrito pitje za domačimi zidovi. Alkohol je v porastu tudi med osebami starejšimi od 65 let. "Tega ne smemo prezreti, saj se s starostjo povečajo tudi posledice alkohola", opozarja Marjeta Hovnik Keršmanec z Zavoda za zdravstveno varstvo Kranj.

"Alkoholizma bi bilo manj, če bi veliko več delali na preventivi", je prepričana Prosenova, ki meni, da trenutno prave preventive ni. Ministrstvo za zdravje finančno podpira 15 neprofitnih programov s tega področja, vendar le z 200.000 evri. "Kronično nam zmanjkuje virov in znanja", priznava Vesna Kerstin Petrič z ministrstva za zdravje. Prepričana je, da sta močan industrijski lobi in neosveščenost politike in javnosti glavna razloga za to, da ni politične volje za boj proti alkoholu. Zato bo potrebna vzpostavitev nacionalne koalicije za podporo nacionalni alkoholni politiki in sprejetje nacionalne strategije ter akcijskega načrta.

Da je z nekaterimi ukrepi možno doseči dobre rezultate, dokazuje strožja prometna zakonodaja, saj se je število alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč leta 2011 v primerjavi z letom pred tem zmanjšalo za 41 odstotkov. Tudi delež alkoholiziranih povzročiteljev nesreč s smrtnim izidom je od strožje zakonodaje močno upadel, in sicer s tretjine na petino. Zato je omilitev kazni za prometne prekrške po mnenju Petričeve napaka.

"Ne moremo se sprenevedati, da nimamo orodij in da ne vemo, kaj učinkuje", je dejala Petričeva in kot zelo učinkovite ukrepe za zmanjšanje porabe alkohola na-

vedla dvig cene oziroma davka na alkohol. Aprila letos so se trošarine na vse alkoholne pijače že dvignile, vendar pa je dokazljiv učinek za zmanjšano porabo alkohola šele pri desetodstotnem dvigu cene.

Po mnenju Petričeve je poleg nacionalne strategije potrebna mobilizacija lokalne skupnosti in vseh ključnih akterjev ter njihovo boljše medsebojno sodelovanje, kar je tudi eden izmed ciljev regijskih konferenc, ki o temi alkohola to jesen potekajo po vsej Sloveniji. Na centrih za socialno delo, kamor se lahko alkoholiki ali njihovi sorodniki in prijatelji

obrnejo po pomoč, pogrešajo multidisciplinaren pristop, kakršen je že bil pred štirimi desetletji, ko je bilo veliko možnosti za pomoč alkoholikom in njihovim družinam. "Tedad so se na ravni države problema alkoholizma zavedali in so želeli, da se začne obravnavati na vseh nivojih",

je pojasnila Prosenova in spomnila, da so bile v zdravljenje vključene širše družine, delodajalci, šole, celo krajevne skupnosti. Danes nimamo niti ocene o številu alkoholikov, saj ni sistema zaznavanja, kakršen obstaja za droge. "Slovenci imamo zelo nekritičen odnos do rabe alkohola. Vendar je dejansko to zelo hud problem, če za tem vidimo propad posameznika, ki se opija in tudi propad celotne družine", je povzela direktorica Zavoda za zdravstveno varstvo Kranj Irena Grmek Košnik. Prave politične volje za boj z alkoholizmom pa ni, kljub temu da imamo merljive podatke tudi o ekonomskih stroških. Leta 2008 je bilo zaradi zlorabe alkohola neposredno izgubljenih skoraj 80.000 delovnih dni, ocenjeni stroški nadomestila plače za bolniško odsotnost pa so znašali 3,64 milijona evrov. Po podatkih Inštituta za varovanje znajanja RS je bilo v Sloveniji zaradi posledic prometnih nezgod z alkoholiziranimi udeleženci od leta 1991 do 2005 kar za 1,3 milijarde evrov škode.

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.it
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 16. oktobra, ob 14. uri.

Švedska kraljeva akademija v Stockholmu

Nobelova nagrada za književnost za kitajskega pisatelja Mo Yana

Nobelovo nagrado za književnost je prejel kitajski pisatelj Mo Yan, je 11. oktobra v Stockholmu sporočila švedska kraljeva akademija. Akademija je nagrado podelila pisatelju, ki "s halucinatorskim realizmom spaja ljudske

vom *Zdravilo v knjigi Naj cveti sto cvetov*, ki je leta 2006 izšla pri založbi Litera. Mo Yan je pripovedovalec zgodb, pri čemer navdih najde v pripovedkah iz domače vasi Gaomi v pokrajini Šangdong. Ta revna vasica je še danes njegova literarna domovina.

letih minulega stoletja, so mu, kot je dejal, prav ti pokazali, kako svobodno je mogoče pisati. V svojem pisanju priznava vplive tudi drugih tujih pisateljev, med njimi Günterja Grassa, D. H. Lawrencea, Ernsta Hemingwaya in Leva Tolstoja. Številne njegove knjige so bile prevedene v tuje jezike, zato nobelov lavreat tudi mednarodni javnosti ni nepoznan. Med njegovimi najbolj zvanečimi deli so *Velike prsi in široki boki*, *Vinska republika* ter *Življenje in smrt me nosita ven*.

Mo Yan s svojim pisanjem že tri desetletja premika literarne meje na Kitajskem. Njegovi znameniti eksperimenti preizkušajo meje, koliko družbene in

politične satire je dovoljene v komunistični Kitajski. Uporaba satire in domišljije sta mu ves čas pomagala, da se je izognil resnejšim kaznim, ki so jih lahko pričakovali pisatelji, ki so v svojih delih neposredno kritizirali komunistično partijo. Zaradi svojega pisanja je bil večkrat poklican na zagovor, nekatera njegova dela so bila tudi začasno umaknjena iz prodaje. Kritika na Kitajskem ga včasih označuje kot "ruralnega pisatelja, živečega v mestu". Večina njegovih del je postavljena v napol fantazijsko vas Gaomi. Neka-

teri ga imenujejo tudi "kitajski Faulkner". O visoki literarni vrednosti njegovih romanov in novel v glavnem vlada poenoteno mnenje, vendar pa mu nekateri očitajo, da je pred partijskimi cenzorji ostal zvest svojemu psevdonimu. Pisatelj naj bi bil preveč prilagodljiv in tudi vedno priljubljen ugoditi cenzorjem.

Tako se je leta 2009 umaknil s frankfurtskega knjižnega sejma v znamenje protesta, ker so se sejma udeležili tudi disidentski avtorji, kot sta Dai Qing in Bei Ling.

Sinologinja in filozofinja Helena Motoh s Fakultete za humanistične študije je za STA ocenila, da je Mo Yan eden najpomembnejših pisateljev kitajskih povojnih generacij. Njegova dela odlikuje predvsem specifična kombinacija prvih magičnega realizma in socialno-kritičnih tematik.

Podelitev te nagrade zagotovo pomeni velik premik na poti k priznavanju in prepoznavanju sodobnih smernic v kitajski književnosti in sprememb v

književni produkciji znotraj Ljudske republike Kitajske v zadnjih desetletjih, meni Motohova.

Nobelovo nagrado za književnost bodo dobitniku izročili 10. decembra v Stockholmu. Letos je nagrada vredna osem milijonov švedskih kron (940.000 evrov), kar je za 20 odstotkov manj kot doslej.

Švedska akademija Nobelovo nagrado za književnost podeljuje od leta 1901. Doslej so jo podelili 104-krat, prejelo pa jo je 108 avtorjev, saj sta jo nagrado štirikrat delila dva pisatelja. Nagrado je doslej prejelo le 12 žensk, odklonila pa sta jo Boris Pasternak leta 1958 in Jean Paul Sartre leta 1964.

pripovedke, zgodovino in sodobnost", je zapisano v utemeljitvi. Mo Yan je drugi kitajski pisatelj, ki je dobil najprestižnejšo literarno nagrado. Prvi je bil leta 2000 v Franciji živeči kitajski pisatelj Gao Xingjian. Sedemindesetletni Mo Yan je eden najuspešnejših sodobnih kitajskih pisateljev. Na Zahodu je poznan predvsem po knjigi *Rdeče žitno polje*, oziroma *Rdeči sirek* (Hong gao liang) (1987), ki jo je na filmsko platno prenesel režiser Zhang Yimou. V slovenščino je prevedena zgolj ena njegova kratka zgodba z naslo-

na, čeprav že dolgo živi v Pekingu. Pisatelj se je rodil 17. februarja 1955 kot Guan Moye. Odraščal je v revščini, šolo je lahko obiskoval le pet let. Pisati je začel v 80. letih minulega stoletja med služenjem vojaškega roka. Od takrat se podpisuje s psevdonimom Mo Yan, kar pomeni - "ne govori". Razredni boj in komunistični režim iz časa njegove mladosti sta ga globoko zaznamovala, tako kot vse kitajske pisatelje njegove generacije. Ko je prvič bral kitajske prevode del Gabriela Garcie Marqueza in drugih magičnih realistov v 80.

politične satire je dovoljene v komunistični Kitajski. Uporaba satire in domišljije sta mu ves čas pomagala, da se je izognil resnejšim kaznim, ki so jih lahko pričakovali pisatelji, ki so v svojih delih neposredno kritizirali komunistično partijo. Zaradi svojega pisanja je bil večkrat poklican na zagovor, nekatera njegova dela so bila tudi začasno umaknjena iz prodaje. Kritika na Kitajskem ga včasih označuje kot "ruralnega pisatelja, živečega v mestu". Večina njegovih del je postavljena v napol fantazijsko vas Gaomi. Neka-

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ? 130

Že večkrat sem se na glas vprašal, kaj sploh počnem tukaj, in že velikokrat sem iskreno napisal, kako se sam ne znajdem v današnji družbi, ki se je korenito spremenila, gotovo ni več takšna, kakršna je bila, ko sem kot otrok odrasčal v revni kmečki družini na Vipavskem, ko je bilo dosti stvari premalo, a smo v zameno bili deležni solidarnosti, kot smo toplo solidarnost izkazovali tudi drugim.

Nobenega nostalgичnega opevanja "dobrih, zlatih časov" ni v tej trditvi, za to sem še vedno premlad, le iskreno in dobronamerno se sprašujem, zakaj kot skupnost ne delujemo več, zakaj nismo več skupnost, zakaj smo pravzaprav postali to, kar smo. Tudi nisem toliko nesramen, da bi pisal: "Ljudje so taki in taki!", ker se zavedam, da sem tudi sam član te "tekoče" družbe, o kateri sloviti in od mene velikokrat citirani Zygmunt Bauman trdi, da ji je lastno predvsem to, da nima več trdnih opornih točk, da torej ne pozna nobenega sidrišča več, da je njeno temeljno pravilo predvsem to, da jo označujejo neoprijemljivi, nedoločeni, "tekoči" odnosi.

Zakaj Baumana tolikokrat navajam? Predvsem zato, ker sem prebral večino njegovih težko berljivih in zgoščanih del, še posebej zadnjih, v katerih ugotavlja predvsem to, da je jasno samo to, da ni nič jasno, a se pri bistri analizi ne ustavi pri vidnem, ampak išče globlje vzroke za tako stanje, v kakršnem živimo. In zato tudi ni nobeno naključje, če je papež Benedikt XVI. ob svojem nedavnem pastoralnem obisku Benetk, ko je spregovoril o pomenu vode za Beneško republiko in ves svet, navezal svojo evangelijsko misel prav na Baumana, ko je kot edino možno sidrišče v "tekoči družbi" seveda ponudil vernikom in svetu vero v Jezusa Kristusa, "edino skalo, na kateri je vredno graditi svoje in bližnjih življenje!", čeprav se je iz njegovega nagovora dalo razbrati, da je Jezusovo "ljubezen za nič", kot jo je slikovito poimenoval nenadrljivi Fjodor Mihajlovič Dostojevski, ponudil tudi vsem tistim, ki jim ni dana milost vere, a iščejo smisel življenja in se ne ustavijo pri lažnih obljubah današnje družbe, ki prisega skorajda samo na denar, uspeh za vsako ceno, zunanji videz, imidž torej, na plehko, mlačno, "tekoče in neoprijemljivo", kot bi rekel Bauman.

Prav teh stvari sem se spomnil, ko sem se minuli teden po treh dneh napornega življenja v bruseljskem parlamentu vrnil z letališča v Trevisu neposredno v goriško uredništvo. Ja, zapisal sem, da so bili trije dnevi v Evropskem parlamentu naporni, ker smo dejansko s kolegi bili s slovenskim evropskim poslancom Lojzeto Peterleto vsak dan najmanj dvanajst ur nenahajno v stekleni palači in prehodili zares veliko kilometrov, daleč od sveta, a v bistvu neposredno blizu odločitvam, ki se kako zadevajo našo družbo, svet, v katerem živimo. Dejstvo je, da so politične odločitve v Evropskem parlamentu izjemno pomembne. Tridnevno spoznavanje dela v Evropskem parlamentu pa je nam častnikarjem tudi služilo, da smo videli v parlamentu ljudi, ki zares tam delajo, in zato vsaj v našem primeru odpade vsako natančnejše vprašanje o politiki, na lastne oči smo namreč videli in se pogovarjali z vsemi evropskimi poslanci iz Slovenije in videli, kako zgledno med seboj sodelujejo. Z veliko osebnostno grenkobo dodajam, da tak način obnašanja in vzajemnega delovanja še kako pogrešam v slovenskem Državnem zboru.

V uredništvo me je s tržaške univerze, kjer je zaposlen, poklicala žena in že po glasu sem razumel, da je nekaj hudo narobe, žalostna mi je povedala, naj pogledam dnevno italijansko časopisje, in še posebej naročila, naj pogledam sliko umorjenega iz vasi Terzo pri Ogleju, v kateri živim, da ga pozna, je še dodala. Neprespan in utrujen sem nejevoljno rekel, da nimam dostopa do dnevnika, a končno sem le spravljivo dejal, da bom pogledal. Končno sem po dolgem branju po spletu le našel fotografijo mlade moškega, ki je po triurnem čakanju na operacijo v bolnišnici v Palmanovi izdihnil; umrl je za posledicami globokega vboda. Zdravniškemu osebju je pred smrtjo povedal le to, da ga ni zabodla partnerka, s katero je živel, ampak da je šlo za nesrečo v kuhinji. Preiskovalci mu niso verjeli in so njegovo partnerko zaprli. Na fotografiji sem prepoznal mirnega fanta otožnega nasmeha in lepih oči, zaradi kronike sem dolžan napisati moža, saj jih je imel nekaj nad štiri-

deset, ki sem ga občasno videval v vaškem baru, kamor hodim ob sobotah in nedeljah k prijazni Sandri na kavo, najprej zato, da spijem kavo in preberem krajevno časopisje, predvsem pa zato, da srečam nekaj ljudi, zvečine starejših Toskancev, s katerimi se že vrsto let srečujem v tem baru. Malce posedimo, spregovorimo besedo, dve o politiki, zgrazamo se in debatiramo na glas, tudi kaj krajevnega izvem, predvsem pa je to moje edino druženje, moje edino družabno ter družbeno življenje v vasi, če odmislim seveda dejstvo, da največ ljudi iz vasi in okolice poznajam iz vaše cerkve sv. Blaža, kamor hodim ob nedeljah k maši, a moram resnici na ljubo tudi dodati, da je obisk nedeljske maše v Terzu izjemno majhen, pred leti je bil še veliko manjši, le našemu milemu don Pinu in njegovim ljubeznivosti se gre zahvaliti, da nas je sedaj pri Božji službi več, moških in mladih skorajda nič.

Minuli konec tedna nisem mogel v bar, imel sem druge, delovne obveznosti, saj sem se v soboto udeležil prve deželne konference za našo manjšino in več kot dostojno mirnega protesta uslužbencev slovenskih javnih ustanov, ki smo zaskrbljeni za svojo in drugih usodo, v nedeljo pa sem itak moral v Oglejo na "ustoličenje" novega goriškega nadškofa. Tako torej nisem mogel z nikomer govoriti o umorjenem fantu, a vem, da se ga je "moja skupina" iz bara korektno in lepo spomnila. Kar predstavljam si, kako sta Toskanca Pietro, ki je upokojeni polkovnik, in Carlo, ki je upokojeni delavec, dostojanstveno in v krasni toskanščini vzdihnila: "Che voi, la vita... Kaj čes, življenje..." Rad imam ta Toskanca, ker sta polna človečnosti, ki jo pogrešam v sedanjih družbi. Vem, da je Sandra, prijazna kot vedno, še dodala, kdaj je bil fant zadnjič pri njej na kavi, a vsi iz "moje skupine" iz bara Piccadilly v Terzu so gotovo molčali o dejstvu, da je to zgodba o pomanjkanju in alkoholu.

Dnevno časopisje se je namreč zelo razpisalo o tem, da je umorjeni fant imel težko razmerje s partnerko, ki je sedaj obtožena umora, oba naj bi bila pod vplivom alkohola, ko se je njun prepri spreverel v tragedijo, oba sta bila tudi brezposelna, pa vendar mi je najbolje del stavek, ki mi ga je zaupal Furlan srednjih let, s katerim se občasno tudi srečujemo v baru, ko mi je v nedeljo v Ogleju na trgu pred baziliko dejal: "Jurij, bil je dober fant, zelo dober, a vse skupaj je žalostno!"

"Da je bil dober, priča že dejstvo, da je v Palmanovi umirajoč zdravnikom rekel, da se je sam ponesrečil", sem dodal.

In sva se zagovorila, zakaj nismo mogli vsi skupaj, ki smo ob njiju živeli v isti vasi, uvideti njunih izjemnih težav, ki so privedle do tragedije, bolj od blizu, da bi nam morda le uspelo preprečiti smrt. Ljudje v vasi so namreč vedeli za njune težave, a so molčali, kot molčijo sedaj. In tudi preiskava, ki so jo uvedli v bolnišnici v Palmanovi, se bo končala tam, kjer se končajo vse preiskave, ko kdo umre: na smetišču zgodovine malih ljudi. Vsi vemo, da bi to bolnišnico morali že zdavnaj zapreti, a spet se bodo krajevni veljaki prsili, češ da to pomeni "obubožanje teritorija" itd..., dejstvo, da v tej bolnišnici počno zdravniki nevedne stvari, je drugotnega pomena. Sam sem to na lastni in sorodnikov koži že okusil in lahko samo potrdim, kar sem napisal.

Gabriele, tako je bilo ime mlademu možu, ki je sicer res izkervavel svoje življenje v praznino naših dni zaradi globokega vboda s kuhinjskim nožem, a predvsem zaradi praznine naše družbe, brezposelnosti, pomanjkanja, alkohola, nasilja, "ki je vedno banalno", kot me je pred leti naučila pronicljiva Hannah Arendt, najbrž nikdar ni naletel na misel enega največjih umov človeštva, kot sem sam isti večer, ko sem izvedel za njegovo smrt.

"Quando io credero' a imparare a vivere, io imparero' a morire. Ko se bom naučil živeti, se bom naučil tudi umreti", je zapisal v svoje Misliloviti Leonardo da Vinci. Na misel velikega moža renesanse sem naletel med vsakodnevnim branjem Ravasijevega "brevirja za laike", kot sam imenujem njegova dnevna, zelo pronicljiva pisanja, zbrana v več knjigah.

Zvečer, ko sva z Adriano povedala najmlajni otrokom, kaj se je zgodilo, je bilo pri nas doma tiho, zelo samotno, kot je od vsega odtujeno, samotno življenje v furlanski vasi.

Kljub brezvetrju uspešna 44. Barkolana Ne le Esimit in Maxi Jena

Za nami je 44. Barkolana, tradicionalni jadrni Jejski pokal, največji dogodek leta za Trst in pravi praznik za vse mesto. Tako ali drugače se z dogajanjem okoli regate soočijo prav vsi, ki živijo na tem območju, saj trajajo prireditve ves teden, priprave na eno večjih regat v Sredozemlju pa še mnogo več. Tudi za trgovce, gostince, hotelirje in muzeje ter druge kulturne ustanove je ta dogodek dokaj donosen, saj se v podaljšanem vikendu po mestu in okolici kar tre turisti. Letošnja izvedba ni bila izjema, obiskovalcev je bilo res veliko, naklonjeno pa jim je bilo v bistvu tudi vreme, saj je bilo z izjemo nekaj kratkotrajnih nalivov suho, temperatura pa zlasti v nedeljo kar zelo visoka.

1750 vpisanih prispelo 20 največjih plovil, celo zmagovalc Esimit Europa 2, najhitrejša jadrnica na svetu, je v bonaci plul polne štiri ure. Drugouvrščena Maxi Jena je zaostala za kar pol ure, polagoma so se čez ciljno črto skobacali še ostali, najprej tretjeuvrščeni Wild Joe in pa lepo presenečenje letošnje izvedbe, lacijski Aniene tržaškega krmarja Vasca Vascotta. Esimit briškega podjetnika Igorja Simčiča, ki je pred dvema letoma postavil

sadki, in njegov sežanski kolega Davorin Terčon. Poleg nekaterih svetovno uveljavljenih tekmovalcev s slovenske obale pa sta bila na krovu, zaposlena pri jadrnih, Čupina talenta Jaš Farneti in Simon Sivitz Košuta.

Če smo samokritični, smo novinarji odločno preveč govorili o teh dveh najvišje postavljenih jadrnicah na račun ostalih. Barkolana namreč ni le spopad med maxiji, ampak je zlasti mogočen ljudski praznik, "fešta" manjših bark, na katerih se med plovbo reže pršut in spiže kozarec vina. Sončna nedelja je le še vzpodbudila tak amaterski pristop, ki vendarle mora ostati specifična tega edinstvenega dogodka. Ko bi vsaj malo pihalo, bi seveda tudi radi vsi prišli do cilja, v takih razmerah pa so se prej ali slej morali sprijazniti z odstopom in odhodom domov na motorni pogon ali s pomočjo

vesel. Zaradi tega pa niso menda prav nič manj uživali. Ko spravljamo Barkolano 2012 v arhiv, moramo poudariti tudi pester utrip spremnih prireditev in praznovanja, ki so jo spremljali ves teden na tržaškem nabrežju. Ne nazadnje je za dokajšnjo poživitev praznika - ob slabši glasbeni ponudbi - letos poskrbel festival vina prosekarija, na katerem so poleg gostov iz Veneta razstavljali tudi slovenski vinogradniki s Krasa.

HC

Dokaj neugodne pa so bile, kot znano, vetrovne razmere na dan regate, ko so se jadrnice pozibale v mučnem brezvetrju. Čeprav zveni paradokсно, je bila polžja Barkolana izčrpavajoča tako za posadke kot tudi za vse, ki so skrbeli za organizacijo in medijsko kritje. Sam Vasilij Žbogar, dobitnik dveh olimpijskih medalj, vaje vrhunskih nastopov po vseh svetovnih morjih, je bil na koncu izmučen in je dejal, da je malokrat doživel tako stresno in utrudljivo tekmo. Na cilj je od

rekord trase s pičlimi 56 minutami, je po vseh pričakovanjih unovčil premoč svoje velikanke in izkušnost vrhunskih jadrancev, med katerimi je bil tudi omenjeni Žbogar, taktiko pa usmerja Alberto Bolzan.

Novost tokratne Barkolane je bilo sodelovanje Maxi Jene skiperja Mitje Kosmina z institucijami v sklopu čezmejnega italijansko-slovenskega projekta No Borders Team. Tvorca te zgodbe sta bila tudi zgoniški župan Mirko Sardoč, ki je bil celo aktiven v po-

S 1. STRANI Msgr. Carlo Redaelli v Gorici

Nov veter...

Če je v krizi ekonomija, se bo našla rešitev; huje bo, če bo kriza strla človekovo dostojanstvo, a do tega ne bo prišlo, je s polno mero upanja dodal. Po molitvi za invalide, mrtve na delu in njihove svoje in prvem blagoslovu goriškim vernikom se je msgr. Redaelli na krajši čas ustavil med ljudmi in se z njimi prijazno rokoval.

V Červinjanu z mladimi

Posebno prijetno srečanje, ki je na tridesetletju privabilo še največ ljudi, je bilo v soboto zvečer v stolnici v Červinjanu, kjer se je msgr. Redaelli srečal z mladimi iz vse nadškofije. Ti so namreč s svojo prisotnostjo, živahnostjo in vitalnostjo do zadnjega kotička napolnili res veliko cerkev; po uradnih virih naj bi jih bilo vsaj 600. Predstavili so se kot mladi iz vrst skavtov, Unitalsija, Katoliške akcije in drugih gibanj; z mladinskimi pesmimi so kmalu "segregeli" vzdušje v prostornem svetišču. Msgr. De Antoni je povedal, da predaja štafeto palico svojemu nasledniku, ki je z velikim zanimanjem opazoval mlade obraze in poslušal molitve v italijanski, slovenščini in furlanščini. Pozorno je tudi poslušal njihova vprašanja in krajša razmišljanja o ljubezni, samoti in drugih temah. V svojem nagovoru je povedal, da je duhovno življenje kot jezero; če vanj ne priteka sveža voda, se počasi spremeni v močvirje. Zato jih je spodbudil, naj redno berejo božjo besedo in tako bolje spoznajo Jezusa; to jim lahko spremeni življenje. Navdalo jih bo tudi z upanjem, da je Gospod vsak trenutek z nami. Mladim je povedal, da v sebi nosijo veliko bogastvo, da so sposobni velikodušne zavzetosti, da jim je Gospod dal veliko energij, ki naj pridejo na dan. Pozval jih je, naj mu po elektronski pošti pišejo o lepih in konkretnih stvareh v svojem življenju. V času sms-jev in tehnoloških vragolij pa naj ne pozabljajo na osebne odnos. Predstavniki mladih so mu za njegovo službo na goriškem "gradbišču" podarili zidarsko žlico, libelo in čelado, msgr. De Antoniju pa hiško iz lego kock, ki predstavljajo njihovo željo, da bi uresničevali kaj pisanega in lepega.

Nedelja, 14. oktobra
V nedeljo zjutraj je msgr. Redaelli obiskal zavod Rosa Mistica v Krmini, kjer živi skoraj 150 starejših redovnic. Nato se je v bližnji Medei srečal z gosti inštituta Villa Santa Maria della Pace, kjer skrbijo za mlade s posebnimi potrebami.

V Ogleju
Oglejska bazilika se je v nedeljo popoldne kopala v nenapovedanem soncu, ki je praznik naredilo še lepši. Veliko ljudi, predstavnikov krajevnih oblasti, vernikov, med njimi so bili tudi najmlajši, ki bodo letos prejeli zakrament svetega obhajila, je novega goriškega nadškofa pričakalo pred baziliko, da bi prisluhnili dobrodošlici oglejskega župana Alviana Scarela. Ta je v svojem nagovoru podčrtal najprej tesne vezi, ki so v zgodovini povezale Oglej z Milanom, dve krajevni Cerkvi, kot je tudi novega goriškega nadškofa zaprosil, naj bo svetilnik v današnji družbi, ki je zašla na moralne stranpoti, predvsem pa potrebuje ljudi, ki še vedo, kaj je dobro in kaj zlo. "Spoštovani gospod nadškof, oba sva rojena leta 1956 in torej pripadava generaciji, ki je znala sanjati in je

znala vzeti odgovornost v svoje roke. Nismo se bali novih izzivov, sva torej fanta, kot pravi naša znana popevka, a prav zato vas prosim, da nam pokažete pravo pot v teh časih, ko se zdi, da iz moralne, etične ter gospodarske krize ni rešitve! Kriza namreč zadeva vse nas, ne samo gospodarstva, saj je načela tako politiko kot tudi javno upravo, vse nas. Zato vas pozivam, da nam pokažete pravo smer in prepričan sem, da bomo lahko skupno naredili veliko dobrega!" je bil jasen oglejski župan Scarel.

Sledilo je besedno bogoslužje v baziliki, kjer je prisotnega goriškega nadškofa Redaellija najprej v imenu vernikov pozdravil oglejski župnik Michele Centomo. Poudaril je zgo-

na in slovesna umestitev. Mesto ga je pričakalo tudi z vojaškimi častmi, prvi občan Ettore Romoli ga je na stopnišču pozdravil kot novega duhovnega voditelja mesta. V Gorici so se srečale italijanska, slovenska in nemška kultura, je dejal. Stopile so se v nekaj edinstvenega, na videz morda kompleksnega in težko razumljivega. Razvila se je bohotna in čudovita goriška skupnost, ki pokaže vso svojo lepoto, ko se mestu približamo z razumevanjem, spoštovanjem in ljubeznijo. "Goričani zupajo v vašo vero, človeškost in pogum". Nadškof mu je odvrnil, da se od tega dne dalje počuti Goričana. Rad sprejema nove izzive, pa čeprav zahtevajo napore, saj lahko pomenijo dragoceno priloz-

ziju: "Boš videl, kako je težka"! In vendar, mu je zagotovil, ga bo ta palica podpirala, kot je doslej podpirala vse goriške škofo v zadnjih 250 le-

Srečanje z delavci v Tržiču (foto DPD)

Nadškof in Benjamin v Tržiču (foto DPD)

Z mladimi v Červinjanu (foto DPD)

bolnim in nepokretnim.

V menzi pri kapucinih

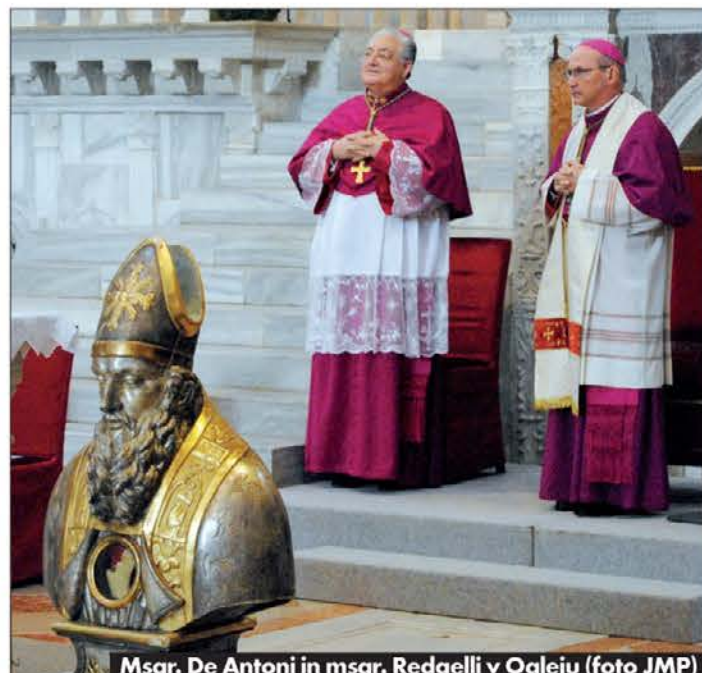
Nekaj pred poldne je nadškof peš prišel do kapucinov, kjer so ga pričakali redovniki in vodja goriške Karitas g. Paolo Zuttion. Pri vratih menze je s stiskom roke in blagim nasmehom pozdravil prav vsakega izmed okrog 40 gostov, mlajših in starejših, krajanov in tujcev. Po molitvi in blagoslovu je povedal, da je v tej menzi prvič, a da se bo še vrnil. Nato je potrpežljivo - za drugimi - stopil v vrsto. S pladnjem v roki se je izognil častnemu mestu pri mizi ter sedel na prvi prazen stol. Brat med brati.

V menzi pri kapucinih (foto DPD)

Predaja pastirske palice v Gorici (foto DPD)

Msgr. De Antoni in msgr. Redaelli v Ogleju (foto JMP)

V Zavodu Sv. Družine (foto DPD)

V Zavodu Svete Družine

Popoldne je msgr. Redaelli obiskal tudi Zavod Sv. Družine v ul. Don Bosco. Poleg dekana g. Karla Bolčina in g. Marijana Markežiča so ga pričakale slovenske šolske sestre s prednico s. Lucijo na čelu. Na pragu je nadškof blagoslovil prisotne in stavbo, v kapeli pa so skupno zapeli in zmolili. V dvorani so ga nato pričakali številni otroci in mladi, ki obiskujejo pošolski pouk pri strahu in v bližnjem Mladinskem domu; z njimi so bili tudi vzgojitelji, sodelavci in nekateri starši. S. Alojzija je nadškofu spregovorila o zgodovini in karizmi šolskih sester, ki so v Gorici - v frančiškanskem duhu bratstva in v službi ljudem - prisotne več kot sto let. V slovenščini je nadškof povedal, da je zelo vesel, ker je srečal skupnost slovenskega jezika. Sestram in sodelavcem se je zahvalil "za lepe stvari, ki jih delate tukaj. Kljub temu da sem obljubil, še nisem veliko napredoval v znanju slovenskega jezika, a z vašo pomočjo in z vašim potrpljenjem mi bo uspelo". Bolj sproščeno se je v italijanski pogovoril z otroki, nato pa obiskal še 18 starejših oskrbovank Zavoda, s katerimi se je zadržal ob čaju in piškotih prijaznih sester. Te so mu zagotovile, da bodo še naprej redno molile tudi zanj.

JUP in DD

Več fotografij na:

www.facebook.com/noviglas

družbo. Gospod naj nam pomaga, da bomo vsi skupaj naredili Nevesto prijetno za ženina". Proti večeru se je nadškof na sedežu ordinariata srečal s predstavniki krajevnih oblasti.

Ponedeljek, 15. oktobra

Po prvi noči, ki jo je prespal v Gorici, je msgr. Redaelli zjutraj obiskal goriške mašnike v duhovniškem domu v Semeniški ulici. V kapeli je maševal, nato pa se srečal z njimi; še posebno pozornost je posvetil

ti. Pred msgr. Redaellijem je v naših krajih oz. v Ogleju že bil njegov milanski rojak sv. Ambrož, je še povedal msgr. De Antoni. Cerkev ob meji si prizadeva za slovo in mir, je še dejal; različna Marijina svetišča od prvih stoletij krščanstva dalje pa delajo iz tega območja Mariji posebno naklonjeno zemljo. V nadaljevanju bogoslužja je msgr. Redaelli v svoji prvi homiliji spregovoril o Jezusovem pogledu, ki ne obsoja, temveč je nežen in neskončno ljubeč, kot sladki pogled matere, ponosni pogled očeta, prodorni pogled zaljubljenca. Napačno bi bilo ločiti Jezusove besede od njegovih oči. Zato "molimo, da bi nam bila dana mi-

dovinski in verski pomen Ogleja ter izrazil pričakovanja, zaupanje do novega škofa, za katerega je dejal, da je sam prepričan, da bo nadaljeval po pravi poti evangelija. Ob novem goriškem nadškofu je bil nekdanji goriški nadškof msgr. Dino De Antoni, ki je bil vidno ganjen ob dogajanju v baziliki, kjer so bili tudi predstavniki srbske, romunske ter grške pravoslavne Cerkve. Goriški nadškof Carlo Roberto Maria Redaelli se je v baziliki poklonil relikvijam oglejskih svetnikov, nakar je imel pridigo, v kateri se je dotaknil odnosa posameznega kristjana do Jezusa Kristusa, ki ga lažje sprejemamo kot vzornika, a veliko težje kot "tistega, ki se nam tako zelo posveča, da se celo skloni in nam umiva noge". Nadškof Carlo Roberto Maria Redaelli je nadaljeval z mislijo, da kristjani zmotno mislimo, da mi lahko nekaj naredimo za Kristusa, medtem ko je v tem, da se Kristus sklanja k nam in nam služi, pravzaprav razodetje, kdo Kristus, Božji sin, pravzaprav je, to je torej razodetje Boga, ki se nam odkriva kot "ljubezen, ki nam služi".

V Gorici

Nekaj pred 17. uro je msgr. Redaelli v sprevedu končno prišel iz Ogleja do goriške stolnice, kjer je bila urad-

nost. Pripravljen je imeti rad to mesto ter na upanju graditi prihodnost še zlasti za mlade. Zelo svečano je procesija škofov - med njimi so bili milanski pomožni škof Delpini, ljubljanski nadškof Stres, koprski škof Bizjak in upokojeni škof Pirih, beograjski nadškof Hočevar, tržaški škof Crepaldi, videmski nadškof Mazzocato, pordenonski škof Pellegrini, kancler celovške škofije Kristof in drugi - stopila v stolno cerkev, kjer so bili poleg vernikov (z vabili) prisotni tudi številni zastopniki deželne, pokrajinske in občinskih uprav (slovensko občino je predstavljala županja Alenka Florenin, števčevjansko pa namestnik županje Marjan Drufovka). Msgr. Adelchi Cabass je novemu nadškofu izrekel dobrodošlico, msgr. Oskar Simčič pa je v latinščini prebral papeževo bulo o. pismo, s katerim je Benedikt XVI. 28. junija imenoval msgr. Redaellija za goriškega nadškofa in metropolitano. Preden je apostolski administrator msgr. De Antoni predal škofovsko palico svojemu nasledniku, je citiral besede, s katerimi je kard. Martini pred desetimi leti zaupal milanski škofijo kard. Tettaman-